

AB.545

В. ШЕКСПИР

ОТЕЛЛО

Міністерства культури
Беларусь

8 Н2-2
ОМБУДСМАН
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

В. ШЕКСПИР

ОТЕЛЛО

Атрагедиа 5 құғыларак аманы

AB. 545

Aхы шақуашы ештегееніт
НАСОН қоңуа

АГДАМЫНТШЕКУТЫЖЫРТА
Акыа — 1957 ш.

W. ШЕКСПИР
ОТЕЛЛО
Трагедия в 5 действиях
(на абхазском языке)
Перевод Я. Чочуа.

ИАЛАҚУОУ АУАА:

Венециа адож.
Брабанцио, асенатор.
Фыңға егъырт, асенаторцәа.
Грациано, Брабанцио нашъя.
Лудовико, Брабанцио диуоуп.
Отелло, аннрал, мавр.
Кассио, нара илентенант (*ихатыпұағы*).
Иаго, нара ипоручик (*шағиутант*).
Родриго, венециатәи аамстоуп.
Монтано, Отелло еңхабыс дқалаанза
Кипр деңхабын.
Ақъачақъ, Отелло гумырғыбыгас диман.
Герольд.
Дездемона, Брабанцио ипъха. Отелло ипъхәыс.
Емилиа, Иаго ипъхәыс.
Бианка, ақахъы, Кассио ибзиабағы.
Афицарцәа, атауадицәа, апосолцәа,
амузикантцәа, аматросцәа,
аматуцәа нас убас егъыртты.
Актәи акұғылара Венециоуп нахықало,
егъырт — Кипр адгыыл бжъахағы.

АКТЭИ АҚҰГЫЛАРА.

Актәи асцена

Венециа. Аулица.

(Наағналоит Родригои Иаго.)

Родриго

Ман, Иаго! Ман, уара еғья ухәаргызы,
Сара сгу тағылом, сыхазына — смал зегы
Ухатәымк енпіш иңхәазаны ушахагылозгызы,
Иудыруазаарын абартқуа зегы...

Иаго

Аа, ағстаа ихухаант, уаанғылшы зны!
Усызырыфырц ұтахзам уара зында.
Цәымбыс иустонт сара схы, ари
Зынжасқымы сыңхыз налашөахъазар.

Родриго

Мавр дбанык
Саанхом-хәэ соуҳәалон уара еснагы.

Иаго

Цәымбыс скатданы ула схұмұрыптылан,
Иуасқаахъазар знықыр амц. Хұуаа ҳатыр зкуз,
Уи лейтенант симазарц әтакыз,
Гуткаала иашытан сара сзы. Уи сағыапъсан сара;
Аан, сара сызлауағ гуразуала
Сағыаныкуент уи сара: издыруент сара сзыпсоу...
Аха уи мавр, мбатәыла дағхагаахо
Иказшың қызын иғұтқақкуен мышху бзина ибаны,
Ақыраамта ентомызд ахәара атак
Барбар-мышху — енбрабаала,

Енбашыратә-жәа баапсыла,
 Атыхутәңзагы схашшааракуа
 Уи мап рцент,
 Сара алентенант далсхит-хәа
 Инаренхәент насты атак.
 Дызустда нара уи налихыз?
 Ҳасабуафдук, флоренциатәк,
 Җүхәзыба қышқак лыла земизшахаз,
 Здуненахаангы ескадрон
 Апъхъя игыланы имцац
 Насты аибашыратә енекаашьагы
 Хахағык лағара зымдырзо
 Кассино-хәа азәы.
 Уи иидыруа ашәку иану атеория мацароуп,
 Унала асенаторцәа рхамы иташшы
 Ишығоугы ирдүруент, аехуара мацара,
 Практикатә дыррада — абриоуп
 Флоренциатә аибашыратә қазарас иидыруа.
 Аха ус еғъя иказаргы уи далихыит — ааи,
 Сара зымкуа-ғынтыымкуа Родбен Қипрен
 Амуртатцәе акырсианцәе ртэйлаңы
 Отелло, зфирхатара ибахъаз.
 Сара баша ҳасабык ила наразнак
 Исцәзыит сгубырта.
 Иара длеитенантуп, сара — ох, срыцашья
анцәа ду! —
 Поручикс мавр икны смықаң саанхонит.

Родриго

Сара истахыцәкъоуҳәа усазтаауазар,
 Истоубоуп, сымазаарц шаку иара изы палачс.

Иаго:

Изакузаалак нахуом хүшәык ара.
 Абасоуп хара ҳматураңы қашшас иҳамоу:
 Ҳатыр зку, амехактый змоу роуп уағыс
ирпхъязо;
 Ажәйтә-ус енекаашьа изаштағарызен,
 Уи ахатыпъан иаакүгүлозар
 Иещаңа- даеакы.
 Уазхушиш уажәшты, синиор, уара —
 Исымахарыма мамзаргы гүк-псықала
 Мавр сизықаларц сыйтгак?

Родриго

Зынзакгы имат зуамызды

Сара сакузар уи икны.

Иаго

Уеыртынч!

Уи изы амат уа, изуент амат са схазы.

Изалишом, мшэан, харт зегзы хақазаарцы

хуа дукууаны

Зегзы ихамазаарцы згу хзыкоу аматцува.

Хәара атахуума, икоуп нас убас гурзгакуак,

Ихәэзо, ртыхуа ыршаны, атадажакуа реңүш

Хатыр укуртшооза реымхуа-реымрәниуа

Рытәра-цегъя изтагытоу бзина ибаны,

Аус өуент, фатэйк ахыррахара мацараз;

Машк ажәрахъ изнеихалак — наразиак

Ирытакъаны идәйлүрцөнт. Алабажә

Иаргазар акун урт ахумгакуа зегзы! Аха

Икоуп даешьюукых,

Рматура излоу гүк-псыкала назыкоушооза,

Рхы-рыңсоуп изыштыдаузу,

Рахциа ргу җато, рымат руашәа дырбаны

Дара рхатә ускуа һамматла инарыгзойт;

Рұбыбакуа шдиртәлак енүш,

Рхы амат ахыруен ргу ахыркартарен оуп

изыштыдало.

Абарт реңүш икоу ауаа роуп ахшығызы змоу,

Иара убарт реңүш икоу ауаа раҳьюуп

сахъаднакыло иара саргы.

Аан, аан, синиор,

Мавр сакуны сыйкандаз, Изго сакухозар убарын;

Уи нашоуп убас, уара Родриго шуаку

енүштәкъя

Имат зуашәа ирбаны, схы амат ауроуп

сзыштыдаузу.

Дшаҳатуп анцәа ду, ара абзиабарен ахакы

ракум аус злоу,

Сара сыйгутак-ду исымоу злахысешоуп

сзыштыдаузу:

Мшэан, сара адәхътән исымоу сказшакуа рыла

сгу итоу,

Хшыф-такыс намоу аасырьшыр аткыыс,

Енха енбүуп сгу аатыхны спансыргупа

Иныкутданы алахәақуа ирыстар

семжәкәатәмс?

Ман, сара сыллоубо акузам сызлакоу.

ОГРН 105552000000
ЗПДЖПРИОЛЮ

Родриго

Аха,

Иара абраагы уи акышаҳыжәпаажә диаир,
Насыпьду зыңыкую үафуп иара!

Иаго

Лаб дырәых уажәштыда уласны;
Длыншыталашт дыѣккаса,
Итынчра уацырхагаха, ақалакъ зегына
Убжы дырхана,
Лтышхазәа енбаргужеажәо еилатца.
Уи зытәғаншыапы бүбуоу үафуп иара.
Аха, уара ажымтى ихъирратә дыргуақ;
Насыпь-ду змоу үафуп, аха —
Уара иуулакгы уи анасыпь еиларынты,
Альштәи икуенкуенуа нахоу нахъартәи.

Родриго

Абар лаб иәни! Сара сыйжыы рлуны ахәхәара
салагонт.

Иаго

Ази, ази, ухәхәа шақа улшо,
Тұхыбжыон жәлар — рыңаңызынтаz,
Ргу реанзамқуа ақалакъ амца анакло,
Бжыштәгъя-баатысыла ишыхәхәо еиңштәнү.

Родриго

Брабанцио! Брабанцио! Синиор!

Иаго

Брабанцио! Угыл! Абыйчәа! Абыйчәа!
Угыл! Еи! Ихъча уөни.
Улхылапын улъха, ушәйндықуракуагы! Еи!
Абыйчәа, абыйчәа!
(Брабанцио аյенчыыр даадғылоит.)

Брабанцио

Изакутә щытыбжүзен? Изызхәоузен арт
ахәхәабжыкуа?
Изакузен? Иқалазен ара?

Родриго

Синиор,

Уңаңда зегбы абыржәткәң аңы икоума? *ОМР1050220
ЗЛЗЖП101033*

Иаго

Үңы ашқуа зегбы аркымса?

Брабанцио

Нас шәрт ишәтәхымузен? Изызхәоузен арт
азтцаарақуа?

Иаго

Изызхәоузен, умбои, удырхәйт, синиор.
Уғыл уласны, уеенлахәа,
Угу уеанзамкуа угу тыржәеит...
Иушәйрдәйт уңсатыра абжа...
Ааи, абри асаң азы, абри аминутазы ани
Атахмада еңқуатцәа-самсал, атыңь,
Игушың дыңғуаны усыс-шкуакуа
Лыхуаера даңуп.
Синиор, уласы, асаркылкуа урысны
Иртүх зегбы,
Мамзар ағстаа уаб-дуны үқантонт.
Уласы, уласы!

Брабанцио

Изақузеи, уара, шәенлагама?

Родриго

Еңлукаауоу, ҳатыр-ду зку,
Сара сыйжы?

Брабанцио

Мап; узустда уара?

Родриго

Сара — Родриго соуп.

Брабанцио

Ааит, уара ахумга! Сара зақантә
Иуасхәахъоузен,
Ари ағны амъынка зыңдакты ухы сумырбанхәа!
Миән, сара еилкүккәңъаны иуасымхәен
Сыңъха уара дшумоуала; уара
Узхара уеенбратданы

Ухы-ухшым умызкьашаз
Арыжатә ыжәны хатара-газала уаини
Стынчра уаңырхагахеит...

Родриго

Синиор, синиор!

Брабанцио

Аха идырны үказ, сара хатыр-ду зласыкуала
Иусырбап сара узыкүсыршәо абаңтқуа
зегы рзы.

Родриго

Хан, синиор,

Уаасзызырең!

Брабанцио

Изоухәзен, уара,

Акулара азбаху?
Мішән, ақалакъ ара икоуп, ұзаракыр науцах,
Сығын акузар, аназара икоу фермазам.

Родриго

Хатыр-ду зку,

Синиор, Брабанцио, сыгурға га,
Сгу разны сшаа сара уара үкни.

Иаго. Ағастаа иухазит, синиор! Аңыныш игуашар
уара андаа нашыпкра нақуптуа уренуазаап. Ҳара ацхыраара
уахтараразы хаузант, уара уаахумганы хүңхәзент.

Иқалап, уара иутахызар уңда ақыакуа дащарц, умо-
таңаа уааңгуа иғыланырыкырбжы уахалари, асыеқуа
үеншъараны, ақкуаркуа уштырхыттыи нубалари.

Брабанцио. Уара андаа иңәымбыу уарбахын?

Иаго. Үдіхан маври ағыгшынг ө-бәжак змоу риешенп-
шыртәз үазхәәрің нааз уағул сара.

Брабанцио

Аант, уара, ахумга!

Иаго

Уара, синиор — усенаторуп.

Брабанцио

Ари иудәаз азы иусырбап сара, Родриго:
Уара сара уздыруеит.

06036920
2022.09.09 09:56

Родриго

Сахуңдахыу сыйиуп.

Аха ишсоухәара, ухаткы —
Уара уакушаҳатноума,
Атқлашыца леалакны
Мавр икуа лығеталырышырыцы
Ашхуа-хъча хүмга ида,
Хылапърахәа уағ длыңзамкуя,
Дышцаз уара упъха пъшзаху?
Ари уара иудыруаны, убзоурала
Икалазар, хәара атахуума,
Кунамгала ҳарт хузныкүент;
Ус анакумха, иудыруазаант
Ас уаххазгуаауа зынзак ишкунагам.
Угу иааноумырган, сухәоит, ухаткы,
Пүхамшарьыла сухычварц, цэгъя-мыцэгъял.
Сузааз үйшия. Мап! Упъха илуз
Үакушаҳатымхакуа үказар,
Даара кунагала дүзникүент — еңтауасхәоит
ихатпа,

Хыңдак змам, қыала-пъалак,
Тәймуағы-цэйршәағак.
Лхы-лыхшығ, лыпъшара ухәа
Зегъ илартәәнаны бзия дылбазар.
Уара уи заку лассы еилукаара үкоуп;
Ма лара ағны даныңнубаа,
Ма луадағы — амц үзжъазар
Үсменгзакуа сакуршәа сыйкунага.

Брабанцио

Ацәашькуа! Ацәашькуа! Ацәашькуа
Ашәаркы шәласны!
Иаажөг арахъ ацәашькуа! Шәрпъхъа
аматуцәа!
Ари зегъы сыйхыз еиңшни избоит...
Гутыхак сырғуақ'уа самоуп...
Ацәашькуа, ацәашькуа хәа шәасымхәе!
(Ағенцыйр дағтүеит.)

Иаго

Абзиаразы;

Сара сымцар қалом. Ипъшзам,
Икунагам сыйхыз-сынъша
Злакоуала мавр иңгъяхәара

Шахатс сануриц;
Ара санаанха, шахатра зымур қалом.
Сара издыруент, миәзән, хара хсенат уи азы
Лахъ инатом, иматтура дамырх'ум, АМАЛА
Амала машк губjan ирымтозар:
Избан акузар уи убас
Ихуартда дуу уафуп абыржэ Кипртэн аибашьра
Икаларц икоу ақны Отелло дзыңсах'уа
Дықазам дарбанзаалак даеазы.
Убри ақнытаоуп, сара уи апъсәаҳа
еинъигүлдекъя дзысәымбыу.

Аха, бзия дызбошәа схы зисирбо;
Хәара атахуума, уи изгуамтартаы.
Уажәшта хымъада нара дшәыпшашарцы
Брабанцио думаны уца.
Саргыя уа субап. Абзиаразы. (Дцоит.)

(Ағны даадәйлүттөйт Брабанцио, наслын
Наадәйлүттөйт аматтуцәгъы ацәашыкка кны.)

Б раб ани ци о

Инашахент зегы! Митәы еикуаттәа сзықалент!
Мап, дықам лара —
Сажәымтүеха гуак-тәақрыла исхызгар
Акухент шытә сара!
Родриго, ишсоухәара, дабоубен лара?
Насып-еикуаттәа! Мавр дицин ухәоу?
О, дызустда уажаштырнахыс сабуп хәа зхы
зыпхъязо?

Излоудырзеи уи лара шлакуз?
О, цәгъа-мыщәгъала сыйжьеңт бара!
Нас, нас иналхәазен лара? Еи, шәарт,
Ацәашыкка аажәг дыреғегых, ацәашыкка!
Ишәйрәыха ағнатат зегы! Угу
Ишъянагон, агургын рхартцахъоуш
уажәшты?

Р од р и г о

Икалап ирхартцахъазар.

Б раб ани ци о

О, аңцәа хрынчашы! Цашыас иқалтазеи,
Миәзән лара уи? О, бара зшыа зыңсахыз!
О, шәарт абацәа, абацәа, шәыпхашацәа
рыгурда шымган,

Иахъарнахыс нарбанзаалак аказы!

Издыруада иказар

Ағари атыңха күңшікүен имғахызжо

изыраашшо цьара акындарының

Родриго, уақытханазар уара уи азбаху

зну цьара шәкүк?

Родриго

Саңхъент, синиор.

Брабанцио

Дабақоу сашья? Шәпхъя.

О, Родриго, уара дызусымтазеи лара!..

Шалыштап лыпшааразы шәласны!

Абырстәи үзоук шәна, ұытфык нақтән,

Иабаспышаари, миән уарт сара? Иузымдырызон,

Родриго?

Родриго

Суу наанагоит нахъякоу енлека уасхәап ҳәа.

Зны убъең солдатцә рахъ уаң дәйкүтсаны

Иара уаргы сара усыштыл.

Брабанцио

Ахы, нас,

Хәйкүтца, хәйкүтца уласны! Иара фыңғызда
сүххәс сәйкүлоит,

Ацхыраара сыртаразы.

Иштышәх абъяр, шәрпүхъя аңшыхуцә —
ачиновникцә ирласны.

Шәаала! Хәйкүтца! Сыхаара, Родриго,

Үңбаазы сара скытә ахамта ду узыңшуп.

(Дцоит.)

Афбатәи асцена

(Иара уа. Дааа улиңак ақны. Иаағналоит

Отелло, Наго нас аматуцә аңдашықуа кны.)

Иаго

Сара аибашыра ақны ауаа сышлон,

Аха инамысдароуп-хәа исыпхъязон еснагы

Хушадрала сазхуңы ауағы дысшыр.

Знызыла убартқуа рәкнитә

Знызыла агујыра сыйын ирыцхамшықуа уарт
ршыра.

Скалент жэынтэка-жэантэка имгуацэа
иңызжэндэс сгуахуу.

Отелло
Иагъбзиазоуп ус ахыкоумтаз.

Иаго

Нас ишъязуаз? Уи убас баапсыла дыехуон
Уара узгы убас ажар баапскуак иңи иңышшээн
Сара акыр суаф-гульшкан, аха
Ергъхэа сеааныскылт ичханы.
Аха ишсоухәара, мишән, синир,
Шәэрт ишәхашэтцахьоума агургын?
Уара иудыруазароуп
Ара уара уабхуа чыц зегъ бзна дышырбауа
Абыржатәи аус айны нара иңәатәи
Ахәйнткар иңәатәи аткыыс шәхылнадауа.
Уи дутыхыр җалап, азакуан изланинато ала
Иакум аус баапе уакушәэр илшонт.

Отелло

Егъаурым,

Даөхагахаант ишидаххалакгы нас нара;
Аха, мишән, уи нашшыгъхъзкуа
Сара асенат аёы ахатыр ду исыку уи хнафап.
Насгы нанызбалак атыйрабара уаф наха
хатыр шиннато,
Иахъабалакгы ирыласхәонт,
Сара сиыра ахәйнткар-жэла ишашиагуту,
Иагъышыстахым сара асенатор хылъа
Уажэ сара сыйзатылаз агурбъара ду
Азин соуразы.
Ааи, Иаго, идырии указ сара Дездемона
Бзия дсымбондаз, амшын азна амал соургыы
Ахәа изтымцуа итаск'умызт,
Пүхәыс дааизганза игурбъахуны иказзых
иакуитыз сыйстазара.
Аха, сышыт, изаку мцакуюзеи нахъхын избо?

(Харантэи шубоит Кассиои нас түшәвик
афициаридеи аңдашиккуа кны нахълауа.)

Иаго

Уи лаб —

Дгугааны иңыззәгты иманы даауетоуп.
Наڭ уцар наха сиўын.

О т е л л с

Ман,

Сара сырбароупеи исқахы?

Сара издыруеит ахъзи-аپшешеи исымоуи,
Сынамыс-қашыра экуми ұымкрыда урт
сышдыришао...

Дара ракушь ант?

И а г о

Ман, Иисус имаңоупи,
Сара излазбоала даеа швоукыуп урт наауда.

О т е л л о

Арт ахъынтықар

Иматуцәа роуп, слентенантты урт дрыщун.
Хулбзиакуа сөйзәа, шәхаттық! Бзиала
шәаабеит!

Исашәхәозен?

К а с с и о

Ахъынтықар хаузааништит, салам уаҳтарцы,
аиннрал,
Насгын дүхәонт абыржытәкъя абри
аминуткала умпышзакуа
Иара икны уқаларцы.

О т е л л о

Избай?

Сынтахыу шәзымдырсо?

К а с с и о

Сара сгу излазнаго ала,
Абыржә Кипрантәи ираҳант жәабжыкуак
Даара акрызцазкшаз ускуак риңхуала.
Иахъя ашхуакуа рәкытә наарыштит
ащхаражәхәзәа раңағыны
Азән-аәзән еиштырхны уажә ахъынтықар
Икны асенаторшәа зәйрәи еизахъеит!
Үсқантәкъя уағ душтарцент,
Аха уара ағын уимбент.
Уажә нахъабалакгы ауаа уштарцент,
Ирласны урыпшыаарцы.

О т е л л о

Зеңпъышықамоуп,

Ара шәахьсықушәаз. Амала
Жәакуак наскәарцы сиыдгылонт абри
афнаңы.

Абыржәйтәкъя скынхәуент. (Дцоит.)

К а с с и о

Апоручик!

Изаку усузен имоу уи ара?

И а г о

Иаха

Атхыбжыон итқуаны
Шхуа сирзак игеит,
Уи ингаз закуанла ианианаха,
Хәара атахұума, ყырағынза
Насыпта иеенқуиршәент.

К а с с и о

Сара ари цқъя исзенилымкаант.

И а г о

Пұхыс даангент.

К а с с и о

Дызустда наангаз?

И а г о

Пұхысмыс наангаз..

(Отелло дыхинхәны даашуент.)

Мишәан, хзыпшүзен, хдәыкуща, анирал?

О т е л л о

Хдәыкушәтца.

К а с с и о

А, абар нахъазуа даеа гүлғык:

Дара уртгы уара урыпшашауент.

(Исағналоит Брабанцио, Родриго, насыны
апшынхуңда аңдашықуа кны бүзарла ешқуныхла.)

Иаго

Ари —

Брабанцио иоуп. Уъшишь, аинрал!

Уи цэгъарак игу итамкуа дыкам —

угу уеаныз!

Отелло

Шэаангыл! Шэзыустцэада шэарт наауа?

Родриго

Синиор, абар нара дахьыкоу.

Брабанцио

Шэнсны дәашәхә

Уи абрагъы! (*Нак-аакгъы раҳәақуа аатђааны инаиғаркүеит.*)

Иаго

Ааи, ари уара уоума, Родриго?

Зеңпъышыкам, ухатцы, синиор уара

Иахъутахыу сыхиоуп.

Отелло

Шэеенкушәк, сөфызца, шәхатцы,

Шәхәа цырцыркуа нақ иртәштә ртахәтақуа

Мамзар азаза ирәхәя уаржыакцар қалонт

Хатыр ду зку, синиор, ухатцы, уара

Уажәра сара наха сацәшәонт, арт абцарькуа

Зегъ раткыс.

Брабанцио

Уара абыыч-хумга!

Даба, дабоутцэахын, уара, сылъха?

Дурәашьент уи, анцэа дзыкушәиз, уара!

Митэй-еикуатцэас икоузен узыкусмыршәаша,

Сара уиазы.

Икалома уи мамзаргы, илпүрхагамхакуа

Дызқатәашаз цъара хүшәйк —

Икалома мамзаргы ұымт-пъсымшья иқаз

Апъхәизба-пъшза қубча бзиаху,

Ишәапъырхатыуа зәэ итазызоз, хатса царак

налбаны,

Хатыр ду зку Венецинатэ арғараңа сиркуа

Мап рцэзык'уаз —

Аан, абри лениш икоу аңхамызба лаша
Жәлары зегбы чархус ирылтарызма лара дыхы
Маза дығны ддәйлікъаны
Затса бзина ирымбаша,
Зцәа итазызо зегъ зыцәшәоз,
Ауафы цәымкыражә игуацы
Җыцәахыртас илыпъшааны,
Шәнпъхызыз-бааңсыла сыкулаант сара адунен,
Уи уара цәгъя-мыцәгъяала дышқуқъаны,
Лтыпъха-купъшра тұхастаатәшаз
Рыжетә-бааңсык лумыржәзар.
Сара истахыуп аус шыя еилкааны иқаларцы.
Аха нара устыни ниашоуп, идыруп,
Убри ақнитә сара убаандадыстәүент
Уара амщәафы — цәыршәага.
Аңстаара ентакуақуара нықузго,
Азакуан иатканамк'уа аускуа мөаңызго.
Еи, дыжәга нақ нара, аевирхара иеаназик
Шәарт зынзаскъы иғухыа шәымкын.

О т е л л о

Шәхатқы, сөзыцәа, егырт шәзынтықъы
Шәеанышекъыл иқалозар, сара уажә
сыйтагылоу
Купъаразар — идырны шәықаз
Сара суал үхыраадаты ишинасыгъоз,
Иабашетахыу сиынщарц ахара
исышәдәз сәэрц атак?

Б р а б а н ц и о

Нақ абаҳтахъ шәих, абаҳтахъ,
Азакуани азбра-иашен упъханаанза атак азы!

О т е л л о

Изласылшарызен, мшәан, сара ари еиňш?
Нас изланасыгъозен ахынтар иприка,
Хәйнтарратә уск атыхуала
Зықынитә ауаа сзаашту ара?

А ф и ц а р ц ә а з ә ы

Уи диашоуп, хатыр-ду зку, синиор.
Ахәйнтар асовет ағы дыкоуп. Иқалап
Уаргы уағ дузынарыштызар

Б рабанцио

Ишъя аҳзынҭқар асоветае
Дықану? Атхыбжыон?

Дшэыманы шэссыштал нара уахь —
Иара сара сусгы ибашу усым.
Аҳзынҭқари асенаторцәен ари иакум
Сзыкушәз дара рхатәык еиңш ирыпхъазароуп.
Абри еиңш абаацырракуа рхы наухажкуа
ианалага,
Изашом енхабаацәас нахмоурцы амуртатцәен
Атәра итагылоу ауаа хумгакуен. (Ицоит.)

А хъатәи асцена

(Нара уа. Асовет азал. Адоғи асенаторцәен астол
нахатәоуп. Афицарцә гылоуп инахараны.)

А до ж

Адырракуа ихауխью злеңкүмшәо рацәазоуп.
Иара убри нағыхъырхагоуп агурагараң.

I-тәи асенатор

Ааи, инашоуп: излеңкүмшәо рацәазоуп.
Сара исзырыфуент хыпхъазарала шән-быжьба
Шхуа ыкоуп ҳәа.

А до ж

Сара шән-фынғажәа хәоуп ишысзырыфуа.

II-тәи асенатор

Сара фышә хәоуп ишысзырыфуа.
Хыпхъазарала зақа еибашыга шхуа ыкоу
Ашәкүкүагы еикушәзаны ирхәом,
Убри ақнытә агурамгаракуа
Еиңш-енішзамкуа нааштыу
Еснать уағ деңлархуонт, хымыңда, аха
Үрт зегзы нахдырдыруент,
Уи афлот атыркуа итә шакуу
Наасты арахь Кипрә ишаауда.

А до ж

Абарткуа зегъ рұы
Зыгурда угаша рацәазоуп; убри ақнытә
Рхыпхъазара ахъенкүмшәо ауп сарғыс сгу
эмыйтынчуа

Аха арахъ ишаауа агурал згонт — сагышоңт.
А матрос (*Асцена ашытакъка.*)
Слашәшшт, слашәшшт уажәйтәкәя: *ЗЫЛДАРДЫЛЫС*
Ажәабжъ-ұыщ! Ажәабжъ-ұыщ!
(*Исафналоут афици аматроси.*)

А фи цар
Абар ашхуа ақнтың наашты ауағы.

А дож
Нас, изакузеи? Икоузеи?

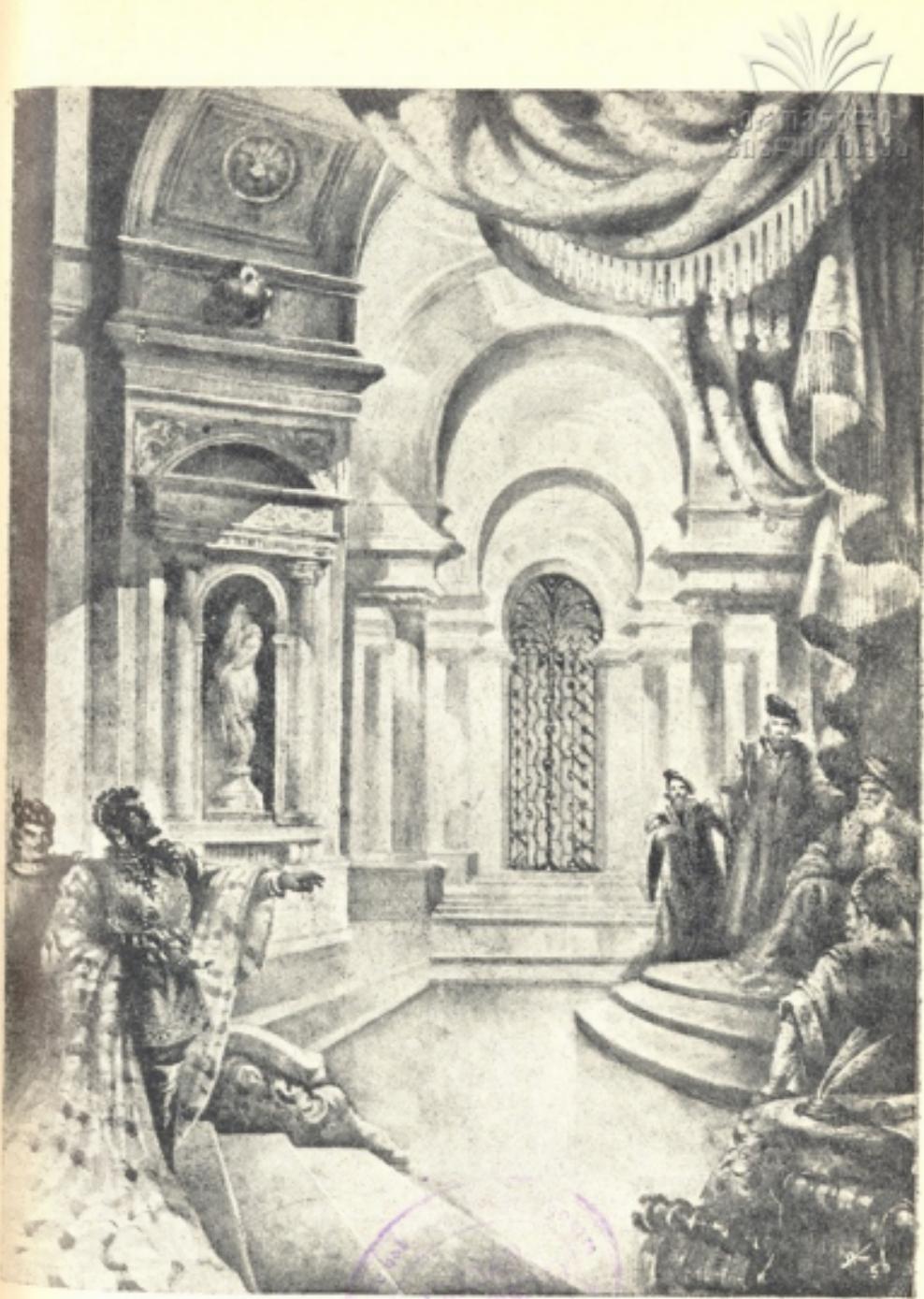
А матрос
Атыркуа ифлот уажәшшт Родос шықоу еихент.
Асенаторцә убри адырра шәйртарцы
Синиор Аниельо исыдидент.

А дож
Нас,
Иахышәхәзүазеи ари иқалаз?

І-тәи асениатор
Сара ишәасхәз ишзалымшо уи зыңзак
Уағ ихаһыгы ишизаамго. Ари башоун,
Урт уи ала хайлархуарц оуп иртахуу,
Миәзи, акратакыума цықа хназхуцыр
Еилахқааует Кипр атыркуцә рзы
Акыр ишхуартадуу.
Нас иаххашмырштыша, Родос
Үсқак игуцаарларк'ум,
Избан акузар Кипр иаха агара рзымариоуп..
Уа Родос енпш атабиакуен
Ахырбубуартакуен рацәам.

Уи — хазхуцыр
Иагъсилахқааует атыркуцә азьшәара
шрыгым,
Иаха ихадароу ныжыны, настыы наха
Ихуартахаша, имариоу аус нап агжыны
Иаха ицәгъю — ишәартую фенда злам
Аус рыгешазырк'уа.

А дож
Аиашаз,
Родос акумхаргы қалап урт зыштыоу.

А ф и ц а р

Абар ажәабжы-сың иманы ауағы дахьшәзаа.
(Данағалоит ацхаражәхәғы.)

А ц х а р а ж ә х ә ғ ы

Хатыр ду зку асииорцә, шәхатцәкы,
Родосқа ихылан наауз атыркуа ифлот
Даға флотқи дареи реендирыкылт.

I- тәи а с е н а т о р

Абри акун исхәоз саргыы,
Зака шхуа ықоуп хәа шәахауазен?

А ц х а р а ж ә х ә ғ ы

Фажән жәаба шхуа ықоуп зөгъы. Насгы дара
Еихент уажәштың наахәны Кипр шықоу.
Синиор Монтано,
Гукала иузықоу уматуғ фырхатца
Иузаанишхауент абарт,
Насгы дүхәонит игура угарцы.

А д о ж

Уажәштың

Аус еилкаауп: Кипркоуп урт рымға ахъхоу.
Марк Лиукезе дықоума абыржәытәкъя
ақалақъа?

I- тәи а с е н а т о р

Уи уажә Флоренциа дықоуп.

А д о ж. Изыжағы ҳаһзала ашақу уеізгы-уеізгы иуулактый абрин аминутаз дыхынхәни дааратэй.

I-тәи а с е н а т о р. Абар Брабанцио, ағырхатца мавргы заргы еиңни нахъауа.

(Наағалоит Брабанцио, Отелло, Наго, Родриго,
нас афицарцәгым.)

А д о ж

Отелло фырхатпа, абыржәытәкъя ҳхы
уахархуароуп,
Ареспублика абаңа, атыркуңаи
Ҳарен аибашыра ихабжьюа аәы.
Аха сара дызбом...

(Брабанцио нахъ.)

А, бзиала уаабент хатыр ду зкуу, синиор!

Уара уажәен уңхыраарен — нахъа ҳара хзы
Акыр наңсоуп.

Б рабанцио

Сара уи шәара исышәтап хәә сымәзыпышу.
Сатоумтаң, ҳатыр ду зку Адож, ухатқы:
Хатыр исыкун, нас
Ажәабжы өңдү да наази ракум сзыргылаз.
Уаха са сиарта ақнитә,
Зегъ наңзыпышу усым уажә сара сзыргуақ'уа
исымоу.

Агурға исымоу убасқак изырғашха наңны
Цыара еңцахарак қамтакуа иненеүент,
Еңырт агурғаракуа зегъы нахулабартә..

А дож

Изакузен, синиор? Иухъзен? Икалазен?

Б рабанцио

Сыңда, сыңда!

А дож

Дыңсыма?

Б рабанцио

Аан, ңұсық дылғызоуп уи нахъа са сзы!
Джьюоп, абычцәа рыла дымтарсны дгоун,
Дыхыуп ңышқ-шәкула,
Илыржәуп дзырғашшаш
Цыара хушәык.
Ауағытәыфса илашәу, иңиркүү зхы атың
иқүм:

Иакумзар, дызустда абри енъшала
цәгъа-мыңғала.
Еилагоз, үзара үзүнш хүшәкала
дыржыамкымзар..

А дож

Дарбанзаалак ауағытәыфса

Абас иакум үәгъаҳурыла лыхшығ төкьаны.
Үңда дуңызгарц наң азыркыз,
Ашың ус зну ашәкү аартны изалх
Иутаххалакгы дақууршәарц икунага.
Сара схатә ҹүн иакузаргы

Дзыкусыршараны изысызбыз сзаххуам
Фаъхъа сеаху.

Б раб ани ци о

Даараца итабуп, ах ухаткы
Ахара зду — абар абри мавр иоун
Ахэйнгъарра атыхуала
Узыпъхъаны нааугаз уажэ абра.

А до жи а сен атор цэе и

Ари еипъш ажэабжь хлымха намахазар акумэн.

А до ж

(О телло иахъ.)

Иахыухъеаауазен уара абри?

Б раб ани ци о

Сара аиаша шэасхэент уаха акгы.

О телло

Хатыр зкуу зегъи еицырдыруа ахцэа дукуу
Гураз дула сара исзыкоу шэарт сенхабацэгым!
Ари атахмада ишхэд дызгент хээ ишаахаз —
Инашоуп — имцым; имцым настыы
Лара пъхэйсис дышгэз;
Аха иара убрала ртыхуа цыцэонт ацэгъяракуа
Икастцакуахью зегъы.
Сара суаф хжэоуп; жэацьшзаху бзина-енгэкаала
Ацаажэашьа сыйдьруам рацэак.
Исыздыруам, избан акузар абарт снапкуа рыла
Бжышиккауса ансхыгцауз инаркны нахьаиза
Алагер аёы аусура акун сыймадаз.
Алуненац сыйлацэажээрэти издьруаны

иказоуты

Аибашьракуен акуларакуен роуп.

Убри ақынти абра уажэ сара

Схы сахъахашаауа

Жэа-пъшзала исценчымкаауазар,

Шэара уамашэа ишэымпъхъязан.

Аха иара угсы акузаант:

Азин сыйшэтоэр мышху ацымдакуа

Сыбзиенбабара зыхъяз

Иааркыаңы аиаша шэасхэан.

Ишаасхэап дызлахыхыз, хушаңыс илсыржээз,

Сахутхутрала лыжэфа тъланы митышэгъала

Дырғашыны, — миән, абартқуа рзами
Шәрт шәйкүтә ахара зсыду, —
Дылазгас абри ауаң иңха.

Бра бани о

Абасқак

Итынч-қубца, иңхашья-пъхато
Зхатә еитатра наңыңпъхашъо,
Зңәа итазыжо иқаз апхәзыба —
Иаразиңак апсабара датамғыло.
Лыкура дызтагылоу, лығиңа лмазара, лаб,
Иарбанзаалакъ ақы дазымхүцкүа
Лыгъыс наилашәкүаны дықаломызд,
Иахъа уажераанза.
Дшәаны зыңдаскы дызхуампъшоз.
Мап, ари мачк здырра ңырхага амоу,
Ма зыңдак зхы атыпъ иқүкъаюу науп
Ари еиңш зылшо, апсабава ңқаррас намоу,
Иатканамкратә еиңш ақиңда агу ахаштра.
Ари ңаҳаным наизурамзар
Исыздырам сара уаха ақгы,
Убартқуа ржытә сара еиташәасқаонт,
Лхы тызкъашаз уи хүшәкъ лиржэт.
Ма уи цас наизны иқаз ңарада акала лхы

тикъент.

А до ж

Ара еилкаа умамкуа — наңсам ари енѓышала
ахцәажәара
Ахара иутаз ңекъа излеицукааша
Абарт агуфара башакуа икоу
Акакала наазырпъыша иумазароуп ңарада ақы.

I. тән асенатор

Ахы, миән, ихәа уласны, Отелло,
Ииашоума апхәзыба-пъшза күпш дутәутәрызы
Мичыла икамлоз хүшәкъ лиржәни
Дурғашындарц уалагент хәа ирхәаз?
Мамзаргы ғыңға анхихаң'уа еиңш
Жәа-хаала шәйгурда сибагоу?

О телло

Сиңүхәеонт.

Уаң дәнәкүшәтә «астрелка» ашқа лара лзы,

Лаб ишиахауа дсыхцәажәаант,
Лара излаләо ала сара иансоу ахара,
Агурагареи, ахатыр дыун, исымоу
Исатәашьаны шәарт шәкныта
Салхудаштәракум, шәызбра наша
Салнахаант сыйстазара зыңзагы.

А д о ж

Абыржэыцәкъя Дездемона лаагаразы,
Уағы дшәышты.

Отелло. (*Иаго нахъ.*)

Арт урыща, сыхаара, уара иудыреүнт
Лара дахыыкоу.
(*Иаго дңонг, өүтәвик афициарцда шыны.*)
Уажәшьта, ҳатыр экуу, ахдәа, шәхатцкы,
Ара лара даанаанза, анцәа сипатъышы
Ишәасчәап
Гүк-пъсылакала егу аартны гунахарас исымоу
зегъы,
Ишәасчәап сара уи апъхәызба — гулмтәаҳ
Лыбзиабара агушәа шыскыз, настыы лара
Бзина сышлбаз.

А д о ж

Ихәала: хара хаузызырфуент, Отелло.

Отелло

Уи лаб бзина сибон сара, еснагъ
Аенника дсыпхъяланон иара нахъ, сыйстазараат
Сзыкушәахъоу — сзынцаахъоу атоурых
Иасхәаларц бзина ибон.
Шыкусы-шыкусыла сильтаргыла —
аибашьракуа,
Акуларакуа, мыкүмабарас
Сзыкушәахъаз зегъы.
Иасхәент сара зегъы, саныхучызы
Инаркы нахъянза, иара уи наҳарц анигуапъха.
Сара салацәажәент дгылы-мшыни рәмы
Насыңдарас, рыштарас сзыкушәахъаз зегъы:
Настыы сыйсраны ахуц сыйгны спенкухахъаз,
Аба гумбылцъбара ила сыйкұаны
Тәні сыштиз; фалъхъа ахакунтра

Еңташсоуз. Срылацаажәент сымбазараан:

ишизбаз:

Ахаң-дукуа, атыша баапъс-дукуа,
Җаңа ахыркамлазо ацәхәйракуа,
Уаф дахьзымненуа ахра-ұқыаракуа,
Ашыха дукуа зыңқукуа жәшаны иштакысыуаз;
Канибалаа зжыы еибафо,
Амилаң антропофагаа уаа-цәгъякуа
Насгыы ауааттыңи, зыжәғахыркуа зхы
иахыхәэоз рызбаху.

Абарт ажәабжыкуа исхәоз дишанха
Дырзызырғуан Дездемона,
Знызына ағын-ускуа данрхнагалакъ,
Илулак ирласны дрылган дааниы
Ажаабжы исхәоз дазгукны
Азызырға акуи дзышталоз.
Игуастент сара абартқуа зегыы.
Иагъалсхынт убас аамтак исыншартә
Казарыла уажәраанда бжам-еамны илахакуаз
Ажәабжыкуа инагъаны илахаларц ғаңъхъа
Сагъалагент сара сажәабжы ақәара,
Саныхучыз агуакрацәгъя исхысхыаз
Санрылаацәжәоз,
Лылакуагы инархызбаалон алабырз
ишижжылоз.

Салгент сара сажәабжы ахәара —
Күпсүчхә ду рацәала
Сынбаацәгъя бзабаалтент лаңа,
Нас лара дагысыдкулент илахакуаз
Даара иищыншыз, уамашәа ишишкоу,
ишисиру,

Уаф иту итъымтәо шгуакра дуу ала:
Илмахадар иаха еиңъалышент
Абарт реңш икоу ажәабжыкуа;
Аха ылтахын сара сенпъш ларгыы анцәа диншарц,
Нас табул ҳәа насаңәаны абри еиңъшгы
Наңылтент: сара десмазаң убри еиңъш ағыза
Лара бзина дызбо — илеңхәэр абри еиңъш
ажәабжы
Ихазы — иаразнак лара бзина дылбон.
Ас ансалхәа иналсырдырт
Сара бзина дышизбаз лара.
Лара сара сзыкушәахъяз агуакра ақныта
Бзина ғылбент,

ОМР0560420
03341101033

Агуақра исхызгаз лхатэйк енпш ипхъазаны
сахърыцхалышаң

Сара лара бзина дыснарбент.
Абри ауп лхы тызкъашаз хүшөйс схы насырхүар
Абар дахъауа шәләзцаа ларгы.

(Исағналонг Дездемона, Иаго нас афицарцә.)
А д о ж

Ари енпш ажәабжы, хәара атакыума,
Сәхә лакузаргы дыхнахрын.
Хатыр зкуу, Брабанцио, ухатцы.
Ицахьюо аус узырхынхәуам,
Узыкүшәз уеанурааларц ухутоуп.
Уара иудыреүт ауаатэйфса
Бүйар ყыгехазаргы ишалакуңауа, аха
Бүйарла, напы шыашәала икуптар аткыыс.

Б р а б а н ц и о

Сара сшәыхәонт,—
Шәаалзызырфырыц макъаназ нахылхәауа
лара уи,
Схы хышәтәз мамзаргы маңк надамхаргы
Илбзоуразар ари аус.
Бааи, соуңшымыл пүшкә, тарахь сара сахы!
Ибдүруама бара ара итәакуу
Ахатыр ду зкуу асииорцә рыуа
Дарбану ихабташа эхәтәз наха?

Д е з д е м о н а

Сара издыруа убри ауп сыхаара сгураз саб,
Ифыцьараны аешениншаз ара сара суал:
Уара сахынчай, сахынуаазаз
Истахыуп ухәтәз хастарцы;
Апъстазарен ааңзарен пату укупатәуп хәа
сархәонт:
Уара уоуп тынхас исымоу, сунъхаул, суааңеит,
Аха абар дахылкоу сара схатца. Сакунцзаант
Сан лаб дикүатны уара данущоз
Бзия ушылбаз енпш,
Сарты мавр бзия дызбарцы.

Б р а б а н ц и о

Иазхоуп, уаха бымхәан!
Сара салгейт ах, ухатцы,
Ишәтакызыр ханишәыжыз арестублика усзбрахъ.

О, зақа истахыз сыйханда лыңхурас дымазард
акаршә!
Мавр, усызырың арахъ, сара сышка уааскыны
Гүк-псықала иустонт
Макъаназ унапы лкыымскуан уқазар
Сығынтыреңпіштәкъя ишхъазаны иумысхшаз.

(Дездемона лахъ.)

Нас, сыхаара, сгулымдаах, гүк-псықала
Сенгурьоң дахьымам сара даеа пъхак,
Мамзар сажәымтыхе рыңхашъарак
сыламтакуа

Бара быңы бахъцаз азы
Денікуъах лара дәсқәарын.
Салгент сара сажәабжъ ахәара, ах, ухаткы.

А до ж

Сақуитзаант, ухаткы, уара уцынхурас
Уажәштә исхәарцы сара сгу наанагаз,
Арт ағыңғағы рыбзиенбабара
Нак-нақ гуенцих-тбаала налагурьары.
Уара нугуаңжо үканаттарта.
Уаха псыхуа змам аус уанакушәз
Ухы анураалароуп.
Иудафсьоу агурға мыңху ихъаугар
Хымъада даеа турғак узаңнашыент.
Лаха уакумшәарц псыхуа анумоу
Ичханы уахычар акунамга узықушәаз,
Ашыауразы акыр ихуартоуп.
Ирхәу ауағы айыч игу түйжәонт
Аңаңыз иоуз мыңху игу царенкыр,
Лаха баша мыңху агурғара
Нара наҳаты изендеоуп.

Б раб ани ц о

Икоу жәдироуу, ұымт-псымшыңа ҳазыразны,
Ироухаштып атырқуцә Кипр:
Уи зегъ акоуп ҳара наҳтәхонт.
Ох! Избызиамзең ари еңш ацаажәара
Агуакра нақумшәац ауда изы.
Ала дзенишракарызен убартқуа рнафсан
Агурға зхатәоу ауағытәйфса?
Уи игу икычразы ихутоуп арышқа
Имихырың ачхара. Арт сажәакуа нахъурхалакты
Уағ дагъаргуақ'үент дагъаргубзығ'үент.

Ә-хшығ тәккүр рымоуп урт.
Ажәә шажқоу наанхонт!
Сара инаакузаалакгы исмахаңаңт,
Згу таҳаны ифоу ауаңы
Илымхә ианаңхә ола дыбзинахонт хәэ.
Шытә сшәыхдөйт, дадраа, шәхатқы,
Ахәынтырратә усқуа наң джаркын.

А д о ж. Атыркуңа даара бүбуала бүйәр енкүнүхла реенбыңаны арахь Кипр иажәларц ишауент. Уара, Отелло, уни атың ахъяразы иатахкуу зегзы реиха иудыруент, хара уа дхамоуп аյъефхә икоу хзыкугуңша шәфк-ахаңаңа ирбесу ауаңы, аха зегзы ргу ишаанаго ала, уара иукутубыны, угурга ганы унапы ианыртсоңт абрин аус. Убри ақнитә ари уажа анасып-лаша ду иуюз мачк иухаршты, удадымашыны, уышатлаку шытхиссаа, акы уазаанымкыло урыжәлароуп.

О т е л л о

Хатыр ду зку асенаторцәа, шәхатқы,
Аибашыраңы, ишыжәдирүа енпүш,
Ашыантцеи азыри реинпүш
Икоу аиарта икъакъаза
Ишынта шыашы сирзахент
Уажәштә сара сзы.
Аиаша шәасқәап, уни аұльабаа ду налоу
Сара гуръярапк енпүш ишхъазаны —
Сыхиуп урт атыркуңа срабашыри.
Убри ақнитә ахәара қастоңт
Сылъымыс дахъаангылаша лышетарц цара акы.
Нас убас аматуңағы, лхы зланықулгашағы
Цара тылжы.
Ажәакала наххәозар, лгу лмырхъкуа кунагала.

А д о ж

Иутахызар дықазаант ара лара лаб иңы.

Б р а б а н ц и о
Сара сакушаҳатым.

О т е л л о
Саргы сакушаҳатым.

Д е з д е м о н а

Иара саргы. Сара истахым ара саанхарц
Саб илағынхъа сыхгыланы
Еснагъ дыргуааны игу тұызжәаларц.

Хатыр ду зку Адож, ухатқы,
 Сымдырра сатоумтқауан, гукала
 Сұхәонт сашшыптың үдукыларц.

А д о ж

Ибтахыузен, Дездемона?

Д е з д е м о н а

Хатыр ду зку, Адож, ухатқы, сара идсырбент.
 Жәлары зегзы слахынта сапығланы
 Сымшәа-смырда хатса сыштаз,
 Сара маңр бзина дзызбаз
 Мавргы саргы хайықазарцоуп.
 Мишсан, уи сара сыңысы наилашәкүеит.
 Уи инаур иара иңиңхурас илатыншашәараны
 Сыла наахылыон;
 Ағырхатцара ду иқанцахъоу, ихъзи-иғъшен
 Схы-сыңысы слахынтағы нениғымсрыда

ирыхтныстцент.

Убри ақнұтә хатыр зку ахтәа, шәхатқы,
 Сара ара сааныжыны еибашъра иара данца,
 Хәара атахұума, салхудамхар зықалом
 Сара уи бзина дзызбоз
 Ихъасымгарцгы залшазом сыхаарен сарен
 ханбамбара.
 Сакуиңзаит нас сиңдарц саргы иара дахыцо.

О т е л л о

Асенаторцәа, шәхатқы, сшәыхәонт
 илышэттарц дызшәыхәраз азин.
 Сшәыхәонт мап лицәшәымкырц.
 Дшаҳатул анцәа, сара сыйшәыхәо
 Лыбызиабара мацаразы дыгушәлкни
 Лгуамцашыра салачарц стахынп-хәакум,
 Гуақ-тәақрахәа акы дтатыламкуа
 Ліхы дақуиды дықазарцоуп.
 Аха анцәа имхәзаит, асенаторцәа, шәхатқы,
 Ахахан шәгу изанашәымырган, уи сышлыцу
 Исхаарыштың ҳәа аус ду снап ианышәтаз.
 Мап, мап! Амаалыкъ пүшә мтөйжәфа-хаха
 Дысхаланы сыла хфанды,
 Сымч-сүлшара, схы атыпъ иткъяны
 Сұбабаа зегзы схайрштуазар,
 Усқан схылпә ахәса

Хумаргас ирымазаант,
 Убри анахыс сынамысты хымзбы-бааъсны
 Патударала иказаант!

А д о ж

Ибзиоуп нас, даангыло-дзо уара уазхуц.
 Хара хус ахыръара залшом.
 Хахымщакыргы тъсыхуа хамам.
 Шэарт уахатцэкъя шэцароуп.

Д е з д е м о н а

Уахоу?

А д о ж

Аиен, уахатцэкъя.

О т е л л о

Гук-пъзыкала сенгуръюит.

А д о ж

Уатцы ашъжымтан жэа-саатк рзы
 Хантенкушэххи харт абра,
 Уара, Отелло, ара даанужъроуп
 Уфицарцэа руазэы. Уи ҳара
 Ххатарнак иакухонт, иутахкуоу
 Ашэкукуа зегъы нузненгап нара уахь.

О т е л л о

Сакунцэ, ухатцы,
 Са споручик даансыжърацы:
 Уи уаф дзыкугуыша гуразк иоуп,
 Уи инапы ианысцоит сылхэйсгы сара
 сахъ лиагара.
 Насты шэара ишэтахны икало зегъы.

А д о ж

Ибзиоуп нас-ус акузаант.
 Ахы, уажашытта, атх ашара шэйзгуръярахаант.
 (Брабанцио шахъ.)
 Хатыр ду зку, синиор, ахалалра.
 Пүшэрьла, енекаазар,
 Сара сыгурга га, умахэ денкуацаам,
 дканиматзоуп зында.

I-тэн асенатор

Абзиараз, афырхата мавр, Дездемона,
 Дырцэыхъчала рыцхарас икоу зегъы.

Брабанцио

Ула лафумыршәен, улхылатыла, мавр:
Ари лаб дылжент,
Иара уаргы улымжъаант.

(*Истоит Адож, асенаторцә убас есемшігім.*)

Отелло

Мап, схы-сыпсы акустоит гукала
Дышсыкоу ала Дездемона! (*Иаго шахь.*)
Сураз, Иаго, уара дузынсыжъуент ара сыйхәйс.
Сухаонт исызлоухәарц дылхылатышратәи уара

утъхыс:

Нас ушааманишәалахалакъ еңүй ағыңғаты
уахъ инаг.

Хара ҳдәыкүтца, Дездемона —
Быбзиабарен нас аускуен рынагзараз
Саатқ ауп аамта нахзынхаз.
Хеалахагзароуп харт аамта маң ҳазтахаз.

(*Дистоит Дездемона диманы.*)

Родриго. Иаго!

Иаго. Иутахызен, сыйсатыфра?

Родриго. Абыржә иқастап зугуахууен, уара?

Иаго. Сгу наанагонт абыржәйтәкъя уцаны уцәап ҳс.

Родриго. Сара абыржәитәкъя сцаны азы съетасыжъуент.

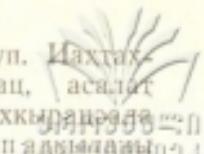
Иаго. Ус аныкоутса, уаҳа бзина узбо ғүумшын. Изатахызен уара, абзамыкъ?

Родриго. Адуңен гуақ-тәақрыла укузар аткыыс укузар наха енбуп. Ха ҳаңсраны ихахутоун аңстазара аткыыс аңсра анахзеңыха.

Иаго. О, уи башоуп! Сара абар аңсра сазыңшунжътән бажэнжэыху шыкуса түент. Аның-абзинең еилсиро сала-гейжътән сикүмшәаңт ауағы зхы бзина избо. Аха сара усазтаауазар, ғүүзизба баша каңа-чаңқак лыбзиабара сеахыр-кынаны азы сеаласыжъыр аткыыс смаамынхар наха енбасшыоит.

Родриго. Нас сара ишпәзүри? Аиаша уасхәарами, нара саргы даара схы саңыңхашъо ауп сышыкоу, уи убаскак бзина дахызбо азы, аха ишпәзүри схы сзанаануам.

Иаго. Ухы узазыниаануану? Башоуп! Хара хаңгъарен хабзиарен — хара хнапы иануп: наххәап, хәә-хжыы бахчашы.

роуп, хамч-халашара — уи абаңча енхабыс иамоуп. Иахтак хейт убра илаңтарц ауаф дызылуа ахуац, асылт ақуд, аңымшы, ма ҳаскын хык, мамзарты хырандаңа акуу уи абаңча хөйчарц иакуаңкыт; ма даара наң ~~адыркөп~~ аарыхра җаңтарцы хеазаңкыт — убарткуа зегырынагаз-разы иhamоуп ҳарт амфа ҳақузташа хгуаңхараңы мчкы. Ҳаңтазараңы ҳаңшың аткыыс ҳаңанырра енхар, ҳышен ҳказшы бааңси хымъада иакум бааңсык ҳдиркөтөн. Аха хара аյстәс ҳафызамхарц ҳшыя зырхүшәашәаша ахшың хамоуп. Убри ақынты уара абзинбараңа узлаңажәо, сара кукубаак енпш испъхъазонт.

Родриго. Уи залшом.

Иаго. Хара ҳаңшың аткыыс ҳшыя енаантоуп. Хант, абааңсы, иууазен, ухатами! Азы уетаужьует! Азы уетаужьыр аткыыс, аңыгукуен аласба ҆ышқақуен таужьыр наңа еньюуп. Сара ғызас судгылонт ҳәа уасымхәен, аиаша уасхәарами усыккугүрраты гүк-пъсылкала гүенхшәарак ҳамамкуа еилмипрада уарен сарен ҳандхәлоуп, настыя ианақузаалакгыбы абыржэңтәкъя енпш сухуартахартәм скамлант. Ульяратра атес еимгуамжо ҆варала иртәни уеиханы удәйкула аибашьрахь, ухы-үчү аңтак, даеа ҆таңак уеатсаны, ентаусаңаңт, иртәни ульяратра ҆варала. Изыкалом, ышыт, Дездемона ас назаза мавр бзия дылбарцы. Изалшом иаргы убас бзия дылбарц лара. Урт рыбзиебабара иаразнак наарласны наахуткыз бзинебабароуп, иубап нара убастәкъагы ишенихъоб; амала иуасхәарызен, амарця, иухоумырштын аңара! Урт мавраа еснагы ирдиреует агу ҆саҳра. Иртәни атес еимгуамжо ульяратра ҆варала. Аматса енпш, афатә наңа икырбычуп ҳәа наңа иара игу иззаанаго — иара амкүбаша изағызахап. Макъана дызлаңхәизбо ала леенцалкроуп. Лгу ихшәар илдырра дыкоуп заңа дәшшаз уи хаттас дахынцаз. Ази, ысыхуа лымам леымпъ сахырц — убри азоуп ульяратра ҆варала иртәхәа зуасаңа. Уеумшырцгы уаха ысыхуа анумоух, наңа еньюуп, наңа уаф дыззехүшша, игу иахуаша ыара ҳтарашшак алуухыр, азы уетаужьыр аткыыс. Иңшаша аңара заңа улшо. Тәым уаңы бжъатъалдыз цәымкыражәк игуаңхаралеи Венециатә ыхәйс гызмал дәгъя-еитцаңақуакы, ышоңаным енлашыра зегы агуаңхара сара сгу итаскыз ианазымиаи, ҳәара атахуума, уи уара дутәымхарцы залшом, амала икоутталакгы ипъшаш аңара... Изаку, хыдароузен аз сеастонт ҳәа узөү! Миәан, уи бзиарак ахь укылнагом... Ианамузах наңа иуезиңүуп уекноухар лызиабара туръяху ҳаала угу рәкчаны, баша акгы алынгизакуа азы уеоутар аткыы!

Родриго. Аха акыр исзапъсахару ухээтэй сыйкуныкүар сукугууны?

Иаго. Аиашатэйкэз сыйгуралын ганы усыктуулж иштэй шытада аяара альшаара уашытад: сара еснагын нутак болон, абыржагын ентауасхэйт; мавр зынзак сыйнхуам-дыша убаскак дысцээмбыуп, ун изы исымоуп амзыз рацэаны, нара уаргын иумоуп мацым. Хнапы еибаҳтад ашьоуразы. Уара атэйфада анузихаргылагуша — акыр гуахуарыла уту укычуан, сара езы гумырэцыгын. Урт реинш лассы ицээрткүаша аамта егъя тээхни намоуп. Ахы, уда — ишшаша аяара. Уатэй халацээжээн урткуа рызбаху итгэй наха инароуны. Абзиаразы.

Родриго. Уатэй ашьжымтэн ҳабенкүшээри?

Иаго. Са скны.

Родриго. Сара заа снеиусент.

Иаго. Ахы, абзиаразы. Амала иуасхээз уахау, Родриго?

Родриго. Изакузей?

Иаго. Азы сыйетасыжьеунт хээ иухээз азбаху уаха соумхээроуп. Иуахау?

Родриго. Сара датак схүнт. Сынхара-смазара тэгээтиуент.

Иаго. Учаны ишшаша аяара рацэаны.

(*Родриго дцоит.*)

Абасоуп сара еснагы ауаа

Рныгкуа рыла ишсыртэяа спъаратра.

Абарт реинш икоу ауаа гмыгкуа

Баша аамта рыкусырзыр

Слышиарагы саргын хзы түсрами.

Мавр дбанык саанхом сара.

Са сынхурас сынхээс дтыважын-хэагы

Жэабжны ирхэонт.

Амала урт ирхэо табыргыу сыйдирям.

Аха ииашатэйкьюуша агура ганы сизныкүариц

Баша гурамгарэ затээйкоуп исымазарц

истахыу.

Иара сара сыйгуралын игоит —

Уи сара сусақны енхагын исзенбүуп...

Хара х-Кассио дуафы түшзоуп...

Зака ибзиазыш!..

Иауен, шака исзенбүхарызышь

Ихатыпъян сара сзыкалар, нас

Иара снапацы дааганы

Сылланқуагы насығзары!
Аха изла? Изла? Ҳазхуци:
Иңгъамыэт ұйытраамдак ашъдах.
Иңхәсі уин мыңху езгудуушәа
Отелло илымхә сынтахутұтыры,
Кассио ихы-иңи мыңху иңшзоуп,
Ахәса рзы мацара дішоушәоуп дышқоу,
Урт наразнак ыргушәа имкырцгы залшом,
Мавр убасқак иқазшыя бзиоуп, игу разуп,
Даеакала гъянгъашрыла реенітакны зхы изырбо
Нас аеадажа енпіш иңбынца данкны
Дырхылхыцуа дызго роуп
Згу разу хәа иңпіхъадо.
Избу! Мышраку нап асыркыит,
Ацхыраразы инаспылап ұяқаными атхлашәый
Иахылтуагы иңэиршәагаха инықуртцап адунеи.

(Дцен.)

АӘБАТӘИ АҚҰҒЫЛАРА

Актәи асцена

(Амшын ихықұгылоуп Кипр ақалақъ. Абартса.
Наағналоит Монтанои өміръа афициарцәеи.)

Монтано

Ақырубома амшын акра ақнытә?

I-тәи афициар

Акымзаракгъы, Еибарлахаусит амшын
Цокурпъкуа,

Мишини жәғани рыбжъара нарбанзаалак
Цъара ყұракгъы убом.

Монтано

Ара аэрцәка — адгыл аәы
Уи еиңш аңшаацәтъа бзантцыкты
Ирымбаңт хайбашыцә зында.
Ус амшын ақынгын нанас —
Хәара атахуума ирзычхауамызт
Еғъя иңбұуазаргы айбакуа
Амшын цокурпъа иргудыссалоз.
Шәзатылш, үзара ак хаҳара хәкоуп.

II-тәи афициар

Ари ихаҳараны икоу —
Атыркуа ифлот штахазоуп.
Агурға жәгарц шәнаңши нахъхын.
Амшын цокурпъкуен алтакуен еңғасуашәа
убонт;
Ифыртын-дады-манәыс ду гуадыны ирыжәлонт,
Океан цокурпъкуа еизыхәзәнни нағудтәланы
Иарғсаҳәонт

Еңәаңдаа зқишашикұса ұыцәаара зкум
аполиус ақарулцәа

Икаччо ирықуъх арцәаразы.

Анаша уасқәәп, ари енпъш амитә

Бзантыкгы исмақаңт сара амшын ағы.

Монтано

Атырқуа ифлот үзара бабуазак

Италаны аеамтиәахыңзар —

Итахентоуп уаха акгы.

Ари афыртын-цәгъя анаана даараза иуадағуп.

(Дағғналоит III-тәи афициар.)

Ажәабжы-ұыц, шәхатқы, ажәабжы-ұыц!

Аибашыра атыхуа ұңғаент. Ари афыртын цәгъя

ириңырхагахан,

Рыгутаккуа зегъы тұхастахент зында.

Венециатә шхуак ақнытә ирбент

Атыркуңзәа ренбашыға-бакуа рыбжеиҳарак
штахаз.

Монтано

Ииашан иүхәома?

III-тәи афициар

Абар ара дук тшуам уи хбајуаза италенжътен.

Уи Веронатән изаз шхуоуп, мавр фырхатда

Илентенант Микель Кассио далааит нара уи.

Отелло ихата, Кипр енхәбыс нартаз,

Дхуун макъаназ даарцы арахъ.

Монтано

Сара даара сенгуръонт Кипр

Уи хыс дахъартаз:

Иахъя уи дагъағысоуп.

III-тәи афициар

Иара убри алентенант

Атыркуа ифлот штахаз ажәабжы ұзаазгаз,

анаашаз илахъ енкуп,

Анцәа дихәонт апъшатлаку цәгъя иқунақъаз

Мавр ұырхага иумтакуа деңкүурхарцы.

Монтано

Саргы «къырхага иумтан» ҳәә сүхәонт анцәа ду!
Сара уи зны еиҳабыс дсыман,
Аиаша уасхәап, даара фырхата-прыза бубууп.
Уаала иаабапш ани ашхуа иааз,
Издыруада Отелло хатса Ҷаара харантәи
Ашәапш дналаабозар.

III-тәи афицар

Уаала, уаала! Абыржәтыңкә алеи-пәси
рыбжьара

Харт ҳарзыпшызыроуп асасцәа

(Даағналоит Кассио.)

Кассио

Итабул ъиеф-мчдула еилартәоу Кипр афырхатәа!
Отелло кунагала шәахыншылаз азы.
О, даңынхъаант уи амашәыр жәған икоу
хаб анцәа ду!
Амшын дәкурпәацы дысцәйзит иара...

Монтано

Уааф дзыкугубаша шхуоумаш иара дызтоу?

Кассио

Ааи, уи дызтоу ашхуа бујуала
Еибытоу акоуп,
Насгы даара дұышәа-қаза бубууп иара ишу
акаңданғыы
Убри ақынтыоуп саргы агубра ду эсымоу
Денбга-дизәнда дағап ҳәә арахь.

(Асцена ашытахъка абжықуа гоит.)

Ашхуа! Ашхуа!

(Даағналоит IV-тәи афицар.)

Кассио

Изызхәоузен арт абжықуа иго?

IV-тәи афицар

Ақалакъ зегын таңауп,
Амшын ұықуацы
Еизент ажәлар раңаәнны,

Наастын рыбжькуа рууны ахэхэара
Иаңуу «ашхуа» хээ.

Кассио

Сгү иаанагоит ари иааз
Хара ҳайхаб иакузар хээ.

(Абзарбзан бжькуа гоит.)

II-тэи афицар

Уаантэн иаафусит ахысбжькуа:
Ун абзиара иазхэоуп.

Кассио

Синир, ухаткы, сухэонт
Иааз дызустдоу еилкааны
Абыржэытэйка адырра хантарцы.

II-тэи афицар

Абыржэытэйка сданы инасыгзонт.
(Дзоит.)

Монтано

Ишсоухэара, алентенант, ухаткы,
Пүхэйс димоума ханирал?

Кассио

Даара насыльяа енкушээз уафуп:
Уи убас цхээзыба сирк хээ дигент,
Амреи амзеи реинш икаачча-кацхо
ибзарыбзаруа енгэртэү
Пүхээзыба гулымтээахж лоуп уи.
Альсабара — цышзас-хаарас икоу
Изылнуумбаарызен лара уи.

(II-тэи афицар дхынхэнны даашуунт.)

Кассио

Икоузен? Дызустда иааз!

II-тэи афицар

Даант аинрал ипоручик Иаго хээ азэй.

Кассио

Ацышьатэ!

Зака дласны насыльяа даазеи наар!

Афырхатца ахататәкъя, амшын цэкурийкуа,
ацақъакуа,

Алыхъ инадкыланы аյбакуа ишырхаган
Иказ зегъ — уажэ қамматла еикүтөент.
Анцәа ртыңха — ғыша Дездемона
Иакум баапъсык дақумыршәекуа
Дакуитыртәйт лымда дызкуз налғарцы.

Монтано

Дызустдә лара уи?

Кассио

Абыржэытәкъя зызбаху шәасхәаз:
Хашаб неихаб лоуп.
Кыбаф бзина.

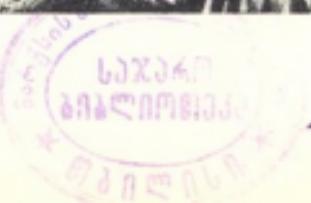
Мөаңгафыс длыцын уи
Мчыбжъ дүззак хаизыңшра
Иара даңысзент уи зынза.
О, Иупитер, денкурха, Отелло,
Сүхәонт анцәа ду!
Уаттаңхәа иаңра ғысып мчдула
Гүентых-тбаала иашхуа дақутәа,
Анасып лашентәрыц ҳа-хбајуаза,
Дездемона дигудыхәхәала
Абзиабарала гуртбаа дула далачарт.
Хара хгу икахазгыы иныштыхны
Атынчра дугын хзиңнатта. Аха шәыпъши!
(Иаағналонит Дездемона, Емилия, Наго, Родриго, нас
аматцуцагыы.)

Кассио

Шәыпъши: ижәбома ашхуа хазына ахъаңа.
Кипр ахәзәа, шәгыл, шәшьамхнышгыланы
Лара лағъхъа!
Хбыкуныхәонт, бхатцы, синиора, анцәа
Илъха бъынгылаант,
Быкуша-мыкуша дбызгукны дбызкапъхаант
анцәа ду.

Дездемона

Гүк-ғысыкала итабул хәа шәасхәонт!
Аха, Кассио, қыбаф бзина, исоухәаузен
Жәабжъ бзинас сара сыңшәма изыхәан?

Кассио

Дызхымтың уи макъаназ; аха
Агурғаны сымкоуп деңбә-дизәнде
Арахъ дашаауа уи лассы.

Дездемона

Ах, сара сиен! Шәышпәнәхкьең иарен уарен?

Кассио

Мишиңи жәфани реизгуаара
Хлырхагахент ҳара.

Аха сыйшт! Абжықуа гоит «апъра» хәа
(Асценә ашытакъя абжықуа гоит: «апъра! апъра!» Аб-
зарбзан бжықуа гоит.)

И-тәи ағицар

Ишәхашауо — ахыбыуардақыны
Дшааз адырра ҳантонт:
Хөмзәә роуп салам ҳазде.

Кассио

Еңлекашаш!

(Ағабатәи ағицар дәңдәйт.)

А, бзиала уаабент, апоручик!

(Емилия лаҳъ.) Бзиала баабент, бхатқы!

(Деудиқылоит.)

Сыхаара, сұраз, Иаго,
Угу нальмасаң ари ахапызыра иқастазазы;
Сара стәмла тәсихүс иснаңтент
Абри енпыш ағағубзыбра.

Иаго

О, синиор, сара бызла сыйхталк'уатәкъя
Енпыш кышаңа ухталкыр,
Үхы атың итылқыар каларын.

Дездемона

Анцәә хрыщашы!

Уи уасқак лыбз цэгъазамен.

Иаго

Мап

Уи мыңху инарнаруа тұхәйсуп.
Сара еснагы сиартта сныланыңпхъаза

Үи акыр ишиашоу сара агура згонт.
Бара бахылбо қыт-пъсит лыхулшәом,
Аха гуаныла лгу сзенкүччонт.

Емилия

Ари енъш ахара сатәоушъартә
Сара скынтә нумоуцт өтыңгак.

Иаго

Ааи, ааи, ус акухашт! Шәарт адәахы —
шәанықоу —
Апатрет шәағызоуп, аха шәыштәлартаңы —
Шәсыркыалкуоуп; шәыңы ачысқаттартаңы —
Шәйбәнәңгүкуоуп;
Шәуаа пъсышқыакуоуп шәарт азәы шәнинаңәхаяу
Шәыңынышкуоуп даеазә шәарт иакум
аишәенхәо!

Шәыччархукуоуп, шәығнатаңы,
Аиартаңы — шәапшәымсаңзоуп!

Дездемона

Фу! Ацәгъя-рифы пъхамишь!

Иаго

Мап, сара сатыркуоуп үи ус анакуха.
Агумырәбыразоуп шәарт шәызғыло
Шәиартаңытә.
Шәагъзыштыалауагы аус шәырениарцоуп.

Емилия

Уара сухәартә сыйкам сара
Рехуагажәак сзуғрацы.

Иаго

Багысмыхәазан.

Дездемона

Иуғрыз сара сумырехуар пысхуа умоур?

Иаго

О, синиора, сыхаара, стураз,
Бысмыхәазан сара уи азы
Сыбз цэгьюуп даара урткуа рәкны.

Дездемона

Мап, мап, сара сухэонт.
Абајуазахъ азээр дцахьоума?

Иаго

Ааи, синиора.

Дездемона

Агурфароул сара нахъа сыръзоу, аха
Ус гурға сымадамшэа схы қасттар
Иаха исзеңүшэа збонит.
Нас сурехуаразы исхыхааразы уара?

Иаго

Саргы нара убриоуп сыръхууцагы уажэы
Сфантазна схы убаскак ищашибит
Ачаб ачоуха
Иакутэаны ишак'уа енпыштэжъя.
Сара ун сфантаизаты сыхышығы ишеммоу
Исылшоит арахъ саханы схы итызжэарцы.
Абар, абриоуп сара смузга атыхутааңза
нахылтенаауда:
Айхәйзба цаала-жыла лытъшзарен лыхышығи
реаненидырца,
Даххытъшзоу ақнитә ла-лзы цэгъароуп
Ахшығ илтимоу — акыр илзапъсоуп.

Дездемона

Иқайматуп!
Аха, наххәап, дытъшзаны ахшығ лымамзар?

Иаго

Хшығла деңекааны дытъшзамзаргы
Уи лгазара згу иакүшэаша
Джамлар хәа умшәан.

Дездемона

Есаана еңцаоутәүент.

Емилия

Иаххәап, дытъшзаны дагъгазазар?

Иаго

Мап, ихатца сыгурал, айхәис түшзә
Ианакузаалакгы дгазахом:
Ахшаа лоурақны уи еснагы илхъзорит лгазара.

Дездемона. Ари акрыфартакуа рөс гмыгкуак түмүр
чыбыгас ирымаз акрызхыца газаңажәароу...

Пәхәйс-хтпышшажәк настыы ипъшам лзы
Иарбан иутахы өхуапхызың илхымхәаарц

Иаго

Изаҳахъада

Абъхәыс еилагуам газа хтпышшажәк
Цыара уаф ихуаша бзиарак
Калтцепт — ҳәа заҳахъада адунен ақны.

Дездемона

О, изакутә түмхарыщхароузен?
Абъхәыс бааңс зегъ иренбүй өхуапхызың бзиа
латәоушыент
Илатәашъаны илзухәарыз өхуапхызың бзиахус
Уи иаңсаҳаран икоу аръхәыс лзы?
Иара ацәгъара ахататцәкъагы
Дарехуартә зхы тазыргылаz аръхәыс лзы?

Иаго

Абъхәыс һүшә, аръхәыс гулымтәах настыы
икоу иңагъамкуа,
Ажәаңшәаху зеоу ақаза имбарбара
ианакузаалак;
Амал дыу змоу, аха жәмымжәматәала зеенлазхәо
Араңза иаштам, аха акыр сымазар стахыуп
зхәауа,

Лгу ихаразы ашыаура зылشاуа
Аха уи агунхара илоуа изхазырштуа ичханы;
Үбасқак шығ дыу бзиала енекаау
Аха уи ахшығ изакараазаалак акы
иатңызымпесахлауа;
Ажәлар идмырхакуа лгу итоу лыхшыңцак,
Бзиа дбаны иленхырхуо
Зынзаскгы ирыхуамъшзо.

Дездемона

Дзыпсоузен?

Иаго. Агмыгкуа рчахреи, нас ағны зақа тәзыца ауараш
ржәэз ашәкү антароу.

Дездемона. О, зақа хшыңдарала уцәажәозен! Бара
дыхбатоуи, аха, Емилия, арт инхәакую рыгурда бымган!
Угу иишбаанагон, Кассио, ари кунамгата дымцәажәои?

Кассио. Уи аиаша ихэонт, синиора. Уи тара дүк эмчүү
азэ наткыс, солдатк нахасабала дыбгуулжар жалонт.

Иаго. (Аганахъала) Абар лнапы ахъааникылт
матуп, шэен сахутхутла ус! Абызкатаха еилдацаа
уеилацаахны уааныскылар жалонт, уара, Кассио, амц жжа-
ду. Аан ааи, улыхулааччала заха улшо! Уеилсыршып уенку-
ъях нара-уара үеагубзыб хаала. Аан уи усоуп: уныкуент
уара ишухутатцээко. Абарт реицьш иакум икоуцо улентенан-
тра шумнаакь удыруандаз, еснагь лыхмацэак грузра уакум-
туазар убарын; хатыр зку уаф бзиак уакушэа ухы хурбарц
утахыуп. Даараза икаиматуп! Даара бзина дугузуент; даара
хаа улывацаа-цээцуент, афырхата! Изакузеи сыла иабо
дырфегых лнацэкъаракуа икышэ инадикылахма? Заха
туахуарас икатданы испъхъаоз урт лнацэкъаракуа рыфы-
шэшэы иго иуёцыцакызар. (Абыкъ бжъкуга гоит.) Абар нара
мавргы! Иара шиаку ибыкъ бжъкуа рыла издыруент.

Кассио

Иара иакуцээкоуп.

Дездемона

Шэаала ҳанъялан.

Кассио

Аан, абар дахъац наргы.

(Даафналоогт Отелло аматцуцэа ицны.)

Отелло

О, сенбашьы гулмцэах — хазына!

Дездемона

Сыхаара

С-Отелло!

Отелло

Уамашэа ибаны сбенгурбъонт
Сара сацхъя баихааз ара.
О, сыпъсатыра — лаша, бара,
Абри еицьш амишэгъакуа ришътахь
Исоулозар алас агурбъара,
Афыртын дады-мацэйсны,

Апсыза рдамра итанаамыргыло,
 Амшын-цқурға дукуа
 Олимп нақараха енбарлахая
 Абакуа нара уантәи
 Цъаханым-енлашырахъ
 Икуалаая хланцы итанаңаант атахызар,
 Хара абри енпш атынчра, агурбъара ду анҳау.
 Зегызы иренбъзоу гурбъароуп хәа исыпхъазон
 Сыңыраны сықазар сара абыржэ.
 Избан акузар сара убасқак насыпъла слашент
 Нак-нақ сапхъяка ари енпш
 Анасып-кальха смоур хәа сшәаны сгу ҭагылом.

Дездемона

О, мап, нахъарнахыс ყыратеныңа
 Насыпълашала анцәа дұзқатылаант.

Отелло

Амин, анцәа ибыциңәаант!
 Ислеңтахәом агурбъара-ду
 Сызтагылоу сара нахъя.
 Абар абра наангылт нара.
 Міңыжәфада сгу тұрааует.

(Дездемона дгудикылоит.)

Еснагъ итүрбъалаша хакухаант.

Иаго (Аганахъала.)

О, уажә шәарт даараза
 Бзина шәенбабо шәйкоуп,
 Аха сара ишәйласыкшап убрى енпш икоу
 атәйрышы,
 Шәенбаргужәажәо шәенкунагартә — уи сара
 Ишсылшо ала снапы шәсырк'үеит.

Отелло

Хәзықушәңде нақ ахтыира ашқа.
 Шәарт ағызыңәа, ишәасхәап ажәабжы-ұыщк:
 Аибашыра зында атыхуа шыпцәаз,
 Атырқуа ифлот шәгъала иштахаз,
 Уажәштә ара Кипрағ ажәйтәтәи сөзыңәа
 Руабзинара ишыкоу иссаңәхәара
 (Дездемона лахъ.)

Гураз тбаала брыдыркылап
 Схыршыгу-лаша бара ара.
 Анкъя ара са бзина сырбон
 О, сыхаара, сылашара,
 Агурьарен анасынъ сара
 Даара мцху сдырхәаңт!
 Сыхаара, Кассио, уаха ақарулцә
 Урхылаңш уара ухата.
 Сухәоит сгураз сара с-Иаго,
 Уцаны нахъхай абаңуаза ақынъза
 Ихаз сыматәакуа арахъ нааугарцы.
 Нас усызыпъха акалъдангъы:
 Уи даара уағ қамматк иауп.
 Сара уи ифырхатпраз икустонт цәгъя ҳатыр.
 Баала, хләыкута, Дездемона!
 Ибылдысныхәалоит Кипр алгъыл бишапы
 ахъықубыргылаз.

(Отелло, Дездемона нас аматцуцәагын цоит.)

И а г о (аматцуцәа руазә нахъ). Уцаны абаңуазаңы
 уаасзыпъши. (*Родриго нахъ.*) Нас, Родриго, ахатда игу
 угузар — ирхәоит ауаатәысса абзиенбабарақны мцху ргу
 разхонт хәа, уи агуразра лахынцас ирыцини ирымамзарты
 — уаасзызыре. Уаха алентенант абаахъчаразы дыкугылонт.
 Рапъхъаза аихаракгы иуасхәараны истахы умбон, Дездемо-
 на диңүйсаауа уи бзина дылбонт.

Родриго

Бзина дылбону? Ман, уи залшом!

И а г о. Унацәкъыс уқышә инадқыланы, аа, абас уаас-
 зызыре, иугуаламшәои анкъя Отелло ирехуарен илаку-
 жәабжыкуен иленхәоз мацараз зақа бзина дылбоз? Угу ишъа-
 анагон, уи ибарбарразы еснаты бзина дылбап хәа укоума?
 Хәара атахыума, уара сукугуб'ум уасқак уи агура уган хәа,
 лыла хызк'уа актымазароуп. Уи бзиарас йлылубааузен ес-
 наты ағынышажә дихуаңшлар? Лгу ихшәар лгуатъхара еңтар-
 ышыразы илтакыуп длымазарц зхаңы тьшзоу, зышыкус ра-
 цәамкуа икоу уағ енбагак, инаңшыку ңышаны, ағагубзың-
 ра ңышаны измоу — ажәакала наххәозар мавр дызлақам,
 бзиарас икоу зегъы змоу, иагылнардыри мавр агракуа

имоу зегзы еилкаатәкъыны зақа урт дыржыз. Нас ус диниенең цымбюс длоуроуп мавр; аңсабара ахататәкъагы да
өазә нахъ лгу хъанаартәй дәнанатап. Уажәшты, халықтарда
наха иқалап ҳәз уағ игу изхананого. Ишсохтарда, пабары
знасып зоураны изыхутада Кассио иакумзар даеазә?
Ани Кассио гъянгъаш мтәйжәә хаха, цөгъахурыла, хүм-
гарала еңәартәү? Дарбайзаалакъ даеазә илшом ари еңүш
ақаттара... Уи ишьапы ииаркны ихы ацәкуанза дуағыгъан-
гъашуп, даазыкушәлакгы ихы аираалашы ийрүент. Иө-
цәажәара ақны уағ дихуазом, дфукъатуп, даара акыр иапсоу
уағушәа ихы уирбонт, арах дзыпсоухәа акгы ықазамкуа,
мцла деибаркыуп уи аңыныш! Нас убартқуа ридагы уи аңы-
ныш-мщәәм убасқак дыпшзоуп, настыы курала дмачуп
аңар күпшкуа зегь ригушәа кны ихызхша нара дызлақам
иқоузей. Аңы дағызоуп. Иара Дездемонағы уи гуатаны
дыкоуп.

Родриго. Сара уи сизхатом. Лара даара зых хатыр
акузто үхәйисуп.

Иаго. Нас уцаакурылт уахатыргы уаргы! Миәан,
ағы илжәуа ажьюума излытуа? Зых хатыр акузто, згу разу
үхәйисындаз, мавр бзия дылбозма. Ах хатыр акуттара, ағыс-
таа ихухаант! Уара нумбазен уи инапы шылкыз? Иузгуам-
тент аку?

Родриго. Аа, уи збагушьент, аха сгу иаанагонт уи
баша лхы абзиара ақнитә иқалтент ҳәз.

Иаго. Уи баша лхы абзиара ақнитә акум, аха абжыс-
роуп изыхәоу. Сара уи шиашоу ала снапы усырк'үент; аб-
жысреи, нас агутакы хуашкуюн ракх аиасра ирызхәоу
акоуп уи. Ркышәкүа убасқак еизаңтуахент атәх ҳәз
иаагудибакылома үхәартәй. Цөгъахуцроуп ари зызхәоу,
Родриго! Ас карто ианалага нахыс нудыруазант нақ-нақ
наха еңәоу ахъ ишкүлсүа. Мап, Родриго, азин сыйт иап-
хара усталарцы. Миәан сара сами Венециант уаара зыб-
зоуроу. Убри ақнитә уаха укутылароуп уаргы қарулс; сара
цысыхуак қастонт қарулс үқартартәй. Уара Кассио уиздир-
зом, сара сышәңәхарамкуа азигуа сғыланы сышәзың-
уент. Кассио үзара итоугалалакгы акала дыргуа... Ма
убжы рдумы икулаара уалзга, ма аус хадашьас иқант-
уахычча... Изакузаалакгы, үзара акала, атыхутәнза наха
иузыманшәлахаша акала дыргуа.

Родриго. Ибзноуп.

Иаго. Кассио деизашафуп. Дгуар дызэгъоун. Нахааны дусыргы қалап, аха уара итоугалалакгың иң енкүччаракыңда дноугароун, избан акузар сара уи схы насырхуонт кипраа хыла-гула реилатаракны, аилағынтрағын артәаразы Кассио имапура дамхымкуагы ысыхуа Қаюлжаны уара хымъада нухуонт угутаккуа зетырынагзаракны, унда, хәара атахыума, нахьырхаганы икоу зетыри иканиматданы нахьырахх'еент.

Родриго. Ишсоухәаз инасыгъонт, амала сманишәалахар.

Иаго. Уи азы аҳаан аки уацымшәан, сара сыкоун. Унен уажәшшәта ана абаақыны, шытаса сцароун, абајуазахъ иматәакуа раагаразы. Абзиаразы.

Родриго. Абзиара уакушаант. (Дионт.)

Иаго

Кассио лара бзия дшибо — ииашатәкъяны са
агура згонт.

Иара ларгы бзия дылбонт ухәар —
Икалараны икоу, иңшынатәм усуп.
Мавр сара дысцымъуп, аха
Егъя умхәан уи згу разу бзиабағык иоуп.
Сара даара сагъеигуб'еент
Уи Дездемона хатца бзиас длызкачсан хәа
најаза.

Аиаша ҳхәозар нара саргы даараңа бзия
дылбонт —
Аха бзиабағык игуамцаңырала акум бзия
Дышзбо сара уи,
Икалап, ара агунаха схәаргы
Уиала уи агунаха раңаак исызхымхырты
Сара уи енхаракгы бзия дзызбо сиъя
зуркоуп уаха акгы.

Мавр кахъ-псыцәгъя-хуңыршаф
Акыркуа сиартта иешаленгзахъоу ала
Абри агунига исымоу ангуалашәо
Ашхам зжәйшәа сенірнаблааует
сығнатқа зында.

Сгу зыртәаша сымам сара уаха даеса хүшәнк,
Сығъдәм ләкитә ахара иду амщура
Илхтнысымъякуа нара ипъхөис;
Иансзынамгзагы

Исылсыршап иластарц убри еңшіш
Хыбарак хәа, ихы-ихшың амыхуартәм.
Абартқуа зегырыңызаралықтың дырыңырхатамхар.

Ари еимлагуа искуу Венециатә гуамажэ —
лахыздың; 2022-01-01 09:55

Дахыщакны дазымтамсыр уи аштарах иибаз
Сара уанза исылшон дыкүсцаразы Кассино

итып:

Цэгъя-мыңғырау ду ихартәнни

Дизназгап уи хайхабы.

Сгу наанагонт Кассиогың сиартта

Дылабылгъяент хәа.

Сара убас аускуа силасхуап,

Мавр менгзараахда дахьеадастәуа,

Даңғагаахаракынза дахъылзго ақынты

Биза сбаны, ахамта сатәашьаны

Табуихзаты сенхәратәм.

Урт зегыры ара схы итоуп, аха.

Еилгам макъаназ цкыа:

Мишән, цөгъя хүңгү гъантъашла

Икоу тәхымып.

Аускуа зегыры төшишәа инагзахааныза. (Дионт.)

Афбатән асцена

(Даафналоот Герольд апрокламация кны; ииауетт ажэллар шынчагыла.)

Герольд Ханирал, Отелло гураз-фирхатца, наарласны абыржыңызәкья атыркуа ифлот-штахаз ала адырра ииааз ахъзала итахыуп ишәйләнхәарц шәэрт зегыры. Убри ақынты итахыуп Кипр наланхоны икоу дарбанзаалакъ гүенциых тбаала — гурбъя дула имфаңигарасы дасу игу ишатахыуала: гурбъярала, шәхәзәрала-куашарала, барбанцылы ухәа. Ажәакала наххәозар, гурбъярас дасу изаандуацханы икоу зетыры, избан акузар ари иқалаз агурбъяра адагы нара уаха цүхәис даанагонт, ачара имоуп. Уи шәэрт зегыры дышәзырызны ишәйләнхәар итахыуп. Ахан аудакуа рышакуа зегыры икъянъяза наартуп, дарбанзаалакгы дакунтуп абыржетән аху-сватк ииадыркны жәенза саат рыйниза уа ахумарра-аччара дасу ишышәтхану имфаңигарцы. Ии аңзәа ду сухәонт, Кипр икүнхө ажэлари ханирал Отелло гураз-дуи дылбааңшыны дишәйзекалъхарц. (Дионт.)

Ахатәи асцена

Абааду азал ағы.

(Наағналоғт *Отелло, Дездемона, Кассио нас аматуңғағы.*)

Сыхаара, Кассио, уахатәи ақарулразы

Иудкыл уара аихабыра,

Иаххахмыршұазароуи харт хматура,

Аччара-агурбъара — ду анхамоуты.

Кассио

Сара Иаго идыстепт иқататәкую зегы.

Аха ус еғя иқазарғы

Сара схата ахылаңшра астонт

Урт аускуа зегы шцо.

Отелло

Иаго даара

Уағ дзыкугүбша азә иоуп

Цәамтхас бзия шеоуаант.

Ашыжымтан сузыпшуп, Микаель:

Истахыуп ажәбжықуак уасхәарцы.

(Дездемона лаҳь.)

Ахы, сыхаара, хдэйкүца харт,

Хускуа зегъ нагзоуп. Барғын сарғы

Уажәштә иҳахутоуп жәә-қуанда губзыбыла

Халаңәжәарц ҳанасыпъ.

Ашара шәызгурбъараахаант зегы.

(Отелло, Дездемона, нас аматуңғағы цоит.

Даағналоғт Иаго.)

Кассио. А, Иаго уоума? Ианаамтәтәкъаз уаавт: уажәштә иаамтоуп ақарулрахъ ҳарцы.

Иаго. Макъаназ иаамтам алентенант: жәә-саатқыны иамысзаңт. Хара ара анирал цымкя ҳанижыт Дездемона лыбзиабара ақнитә... Уи азы губбан итатәым: уахызатәңк иадамзарғы нареи лареи макъаназ еизнімхазт; аиаша уасхәап уи леиңш икоу апъхәис нара Иупитер ахатә акузарғы агу дахуарын.

Кассио. Уамашәатәкъя исиру құхәысуп лара.

Иаго. Аиаша уасхәап, ашьеи ахши енлатәоушәоуп дышкөу лара.

Кассио. Ааи, аиашазы, уи зенбъатам апъхәис ззырхәо лоуп.

И а г о. Изакутэ bla сиркуоузен илхуу! Сналсацэажаңыз
сынусындаz ухэап.

К а с с и о. Аан, дыблыхкыгатцэйкоуп, аха дырхамьза
иъхатдо ауп дышкоу.

И а г о. Данцэажэо, анацьалбент, лыбзиабаразы
налхтнисцандаз хээ угуахууа үкамлазон?

К а с с и о. Аиаша ххэозар, ун зеиъядыкам тъхэысуп.

И а г о. Лахынца — шкуакуала инажэрараагт! Ун ада-
гы, алентенант, сара тъатликак афы узытэахны исымоуп,
ара аангуга нахзыпшуп тъытвый Кипр афырхачаа, Отелло —
енкуатэа иныхэдэа фбака тээыца эжээриц стахыу.

К а с с и о. Ун уаха наамтам, стураз, Иаго! Афы эжээри,
схи сыхууа салагонт. Заха истахыз имфааагарцы даа
хасабкала аччара-агурьзара.

И а г о. Аха мшэн, урт зегъы ҳа-хфызцэа роуп. Ацэй-
цик енхамкуаноуп. Сара иуасхэап аиаша, сара уара уцын-
хурас изжэуент.

К а с с и о. Сара нахъя тээыцак афы эжэхьеит, нара унгы
азы алатэаноуп, аха нумбои смыканатаз! Ман, исылымшо
здыруент, исылымшо ентаацысшээрц стахым.

И а г о. Аха, мшэн, уаха туръяроуп. Харпъарцэа ухэо-
ит...

К а с с и о. Иабакоу нас дара?

И а г о. Ара ҳаангуара ауадаे икоуп. Урыпъхь арахь, уха-
такы.

К а с с и о. Ибзиоуп; аха нудыруазаант ун сара сту-
ишацэымбуму. (Дзоит.)

И а г о

Инжэхьюу ацэйцак аамыштыахь исызирижээр
дааакы,

Иаха дыргууаны иланатсон абафчыда
С-синиора гулымцэах

Лла муражэ аткыыс деицэнаны.

С-Родриго, хтыпъишшажэ абзиабара зхы
тнаажьяз,
Дездемона лыхъзала ижэйт датас заха итахыз.
Идсыржэант настыг хөйк кипраа фырхачэа
Акарулрағы икугылаз, афри-аяаа гуамт-хамт,
Зпату бүүуала ҳатыр акущаны изыхъчоз.
Уажэштыга ижастараны исзаанхаз акоуп:

Абарт ағ нашыны икоу рығынүцқа

Кипраа ихымызбыршыаратә икоу Кассио

Изакузаалак изакум цэгъярак исыржаттарцоуп.

ОГРН 1055020000000

Абар даргы!

О, стутаккуа зеты маңк надамхаргы

инагзахандаз,

Сгыжы-хынхеуа сыпра шахуа сакуттән,

Снарш-ааршева амшын цекуртъы!

Сымшәа-смырхә схызааузи.

(Наағналолт: Кассио, Монтано нас убас тұмғын
Кипртән афищарцә.)

Кассио. Аңзәа ийис, аңзәа, арт ағы

сшадырышы.

Монтано. Уз ахырлоуңдаң тәңца хұчы затәңкоуп, иу-
жәзы, уни ишишоуп абри сара иубо сышсолдату еншіштәкъ.

Иаго. Ен, шәарт, ишајег дырғетых ағы!

(Ашәа иңдоит.)

Атәңдакуа еинкьалаант

Чах-саҳ, каф-сағхәа!

Рыбжы гауа чах-саҳ, каф-сағхәа!

Атәңдакуа анкьалаант рыбжы гауа!

Асолдатты дуағытәйғсоуп:

Иңстазара шәбыкүса иненуам.

Шәгу ишишанагон нас? Ижәаант рыха

асолдатты.

Ен аматцуәа! Ишајег ағы! (Ағы ааргоит.)

Кассио. Ағстаа ихухаант, изакутә ашәа сирүзеи!

Иаго. Сара уи Англия ауп нахыстыз. Убрауп ағы-
жәшьша ахырдыртцәкъ. Уара удатчаниәән алемскуеи, зльаш-
куа ыңғызза икоу аголандцәе-англыз изланхуартоузен
әөйжәракны.

Кассио. Миәзан, англызыңәа уасқак иғырханаңоума
аөйжәракны?

Иаго. Хәара атахыума! Англыз зыңзак ижәизшәа
дыхабам, датчанин дашины ишшапы дзыкумғыло даныкоу,
әлемс ғысык иенпүш деңгхуа даныкуу, голландиатә ақыр-
бырхәа изәарах аниткьасо.

Кассио. Дынхәазаант хаенрал!

Монтано. Саргы убрри иныхәаңа заныскылонт, лей-
тенант... Саргы шәарт сшәйтцаом.

Иаго. О, сыхаара Англия! (Ашэа ухэонт.)

Ахэынгэр Стефан уи джаматын

Енкуа ззахыз кронак иицент,

Ф-пенс амцху шигаз гуентан,

Атепраз бывччас уа дагынацдаант.

Хатыр ду зкуз уафын нара;

Уара абар рыхда ѿеншщэгъя змоу,

Иацсам уаскак аеърдурал,

Уеанраал нас иушэу уплашьч кужекужэ!

Еи шэарт, иаажэг адырфөгъых афы!

Кассио. Ари ашэа наха еиъуп еги атикыс.

Иаго. Иутахызар уенцасзызырыц?

Кассио. Мап, избан акузар ари еиъшала иныкую ауа-
фы дсырхъязонт дадъсамшэа дыхагылоу иматура. Аха анцэа
еихау дыккам датеаэзэй: икоуп убас анцэа ицэымбы шьюукых.

Иаго. Уа аиашатцэка ухэонт, лейтенант, ухатцкы.

Кассио. Иара сара усазтаауазар — амала ма, амирал,
ма дызустзаалакгы хаздыруа азэй накузаргы — ргу на-
лымсаант, аха сара аишаз, сыъсы нарцэы ицар хэа сен-
гүбүент.

Иаго. Иара саргы схазы убастцэкоуп сту ишаанаго,
лейтенант.

Кассио. Ааи, уи усоуп, аха аиаша уасхэн, уара сара
сааъхъя уцъсы узынгар җалап. Апоручик најхъя алентенант
нарцэы дцароуп. Ус егъя иказаргы... Иаамтоуп аус нап
аҳаркыр! Ари агунахаракуа икахтдо анцэа хатоумцан. Аус
нап ашэиркы, шэхатцкы! Шэарт шэгу наанамгаант, асиниор-
цэа, шэхатцкы, сара афы сашьуп хэа. Апоручик, ухатцкы,
абар абри — сарбъя напоуп, ари — сармоуп. Сара афы са-
шым. Зынзаскгы сышапы енлагом, сцэажжарагы Ѣкым.

Зегъы. Хэара атахыума, уканматуп!

Кассио. Даара икаиматуп. Ус анакуха, шэгу наанам-
гаант сара афы сашьуп хэа. (Дцоит.)

Монтано. Шэаала, шэхатцкы! Хдэыкүшэтца ажаруулцаа
рыкургыларазы.

Иаго

Дыжэбоу хлентенант ара даныкуцуаз

дзенишраз?

Еибашьфыс Цезар дивакуло ихутан дыказарц.

Ар тъызафыс дрымазар злайлымшарыз

Абри еиъш агра имамзар.

Иңғын ибзинең еңқароуп.
 Миши-тұхын анеңқароу енпіш.
 Иара миши-тұхын рыхара
 Азхароуп иара итүгін.
 Сара уи дрынхасшын! Сиңәшәңдік!
 Зымзар зны Отелло итурагара
 Ытқанрбгар хәз Кипр азы имшымыждатәні!

Монтано

Иара лассы-лассы ас дқалалома?

Иаго

Ус дқамлакуа уи макъяназ инарта ихы
 нылтамтцаң.

Рыжетәк анишамкуа
 Ә-тұхык енхаларғы, иқалап,
 Дызмыштарғы зында.

Монтано

Ус анакуха, анирал адырра итазар акун;
 Иқалап, изымдыруазарғы,
 Изымрудада иара иту ахыразу ақнитэ
 Алентенант ибзинара мацара ақузар илибаауа,
 Абааңса илоу гуамтазақуа! Ус ақузар?
 (Дааналоит Родриго.)

Иаго (уи нахъ.)

Родриго уоума? Уласын Кассио уиштал,
 уе сымхөен!
 (Родриго бізоит.)

Монтано

Сгу ишишалоу,
 Мавр — гураз ұбаа, акрыңдағуз
 Аматура наганы алентенант нахынназ,
 Убрі енпіш агра ду змаз ауағы;
 Иахутаны исыпхъязын убрі ақнитэ
 Отелло адырра итазар.

Иаго

Ааи, усоуп, аха
 Са сздгылом уи, Кипр ахата зегін
 Ишебігую ишсоуа зымрударғы; сара Кассио
 Сыпсынтыры енпіш бзна дызбонит,

Насгыы исылымшарангы икоузен икастцарапы

нара

Дацэмысхъярцы уи иҳатәаз агуамшашыры
Аха, ишәхашауу, изакузен ана ахәхәрабжы
игауа?

(Кассио Родриго дылдатаны дыраны дааңшоит.)

Кассио

Ахумга, ағынгыш!

Монтано

Изакузен, алентенант, икалазен?

Кассио

Аңзыршәага! Уара уоума смапуракны
ахымфсыздоз!
Узпсыса уахсырьып.

Родриго

Дарбан, уара сүпкәрцу?!

Кассио

Уара хабжыакъалажа,
Уара дырғастых арахъ уеазукхт аку, ажәа
сымоукырғы.

(Дисуент.)

Монтано

Иазхоун!
Ухатқы, алентенант, сиъхарын уеазикукыр
иаха.

Кассио

Нак усқуатши, акумзэр нара
Уаргы ухандамкәа сиңүсекъап.

Монтано

Уара избо ағы уашын.

Кассио

Ағы сашыну! (Радиакүа атұлашы аиера налагоит.)

Иаго

(Родриго иахъ ашыныұда.)

Аамта умырзын, упры, ухәхәа, урыпхъа

Ауаа ацхыраазы иаартэй!

(Родриго дцоит.)

Ах, алентенант, синиор, шөеаанышкыл!

Шэссыхра! Еи, Монтано! Алентенант!

Шэссыхраа, шэхаткы! Хант, шэзакута

Карулзәоузен! (Аасаркъал бжыс гоит.)

Дарбану уа асаркъал насуа?

Иазхоуп уажэшьта аисра,

Афстаа шэнхухаант?

Ақалақъ зегбы шэрырхент. Ухы ухаштзама,

Алентенант! Ухы ахымызб аумырган.

Ахы уажэшьта назхоуп!

(Даағналонг Отелло аматциңа иңни.)

Отелло

Икалазен ара ауухә?

Монтано

Сшыя сылкъаса ишоит.

Схүп снымхартэй, — дтхаант иаргы убас!

Отелло

Шэеаанышкыл, шэхы шэтхыхызар!

Иаго

Шэеаанышкыл, мишэн! Монтано!

Алентенант!

Издыруада ишәхаштзар ишәыхутоу

иқашттараны!

Ижәдүруама шәахъенсуа?

Шэхы шәхаштма — ишәымбазои аинрал

шәағъхъ дахъгылоу!

Иазхоуп шыт! Мә шэынхашы! Иазхоуп!

Отелло

Шэхы шәакунтыми, уара? Изызхәоузен

ари аисра шэызчу?

Изыхъязен? Ҳатыркуцәоума, харт,

Анцә игу намыхуо харт

Ххы нацахшьартэй?

Иазхоуп уажэшьта!

Шәкырсианра ҳатыр акушапозар, шәақут

нақ шәенса хумга!

Схәатә хамтқакуа зхы зызыртыныңыз
Идираант дшалтқуа иғыстазара зынза:
Истоубоун ихы шихысцқаауа
Схәатә хамтқакуа зеазыркуаацаз.
Инышәк лассы асарқыл бжы цэгъя иғауа;
Еиланарзыңонт уи ақалакъ зегъы.
Икалазен ара асииорцә? Сүураз Иаго?
Ихәа аиаша, дарбан раңхъя наң
Азыркы? Сыпшуп уара үкнүтә атак сахари.

И а г о

Исыздыруам. Ара уажәи дук тиам
Ханғызыңа бзиахуха, тынч қық-ұық
енхулакабыцрада
Әыц енбагаз хатен үхәысн
Еизенбаргутәни ашыталарахь сиҳаны
Жәа-қуанды-хаала сиғацәажәо ишиш еншүш
хакан,
Убри аамтазы наразнак азы ағстаа
Рхы атып үтиқъазшәа
Ашыр-сырхәа раҳәакуа тъяа ишьяартцәйрахартә
Иааниғалт. Арт еидшыланы ренсра
Зыхқыаз ҳәа акғызы сыйуахәом.
Ох, абрахъ саағаз иңыххәа исыцрахарауаз
уара сиыапкуа,
Икалаз ацәгъя-мыцәгъя шахатс
Самиукуа абра сара.

О т е л л о

Ишің Микаель, узыкушәазен
Ухы ухаштыртә уара абасқак

К а с с и о

Ах, сатоумтан, аннрал! Исылшом аңәажәара...

О т е л л о

Монтано гураз.
Зых хатыр ақуңашы здыруаз уағын уара
еснагъ.
Уцкунан уара, аха
Үйстазарақны атынчреи ақазшы бзиен угмызд.
Урт ргухъяа мкыкуа ухыз хатыр
Ақузымтодаз мамзаргы, аха

Жазара рыйнитэ хатыр ду иукуз
Үагутасны акулаф ихъз
Иатныуъсаҳлартэ узыкүшәазе? Ихәа атак!

Монтано

Отелло, фырхата, хызы ду змоу,
Сара бүбуала схуп —
Исышом убри ақнитэ ақәажәарагы,
Аха уара упоручик Иаго
Сара сцынхурас иқалакуаз уеихәап.
Насгы сара издыреент иакум абаапьы
Схы ахъацәысхъчаз гунахараны ишикәасымтаз.
Насгы играм хәа сыкоуп сызшырыц истиудлаз
схы ахъицәызгаз,
Абра уаха иқалаз зынбакгы
Сара сыбз шалам.

Отелло

Дшахатуп анцәэ, абар акгы сыйым
сыхшығ енлатұсаны
Аеынкылара сцәмаңхарцы.
Сгуейбакыра сыхшығ ырлашыцаны сымч
амырхонәа збонт.
Снапы анышәзыштысх —
Сыпъс атца днатаңтент ауп шәарт
ишаенийу руазэы.
Ишәхәа лассы, изыхъязеи
Ара аисра бааңым иқалаз,
Насгы дарбану уи зыбзоуру?
Пүсраенниза сыла дасырбом
сашыаңдәкъя иакузаргы,
Ара ахара эхароу данеңлыскаа.
Ишъя, аибашъра ләца иагулагылуу ақалакъ
акны,
Ажәлар гуткыя-пүситкыаха нахыкую
Шәарт уи шәхаршты шәхатә ускуак еимакны
патударала
Шәалагент хүнә-хүнә шәенгүдззаланы аисра.
Насгы атхыбжыон ақарулра шәахыкүгүлоугы
Имкыкуа агухъаа!
Иңашьятәү! Нас, Иаго, изхарада рыуа?

Монтано

Уматура узлоу ақатыр баны,
Мамзаргы уматура уацәшәнән, ишықалаз
Анаша акы анааг'ужь,
Идирны үказ үскән уара —
Ушсолдатым.

Иаго

Избан уасқак сыйысы ахътатцәкью
Тукаарц зутаххазеи уара?
Сыбз арах наханы иңиржәаант
Баша изакузаалак Кассио иңырхагоу
Ажәа баапъысқ схәарц стахызар;
Аха издыруеит схәахъя — наша
Кассио ишиңырхагамх.
Абасоуп
Аинрал, ишықалаз аускуа:
Монтано сарен абра ҳтәан
Ханцәажәо; убри аамтазы иаразнак
Азә даағанаңалт «шәссыцхраа!» ҳәа дыхәхәо.
Хнаңышызар, Кассио нахәа т҃яа
Уи дығны диштылах даауент. Монтано
Иаразнак Кассио иеынаниңыраижын
Дыскажонт ҳәа неазикт. Сарах,
Иаразнак ашырхәа ихәхәаэс сиңыдалт
Сығны, ихәхәабжы ақалак зегбы арәыхар хәа
Сиңаны — ишубо убас иагықалеит.
Аха уи амьжда ласык накун — сихымжент,
Умбои, сагыхынхәйт, избан ақузар
Ахәхәабжы едунихаан Кассио иңы
Иңымшәо исымбаңыз аյыбыжы баапъыс
Сыдмыргылакуа схынхәнәи сахбаанзы, абыржә
Уара ушакүшәэз еипъш саргы
Срыкушәеит еидышыла аисра ишаңыз.
Абриоуп иуасхәаразы издыруа.
Агухарштра марноуп ари еипъш
Аус ақны, Икалан, алентенант
Монтано игу акыр нирхазаргы:
Миңәан, хгу аншлакы ҳфызыцәа бзиакуагы ҳшатајом;
Аха сара агурғаны сыйкоуп уи
Иғны наауаз Кассио уабасқак
Изымчаратәи даара игу шнирхазала.

О т е л л о

Сара избонт, Иаго,

Уара ухалалрең уғыза бзиарең рыла

Кассио ахара иду үрпұсығырц ушатеу.

(Кассио шахъ) уара, Кассио, бзина узбонт, аха

Иахъарнахыс сара услентенантым.

(Даағналойт Дездемона лматцуңа лыңын.)

О т е л л о

Ижабома: абар сыхаарагы дахьшәйрәхаз.

(Кассио шахъ.)

Уара иуёлының егыртгы сыйжыап.

Д е з д е м о н а

Иқалазен, сыхаара?

О т е л л о

Ус, башоуп, уажәштә зегъ бзинахент.

Баала ағынка, сылашара.

Уара Монтано, ухура арқыаразы

Сара схата суюеит хушәтәөмс.

Дыжәга нақ иғынка; уара, Иаго, арт ренсра

Иарәхаз акалақ ахала-тыхуала иртәнч.

Баала, Дездемона, аибашығы ипъстазара

Абасоуп ишымғаңысуа: цәымтхая изтах'уда

Еилағенлас далазароуп еснагы!

(Иаго Кассионың рыда зегъ цоит.)

Иаго. Иухъзеи, ухумзаант, алентенант?

Кассио. Ааи, схуп, хушәтәөғы дәкүху сыйкам.

Иаго. Ус ахырдоухә? Уи анцә имәаант!

Кассио. Сыхъз бзинаху, сыхъз бзинаху, сыхъз бзинаху!

О, исцәзызит уи сыхъз бзинаху! Исцәзызит пысра зкумыз суағы-
бжара, сыхъз бзинаху, саанхент аҳаиуан сағызаха! Сыхъз
бзинаху, Иаго, сыхъз бзинаху!

Иаго. Аиаша уасхәап, сара сгу наанагон уара узгашаз-
ахура унылт хәа.

Иуцәзыз ухъз бзинаху атқыыс уи наха иузенцәахон.

Ахъз бзинаху хәа зызбаху ухәо акғы иузапъсаңам, баша
жъагоуп; знызынлагы ауағытәөсса баша үзабаада иоулонт.

Иара убастәөкъагы нахъца-нахъаахәа изымдырәо ицәзы-
уейт.

Уара ус зындастқөйгө аныктасаңыз

Амалә баша ухы агур аумыргозар

Исцәйдің хәс наизоуп агурғара!

Аенірал дызлаургубзыңша раңауоп.

— Макъаназ, мшән, уи уматтура уалихынит иғуашымбетсәз.

Еихаракгы иматтура натсанак'уа апъкарра ақынтыоуп
уи зықантас. Зинзынила акгы заразам ала пікін алым
аршәаразы ишағарыжкуа енпіш.

Уихәар адырғегыхың унапаң дааугах'уент.

Кассио. Цэымбүс симазаарцы сихәзепи инамух абри
енпіш аинрал бзиаху сара ғыжэрала, хшығдарыла, цәгъя-
мыңғельшілік тұхамшыға фицаржәык сыла затда дымжьара.
Ағы ыжәні упарпаруа, уесисуа-укүтіо, уағыза-уә-
хауа, ухатәы гага уесирғағаны ацаажәара угуақъо...
О, уара, иумбазо ағы амч мщуа! Хыз умамкуа үказар са-
куидтә иқалозар ағыныш ухъзыстырыц.

Иаго. Узыншытас дызустда мшән, ани уахәа тұаа? Иу-
зиүең уи уара?

Кассио. Исыздыруам.

Иаго. Уе убахью?

Кассио. Ақыркуа сгуалашоңт, аха цқыа еилкааны
исыздырам, умбоң: издыруент аисра шықалаз, аха изыхъяз
сгуалашәом. О, анцә! Ауаатәмәсса рхы атың іткізкъаша
раға рхы дзадыркылауаң? Қыафурален гурбъарален хан-
уантас қалартәы ххы зықаңцозең?

Иаго. Иаххәап, нас уи ус акумзаант; аха уара уажә-
шыта нүжәз ухыңсаант ухы удыруа үқалахъеңт; ишпәкален
ары астәқба наарласны?

Кассио. Алтә-ныха схалт, алтә-ныха дысхалт, схы
зынзак цэымбетсәс исоут.

Иаго. Узра зынзак 3бы бааңысқ уакухеңт. Иахъатән
ара адғыл бжъаха ақазшың аамта хастагылоуи аныксуцтак
зәка гүк-цысқала исіхайз иқамлазар абарт иқалакуаз; аха
иқалаз қалент — уажәшыта уара иузенихароуп узыншы-
лаша.

Кассио. Иаххәап нас, сихәнт сара цасатән стың —
сматтура сзирихынхәйри: ускан ағ-таршың хәс сзиҳәар қа-
лоит. Ускан сара гидра зәка үм амоу сымазаргы исыхула-
шәомызт қыт-түсит. Уағ-бзианы, хатыр укуны ушықоу аты-
хутәаңза угурзгахар, уи аамыштахъ ухануанхъ уаакуғылар...

050105020
20220001033

О, заңа нуадафузен! Нанакузаалакгы атсыцак иадамзаргы амшху ағыжәра — мыждоуп, избан ақузар уи ишоу цыңышуп.

Иаго. Иазхоуп, назха! Ағ бзина акырыңч иағызынч Ихырхагоуп кунагала нужсыр. Үакут нақ азгурымыр. БАСЫРДЫЛЫМДЫР иаанагонт, алентенант, ухаткы, сара уара бзина ушызбо агур агонт хәа.

Кассио. Уи сара ииашатцәкъаны агур агент. Сара ае сеасымршын.

Иаго. Ағ иамшыуа дықајам. Сара иусаскәап икоутцакуаша зегы. Иахъазы аинирал иңхәйс лоуп енралс ихамоу. Ари зызхәоу умбои, Отелло хатыр лыкуто, длыкушо, длыззатәуа лыгушәа-мшәа кны лыпъшұзара далатцәаны бзина дибонт азоуп. Ак лицымзакуа иухызы зегы адыра лыт, улқуамтын, улыхәо-улчо лгу пътәа. Нас үасатән уматтура умоуазар умбои... Лара згу аарту пъхәис халалк лоуп. Ухәапъхъаз налмыгзар гунаха дус илыпъхъазонт. Лхатен уарен азалымдара ишәбыжъалаз үсүхуа алтартәи улыхәа. Сара смазара зегы акустонит убри нахыс иарен уарен шәенбабара — шәенфызара енхаты ибубуаны икамлозар.

Кассио. Уара исоухәаз даара ибзиуп.

Иаго. Сара гук-пъсыкала ишуасхәо агур асыргонт.

Кассио. Гук-пъсыкала агур агонт иара сарғы уатәзы аныжырмтап шаанжатцәкъа гураз-тбаа Дездемона слыхәсит сускуа зегы рзы. Иара убасцәкъагы сразкы ианамк, уи нахыс сара насып змам уафуп.

Иаго. Хәара атахұума, усоуп. Утих аабнихаант, алентенант сара сматурахы сымцар қалом.

Кассио. Абзиаза, стураз, Иаго.

(Дыонт.)

Иаго

Згу иаанагодаз, мшәан, мамзаргы
Сара кунамгала снықуонт хәа?
Сара ишысхәаз зегы иреиңүп
Мавр дырғегъых игүшәакразы,
Мшәан, Дездемона иңаңыңаңуа згу тыңсаауз
Аңсабара ишаны икунатказ илмүркәтцарап
Иаха имарианы икоузен адунен аңы,
Уи убасқак длылашшәкүаны бзина дибонт
Цынанат цынаным атныңсахланы
Дыхиоуп амуарттархы диасратәи,
Зинзына ианылгуапъха.

Лиапаңы дааганы илмүркәтцара икоузен.
Нас уағ игу излаанагозен абра сара суағы
хумгоуп хәа.
Кассио изленбұхаша амға наша дақусыршәоза
О, аңынышқа, издирұада зынықр бааңысык
кашеттар шәтаххозар,
Аңсабара намбаратә ихыжәза абри сара

сеніш,

Убас ани абзамықу мәвр икнита

Аңыраара иоуразы.

Дездемона дахыныңа ихәо

Сара Отелло илымха тысшыап

Хулкъя-ұылкъяла дзыргужәажәаша

Ара гунаҳара дук ыкоушәа.

Кассио изыхәан лара мыңху игуцаракны

Зака дибо ақара

Лара илышмачхан Отелло икнитә агурагараты

Үс дышиенуа лыбзи nabara зегы абажо

Иағызаха иқастап.

Лқынара налхны убас аката схап

Ағыңғағы иңәкъ-пәкъуа наалахараты.

(Дағналоит Родриго.)

Иаго

Нас икоузен, Родриго?

Родриго. Икоузен, умбон, ари ашәарацарапы сара матцуартас ақузам, икүкүууа ишуа ақымтаже нанхалаз ламуражәк енгъшоуп смыкоу. Съара акуи зегъ баша азы итаспесент. Ұаха даара скыры сараптөи икыдыржәент свардымажә. Арт зегы ртыхуа пәтәашт, саргы арт азалымдаракуа сзыкушәаз ртынхурас ыңытк аңышәара соуент, аха кепек аңарагы сыммакуа, хыныфлагы мыңху сенкушәамкуа Венециака слыкуха сарап акухонт.

Иаго

Зака ирыщасшыозен ачхара зәмачу ауаа!
Исаҳөнш да, мамзаргы икоума убрі сиңш
Иаразнак зыръяра алшо хурак?
Гынгъашралакум, хыныф тақыралоуп
Ишымбаағо ҳарт аус;
Хахының аамда амазароуп.
Мамзаргы аускуа есемкуа ицома?
Ииашоуп, Кассио, дусит аха уара

Баша уа иуаахаз ала
 Цъабаада иматтура дамуќьент.
 Икоуп мрада иқало ашәым,
 Аха раңхъя ишәтуа ашәым раңхъя
 нағызкалонт.

Уара уеыртынчны упъшла.
 Абар иубоума ашарахъгы еихеит
 Арт аускуюи агуахуарен иумоу рѣкынте
 Лассы иузгуатом аамта шцо.
 Уца нақ афнықа: уашътан ицегъ уасхәап,
 Уца, абзиараз. (*Родриго дцоит.*)
 Уажәшъта исыхутоуп ө-уск қастарци:
 Сырхәыс Кассио изы длыхәарцы
 Лахкуажә лахъ десыштып.
 Отелло сарен үзара ҳдошәа дырбаны
 Ҳаахынхәып ипхәыси Қассио шенцықоу ибартәм
 Аан, иқаматуп убри аус
 Сымшәа — смырхагы нап асыркып
 Иара убас. (*Дцоит.*)

АХПЪАТӘИ АҚҰГЫЛАРА

Актән асцена

Ахан аңхъа

Иаағналоит Кассион ұйтық амузика рхәағзәен.

Кассио

Иашәйрхәала абра. Шәңбабаазы аҳамта
шәзыпшуп са скынте

Амала инамроуцәакуа наазыркүаңы.

Нас анирал изы — ура хәа шәыбжы шәырга.

(Амузика ахәоит.)

(Дағналоит ақъачақъ.)

Ақъачақъ. — ишсашәхәара, дадраа, шәхатқы, иза-
кузен арт шәмудика рхәагакуа зыныр Неполь иқазма?
Изаку сыйдыруам, аха миңху рұынта итацәажәошәа збоит...

І-тән амузика рхәағы. Үи шыбыкуу?

Ақъачақъ. Мшәан, шәмудика рхәагакуа үсыпла
надырхәо ауми?

І-тән амузика рхәағы. Ааи, үсыпла надырхәо
ауп.

Ақъачақъ. Нас ус анакуха урт тыхуала икнархаяуа
роуп акуу?

І-тән амузика рхәағы. Тыхуала шыя?

Ақъачақъ. Ишьа умбон, сара издыркуо үсыпла
изхәо музика рхәагакуа иреиңшуп. Ус егъа иқазаргы абар
шәйст аңаракуа. Анирал шәмудика убас игуапъхонит. инца
лызмоу уаазар нақ шәақутырц архәара!

І-тән амузика рхәағы. Ибзиоуп, амарця, ха-
кущеит.

Ақъачақъ. Ұағы имахартә икоу амузика шәымазар
иашәйрхәала, амала ұағ нахаяу амузика анирал раңдак бзия
ибом.

1-тэй амузика рхэафы. Ман, уи енвш амузис хамам хара.

Ақъачакъ. Ных, ус анакуха, шэкуарц-марккуа шэхуарцьанкуа инартацаны нак шэахъырцъя! Ахы нак шэдээлббъижэа — хэа шэасымдэе! Нак шэкылгута!

(Амузика рхэафца цоит.)

Кассио. Уассызырыши сыхаара, ухатцы...

Ақъачакъ. Ман, ухаара иакум иузызырфуа, сара соуп иузызырфуа.

Кассио. Уркуатцындаз, сыхаара, арт угазарақуа. Абар уст маатк ахы. Аинрал ишхэйс илхыланьшуа ашхэйс дгылахъазар, исызлахъа абра Кассио хэа азэ ф-бака минут уск атыхуала дубар итхамып — хэа. Исзыкаущару?

Ақъачакъ. Уи, дгылахъеит, синиор, арахъ азира дакушахатхозар иуҳааз насыгжейт ауп.

Кассио. Арика, сөйза гураз.

(Ақъачакъ дцоит.)

(Даафналоит Иаго.)

Кассио

Аа, Иаго уоума?

Ианаамтатцэхъяз ушъаан!

Иаго

Уара уажэыгь умышьталазаци?

Кассио

Ман; ашара егъагзамыт, мшэн

уарен сарен ҳаненциртиуаз

Сагыузымтсаакуа урхэйс лахъ уаф

ддэйкүстпент абыржэй:

Истахыуп слыхээрц Дездемона гулымцэах

Лъында аненира азин сылтарцы.

Иаго

Абыржэытцэхъя дузаасыштыць
лара,

Сара мавр дызлашэйрызгаша

Цъара, ак схуцп шэгу ртынчны аус

шэалалацэажэаратэй.

Кассио

Гук-пъсык алатцэхъя табуп хэа уасхэонт..

(Иаго дцоит.)

Макъаназы уағы ҳалалк абри енғыш азэй
сикүмшәацт флоренциатәккә.
(Даағналоит Емилия.)

Е м и л и а

Миңбизиа, сыхаара, алентенант, ухатқы.
Даараза сгу налсит иакум уахъакүшәэз уара
абра.
Аха, ус сәеңтхәагы, зегы маншәалахара
иқоуп наарласны,
Сара исахант уи азбаху ишалацәражәэз
аинрал ипхәйси нареи; лара
Даара дыыхәон уара узы;
Мавр мап аңәнкын, ахура знутаз оғ дук ноуп,
Икурдон уи зегы ара ҳатыр;
Ихы-ихшыф ианаҳәар қалон
Үтың уахымхыр ұсыхуа шимоуала,
Аха үбарткуа зегы рнағс
Отелло гукалацәкъа худыкуцада
Бзия ушибоала агурға лиргон,
Дыхиуп игу шузхъапсалакь,
Имарданы дшаазыманшәалахалакь енғыш
Дырғегых уеңта-ирхынхәырц нара ишқа.

К а с с и о

Уи ус акузаант; аха ус еғъя иқазарғы сара
сбыхәонт:
Слашты ұсыхуа аманы иқазар
Насгын иқунагам ҳәа ибымтұхъазозар
Дездемона, слыкушәарц, сбыхәонт,
Өбақа минут слацәражәартә.

Е м и л и а

Уаала, сара усыштыл: сара енкусыршәап
Ұбас уусқуа ишутахы зегы лоухәартә,
Иутахы зегы нагзаны.

К а с с и о

Гүк-пұсылала итабуп ҳәа басхәонт.

(Дзоит.)

А ғ а б а т ә и ә с ц е н а
Ахан аудадағы

(Отелло, Наго, нас афицарцә.)

О т е л л о (*Наго нахъ.*)

Абар асалам шэ́кукуа: ит аба́рт ака́ндан,
Усызихээ сысалам бу́буаны иртартэй

Асенатайе.

ОЛР0369420
2023-01-01 09:09:00

Сара ахы́бууартахь сымца́р жалом,
Уа хымпэ́ада субап.

И а г о

Сдойт,

Сгураз, аинрал. (*Дцоит.*)

О т е л л о

Шэ́арт шэхатцкы, асениорцээ,
Ахы́бууартакуа ракь шэмыцээ?

А-И-тэи афициар

Харгы уажэтыцэ́кья ҳшэмышталонт, аинрал.
(*Ицоит.*)

А х ъ а т а и а с ц е н а

Ахан ағапхъа

(*Иаафналоит Дездемона, Кассио нас Емилиа.*)

Д е з д е м о н а

Ааи, сыгурга га, с-Кассио гураз,
Схы-сыпъсы шакусто уара уӱыхраз мацара

Е м и л и а

Ах, сыхаара синиора, бхатцкы!
Сара схатагы уи игу налоуп
Ихатэ рыцхарак еиňш ипхъазаны.

Д е з д е м о н а

О, уи даара уафы хазыноуп!
Ибзиоуп, Кассио,
Схатеи уарен шэшениндраало ала сыгурга га.

К а с с и о

О, синиора!

Сара сыпъсахынзатоу сыйбаанхонт еснагъ
матуфыс.

Д е з д е м о н а

Итабуп. Уара Отелло бзия дубонт,
Иарен уарен шэенбадыруенжытэн акыргы түені.

Сыгурға га, уи хләпшрада уаанижкуам уара,
 Аполитика нахыныза инато дахылданы.

Кассио

Ибхәз агурға згоит, синиора;
 Аха иқалар алшоит
 Уи аполитика хара инаскъар,
 Мамзаргы нара аполитика,
 Ахәэтәы нахымъю баша нағсазам
 Акала аеарбұуар
 Ма, атыхутәаны уи аполитика
 Убас бұуала назхат,—
 Амирал иқнү сахындақам
 Сыбзиабарагы сматурагы зыңзак ихаштарат.

Дездемона

Ман, уи еиңш зықалом, ихатса сара сгур!
 Абар ара Емилия дышқоу иуасқәөнт,
 Утып ғағыльда ишууоя дыр;
 Сара гукала ағызыра ажәа ануста,
 Изалшом хымъада инасмығзарц.
 Синьиртуам шыта уаха схатса,
 Аңааха истарым, игу тұыспәап
 Уара узыхәан сиҳаауа,
 Исылшоит ииарта школастәрыц
 Икрайфага стол — игунаха каңсарта
қуардәйстәрыц.
 Инапы зирклакгы-уара уашшпхызы
илазгалалап.

Сгурға га, Микаель, уара узыхәо,
 Уара ухашишағ-уашшпхызы анылхаштуа-
 Ускан дығысыроуп.

(Харантәи нахъаауа убоит Нагои Отеллои.)

Е м и л и а
 Синиора, абар бхатса дахъаауа.

Кассио
 Сара сцароуп сласны.

Дездемона
 Избан? Умцаан;
 Узызырығы, сшихәо уахап.

Кассио

Мап уажэ акум, синиора: цэгья схы тъяны,
Сымдыруа, схы амат аур
Сылымшарақында снеиноуп сышкоу абыржэ
иқастдо изүү өзүүлүп өтүүлүп
сара.

Дездемона

Ибзиуп нас
Уара ишудыруала уныкуа, ухаткы.
(Кассио дцоит.)

Иаго

О, убриак

Сара исгуацъхом.

Отелло

Изакузен, Иаго, нугуамъхо, уара?

Иаго

Сароу, мап, акгы... Аха иаххэап... Исыздырам...

Отелло

Кассио иакузами абыржэытээкъаabra
Сылъхэйс иналыдтыз?

Иаго

Дарбан? Кассио? О, мап
Мап, аенрал, исызхатом сара.
Уара уаниба цэгъярак зуыз иениш
Дшэаны дцарымызт уи.

Отелло

Ара излазбо ала,
Сенламгент ҳэа сыкоуп сара.

Дездемона

Нас, уаама, сыхаара? Сара ара сиацэажэон,
Иухээрцы нааз азэй: уи уара
Угуцьбэрала ишбу уафун.

Отелло

Дызустда нара?

Дездемона

Улейтенант Кассио ноуп, сыхаара,

Сылашара сөзыза сгураз,
 Гүк-пұсықала сутахны уқазар,
 Датоумтсан, абыржәйтқәйа уинаал
 Аха гүк-пұсықала дүзықамкуа
 Абри цәгъярак изызундаz хәа
 Хиыф-тәкық амтакуа, цқыа дазымхүцкуа,
 дизнықуаны дықазар —
 Аиаша уасқәап, уи игу итатқәйаз
 Сара исзеілымкаант. Сухәонит
 Уағ диштатсаны дхынурхәырц арахь.

Отелло

Иара иоума нас
 Абраантәи уажә ицаз?

Дездемона

Ааи, сыхаара, насты

Убасқак уи дгурфон
 Саргыы урт рыбжа
 Ицызгурфартә сданргылт.
 Акыр исзатъсоу, сылашара,
 Сухәонит ирласны дурхынхәырц.

Отелло

Мап, уи уажәекум, сымалықъ пүшқа!
 Уажәштән, уажәштән!

Дездемона

Аха иласхару?

Отелло

Бара бгу қастарц, сыхаара сөзыза бзиаху
 Пұсихуа зламоу ала иаарласны сиацәражәап
 сара уи.

Дездемона

Уаха ахулшыазу?

Отелло

Мап, уахакум.

Дездемона

Нас уатәзы шыбыжыну?

Отелло

Мап, уатцэы

Шыбыжьон зара афын акузам акрахысфо:

Ахыбубуартада абаахын исыңхан сыйкоуп.

Дездемона

Нас ус анакуха уатцэы ахулъяз.

Мамзаргы афаша шыбыжымтан, ма шыбыжьон,

Ма хулъязы, ма ахашаены шыбыжымтанзан?

Сүхөонт ианыку замтак алухырц,

Амала думыргуақын хымш иреиханы

Сара суныкуент даххуны дышкоуп

Уи ацтэя инуз даараца.

Насгын нара анатыя инуз,

Имазоуп убриакара,

Маза лахь

Итоу азурхар қалоит,

Аха аибашьраан уара абжъаразы

Иреиңү ағызызәагырынага

Иакуршәаларц ухутоуп хәэ рхәонт, аха.

Нас, исоумхәои, данбазаари нара уи?

Ихәа, сыйза, сыхаара! Исыздыруам, аиашаз, сара,

Узыыхәахьоу аказы мап ануцәйскхьоу

Мамзаргы аскак атак утара ансцәйуадафхахьоу

Ишьба! Кассио избаху ами

Сызлацәажәо — Кассио умаңакуа

Зегын зытура ганы изоухаалоз,

Гүхәмсөс уансыштыз сугарцы —

Кассио знызынла санухцәажәалак

Дыссаңон уара дудылан —

Аха сара абыржә абаскак аңы

Збоит датоумтәрцы уара уи.

О, сыйтура га, сара сакузар

Икәсымтара икоузен.

Отелло

Бақут шыта! Даант Кассио

Иара ианитахыу. Сара исылшом

Бара мап биәйскырц изакузаалак аказы.

Дездемона

Уи ала уара

Даара сирзак сзыкоупца үүшшан.

Мишән, зегъ акакузами

Унаптарықуа умбатса,
 Ма фатәм бзиң ығ, ма
 Үйханы уеенлахә, ажәакала
 Иаххәозар уара иузеңдүхаша
 Аказы сүхәар.
 Мап, уара гукала бзиң
 Сишибо енлискаарың стахызар
 Иалсұ'ун үағ ихы ззиншыңша ари аткысы
 Иңа иуцэыхъантон даеакы.

Отелло

Сара изакузаалак
 Аказы мап бцэйск'ум,
 Ахы — уажәштә инагзә сара сыйбыхәөгөм:
 Сааныжъ ара сымасара.

Дездемона

Сара уи азы мап уцэйск'уз цүушъазма?
 Мап, абзиаразы,
 Абзиаразы, сах, ухатқы.

Отелло

Абзиара бзықалаант,
 Сөйзә, стураз; сара абыржәйтәкъя
 Сиенеүент бара бахъ.

Дездемона

Хдәйкүтца, Емилия. (*Отелло нахъ.*)
 Ишуңахы унықуа,
 Сара ианакузаалакгы мап — ҳәа
 Уасхәом. (*Дзоит Емилия длыңы.*)

Отелло

Соупъшәыл гулмәзәх! Сыңсрахы бнахагылаант
 Сыбзиабара зегы бара ибылатәданы ижамзар.
 Иара убассты мыжда-енкуатәа стагылаант
 Сара быбзиабара санагутас амш аены!

Иаго

Сенирал, ухатқы!

Отелло

Изакузеи, Иаго?

И а г о

Суаздаарц стахын аказы?

Синиора аңа лурхәарц уанлыштың,

Идыруазма Кассио ари абзиабара ишэыбжъаз?

О т е л л о

Аан, идыруан

Ахы инаркны атыхуаның уи зегъы,

Аха уи уара еилүекаарц зутаххазен?

И а г о

Ус баша ак еилүекаарц стахын.

О т е л л о

Изакуゼн?

И а г о

Сара сгу наанагомызт нареи лареи

Енбадыруеңт хәа.

О т е л л о

О, урт енбадыруеңжытәи акыргың түеңт,
Лареи сарен къаңьариасгы дұажбыан.

И а г о

Ииашану?

О т е л л о

Ииашану ухәоу?

Хәара атахумада! Уи уара омашәа изубазен?
Издыруада Кассио дыңқамзар?

И а г о

Дыңқамзарцу?

О т е л л о

Дыңқамзар?

И а г о

Сара излаздыруала дыңқоуп.

О т е л л о

Изакуゼн нас

Уара угу наанагаз?

И а г о

Сгу наанагазу синиор?

О т е л л о

«Сгу наанагазу, Синиор!» Жәған икоу
Хаб анцә аду имағоуп,
Ари ауағ слымха штишьаая.
Иңәырганы иухәар уағ дзырзызаша митәйк
Мазала угу итакны иумоушәа збоит,
Уара избо уамак угу итакны
Укоуп хәа сықоуп!
Абыржыңыцәкъя, Кассио
Арантан ддошәа ануба:
«Исгуацъом сара ари!» хәа шухәазгы саҳант!»
Изакүзен ара иугумпхо? Убри адагы
Уи еснағы бзия избоз ларен сарен къағыариас
Дұабжыан хәа ануасхәа — иузымбатәбараҳан
«Ииашану?» — хәа уныфынтыаант.
Узымышыуагы убас уәарыхеит,
Цъара уамак угу иааташәазшәа.
Аха, уара, ииашатәкъянан гукала сутахызар,
Ари угутикаы соухәап хәа сықоуп.

И а г о

Аинрал, ухатцы,
Уара иумдыруен сара зака бзия узбо.

О т е л л о

Издыруент

Сара уара бзия шубо, угу
Шысзыразу, настыы суқугуб'уент
Уажәа ахы ахъци щыя еилымкаакуа ишумхәо
Убри ақынтауен сара ари атаккуа
Еилгамкуа иухәо омашәа ибаны
Сшәаны сцәа сытазызо.
Ари еиңш атаккуа ауаа хумгакуа
Роуп хөыхгас изхәауа.
Абаацъы зымхуща
Згу разу ауаа
Ари еиңш икоу ажәа баша ишаарбалакты,
Ирхәазом
Ргу пызыжәаша цъара акы нақумшәакуа.

И а г о

Кассио цәгъара шиламала сара
снапы усырк'уент.

Отелло

Саргы убри агурга ганы сыйкоуп.

Иаго

Ауаатэйфса

Есқынагы дара злуобатцэкъо —

Иалақазар акун,

Излақамлаша — иалақамкуа.

Отелло

Ааи, уа сукушаҳатуп;

Ауаатэйфса еснагъ излақатцэкъоу

Иалақазар акун.

Иаго

Убри азоуп улентенант дыцкьюуп хәа

Сгу излаанаго.

Отелло

Мап, ара сара излазбо ала

Уажэа датеакыуп наанаго.

Ихәа, сухәонт угу наанагаз

Ухатәйк ениш иңхъаҙаны.

Иара ибааңсузу ак акумзаргы —

Ишажәабааңсузала еңтахәа.

Иаго

Ах, аинрал сатоумтсан, ухаткы,

Сара исыхутоуп уара умат зурацы

Ухатәй сахымъаразы, аха ус еғъя иқазаргы

Сгу наанагоит сакунтуп хәа

Атәкуатцэкъагы

Зкуиту. Сгу итоу

Уасхәарщ? Аха иаххәап,

Урт агутаккуа ижъагазар, ибааңсизар?

Икоума ахан ахумгара ахығнамлац,

Насгын дыкоума згу аәы аңғьарен

Абзиабарен үзарак енвартәаны

Цәгъамыцәгъас икоу зегъы

Дыршо иқам ауағы.

Отелло

Уара уөйза ахымзб шиго дырны

Уизнықуоит, иара ианиңәузах,

Усқан енхагы изеншәоу һауцүеит оуп.

И а г о

Ах, аинрал, иқалап, сгу наанагаз.
Ағы сейламхуаргы; сара ус қашыас исыму
Иахъакузаалакгы цара газарак қасталар
Даара ауама қастахьент агурамгаракуа
срызгукны.

Абар, убри азоуп сара сыйухаңгы
Хырғаа аумтарц сара сыйысера
Настьы ииашамкуа исымоу
Агурамгаракуа сыртоумтаразы, сухеонт
Уара утынчра, уңстазара бзиаху
Сара сыйкуреи, сгу разреи — сыхышын
ракузаант

Изакузаалакгы
Сгу итоу аартны иуасхәарц
Исыртом сара азин.

О т е л л о

Нас уензгы изакухарызын
Уи уара уту наанагаз?

И а г о

Сгу раз, с-енарад
Хәсен хаңаен зегыры реихаңа хазынас
Ирымоу рыхъз бзиаху ауп.
Съаратра ззаз ауағы — башак изентоуп.
Иахъа сара истәуп, уатәй иара итәуп,
Уи убас зақағы иртәхахьюзеи.
Аха смыхъз бзиаху сүэйззаз, — уи изатцәкъент
Убри еиңш матәахук, иара уамак даркъатом,
Аха сара зынзак сенмыйтәаша.

О т е л л о

Дшаҳатуп анцәа, дыу,
Сара издирри стахыуп уара уту итоу.

И а г о

Мап, наххәап, абыржә сгу
Тыхны иуқызаргы ұстыуамызт зынзак,
Иара абыржә сара ишсыброугы
шөйсымтуа еиңшцәкъя.

О т е л л о

Ахы-ы! Усоума!

И а г о

О, аинрал, уацэнхъчаант

Ахыбаара жэфэн икоу анцэа ду: ун ицээршэагахд

Абла ицээршэагахд

Цэымжшаку фатэйс иамоу ирхыччонт нара.

О, Гурьцахула шэенчартэүп

Атэйсэх зхагылоу шээрт абацэа

Злахынца агура ганы апъсахы

Лыбзиабара иакутуа,

Аха изэку гуякра цэгэйоузен ихиго

Апъхыс лыбзиабара агура мго,

Арахь нара ицхэйс ицсы излэлымх'уа

Дылхыбааны, длылатцэнэ бзия дибар

Дүсихуа змоуз ахатца.

О т е л л о

Цэгъарами!

И а г о

Ауаф бар злахынца згу нахуу —

Сара сгуаныла даара дбеноуп;

Амал рацэа зманы

Дыччиахар хээ еснагь ишэнэны эцэа итээзыдо —

Имал хырхага алам.

О, жэфэн икоу хаб анцэа ду ахыбаара

Иацэнхъчаант сара исзаангуны

Икоу зегьырыгыс.

О т е л л о

Уаангылши!

Хабакылнаго, изызхэоузен абарт

иухэо ажэакуа?

Угу наанамгаант ахыбаара бзия ибаны,

Есымша агуфараакуа

Акын-акын исиифых'уа исымазар

стахыуп хээ?

Мап, сара сыгурямгара исымоун

Сыгурьреи еилых рымам.

Үзүмоуп хээ сырхьаца, арт угувара

башакуа

Иухээз реиньш бзантцыкгы сара сгуахы

Инасынтуазар,

Ирдахызар ирхэалаант сырхьэйс лзы

Дыбзиоуп, дныкуар лтахыуп, ацэфыча
Дашьтоуп, ажәа ләоуп, ашәа лхәонт,
Дкуашоит, дыхумареүнт ҳәа — сара
Инанкузаалакгы ун азы азәы дысцәнгап ҳәа
сылхыбаазом.

Амала лара лгу цэгъярак тамкуа дысзықазар —
Урт лказшыакуа зыңзакты убас исыпхъязом;
Сара лгу сакушәаны дызлахысхаз
Шыңцәмачугы
Изакаразаалак наңхыцк
Иадамхаргы үзара шәарап исызыларшәуам.
Наңхыцк иадамхаргы гурамгарап;
Мишәан, лыла тыхызма сара саналылх'уз,
слымбоз!

Мап, Иаго, мап, лыгурा сымгарц,
Иссыхутоуп лабәеба избарц
Ианызба — еилыскароуп аиша шъя,
Ун аниашаха — слымхә саркъада
Избараха анцәа дсумырбан.

И а г о

Сара даара сенгурбьюит ас ахъухәо.
Абыржәшттарнахы: гук-псыкала
Иуасхәоит сгу ифу зегы аартны,
Уаасзызыры ىکалозар
Макъанаатәкъя айлкаа — наша сымам, аха
Иуасхәо зенпъшру уаҳап;
Улышыклаңышла, аинрал, упхәыс, қунагала,
Урышыклаңышла, Кассиогы ларгы,
Улаңш рхыумыръян,
Гурамга-хыбаарала мыщу уеумырлашәын.
Зака истахымзи
Сыла дабарц абасжак згу аарту, згу разу,
Иара убри игу разра иажъаз ауағытәыфса,
Цъя урызкылпышла зегы, сара қайматла
Издыреүнт венецнатән ахәса рқазшы зенпъшру.
Рхаңәа ирыңәзаны ирарымхәаша абааңыс иқартдо
Жәфән икоу ҳаб анцәа ду изы имазам.
Уи абааңскуа иқартдо затца ирқуатща акум,
Рускуа маза рыңдахроуп
Иаха инамысроуп ҳәа
Ирпхъязо.

Отелло

Уара уң угу наанагома?

Иаго

Лара, мшән, илымышен лаб ижъара,
 Уара дуццарц анылгуаңхा,
 Нас уи адагы үәнишьшиларак
 Дацәшәеп ҳәз зегы ргу иззаанагоз
 Лара уи илгуаңхеит даараңа.

Отелло

Ааи, аан, уара уиашоуп.

Иаго

Абар, иубама!

Диҳүчызы зегъ раңхъаза қазарала
 Лаб дырлашены зака дылжъаз,
 Лыгутакгы убасқак имхәакуа илтәхит,
 Атахмада — рыхха үзара дзырғашшашаз
 Хүшәйк илүржәйз үциштейт
 Абыржәшты.... Аха сара саланагалаңтәйт ҳәз
 сыйкоуп хараңа.

Сұхәонт сатоумцаразы, ухатцы
 Гук-пъсыкала бзина уахызыбо ақынтар.

Отелло

Мап, сыңсы ахынзатоу сара уара узы сыйкоуп.

Иаго

Сара излазбо ала арт сажәакуа
 Мачк удыршәент ҳәз сыйкоуп.

Отелло

О, мап изәкаразаалакгы! Изәкаразаалакгы.

Иаго

Сара уи саңшәонт — аиаша уасхәап.
 Аха ус еғя иқазаргы сгуў'еит еилукаан ҳәз,
 Гукала сахызызыкоу ақынтар иуасымхәарц
 пъсихуа шымамыз.

Мап, сара избонт, уи уара ушениңранаршәаз
 О, сұхәонт сажәакуа исхәаз акы иамаанамтәкуа,
 Үзара хшығ тәкык
 Змоу ак акушәа иумъхъазарц. Мишән арт
 Зегы инашам гурамгароуп!

Отелло

Мап, испѣхъаом сара ус.

Иаго

Дасакала уазхууца уалагар,
Уара уи ухшыф аназушиң,
Сара сажәакуа сгу наанамгазоз
Баатысык ашқа иианагоит.
Мишән, Кассио сара акыр исзаңсоу
 фыза бзиоуп...
Ках, аинрал, сара избонт, уара ушенцрашәаз.

Отелло

Мап, башоуп! Сара ак агурा ганы сыкоуп:
Изалишом Дездемона длатуданы.

Иаго

Анцәа ду дылбаатышы — гунахарада
Антра лу лзычалъаант лара.
Уара уи агурा уго уканаттаратәз.

Отелло

Аха, нара аңысабара ахатагы,
 Ахы азымдырзакуа...

Иаго

Абар нара убриоуп аус злуугы!
Уара ишудыруа еипьш, ухатцы, сакуниттә
 иуасхәари

Сгу итоу зегъы аартны —
Мишән, лара мап рцэымкын
Лтэйлакыны ауаа дукуа, ауаа сиркуа
Лиапы заурц игуак'янааштың.
Убри ақынты анаңшыны ишакум
Баатысыла длыхцәажәар алшон,
Ари цэгъя мыңгъалта, үхамшиярала
Лхы мөаңалгарц этакыз
Пүхәзбазаап хәа.
Аха сатоумтсан,
Үпхәые илыххәааны акум арт ажәакуа зысхәо,
Аха ус егъя иказаргы сара сшәоит,
Лыхшыф аткыс лиша иианини
Лара луаажжалари уареи
Шәзенейдүлкылалак даххур хәа.

Отелло

Уца, уца, абзиаразы! Уаха акыр узеилкааны
Үкалозар — сара адыра сыйт,
Үңхөйс даалхылаңшаант лара,
Ахы, уажәштә схала ара сааныжь!

Иаго

Абзиаза! (дцонт.)

Отелло

Дыззаазгазеи, мшәан, сара уи үңхәйсүс?
Хәара атахұума, Иаго, гураз еңдагы
Ибонт нағындыруеит.
О, никәз еиха имоуп еилкаа.

Иаго

(Даахынұэні.)

Сұхәонт, анирал,
Ари аус қытраамтак уазылышырц.
Асқак мыңху уазымхүцкуа
Кассио нахъа иңәйзны қазарала инангзоз
иматцура
Ета изурхынхәйрц укунагоуп.
Аха, иңәгъам қытрак уааизыңышырсы,
Избан акузар уи ааамтазы нара
Дзаку игу итоу
Еилукаар қалон.
Игуатаны үказ: уңхәйс даауциримтәзакуа
Уи изыхәан дыгуцаракны уахаара даналага,
Идырын үказ ара ак шықоу.
Макъаназ сара суаф шәыргунданы схы
Шысғұхъазо енпәш,
Сұхәонт сұхъазарц уаргы убас
Насгын изақараазаалак акы лхароумтәйрц
үңхәйс

Отелло

Умшәан сара схы санааиртәс сыйкоуп.

Иаго

Абзиара узықалаант, ухатцкы, дырғегъых.
(Дцонт.)

Отелло

Абриоуп, ауағы-цқыа — гураз ззықатәкъо!

Ауаатәйфса аңғыара иқарто зегы зыхъю

Зәқа хшығ-қүш дула енликааузен

О, убнакны уанызба уара сыхышыцба,

Ушьаптазгакуа цқыа-шәкъа изгойт

Сгу атқа нацданы иқазаргы

Анцәа дукуныхәонт: уча улырны

Ухы ахыниха?

Ишъяа енликаатәу? Иқалап, издыруада

Арт зегы зыхъю!

Сара сахьеңкүацаоу,

Оғ дук енпш ажәа хая ахысөам,

Ма, издыруада, сажәрахъ сахынасыз

Акузаргы қалап.

Иқамлара икоузеи адуненаңы? Нас

Иауазен? Диқам сыңхәйс

Сжьюуп сара — атынчра ацынхурас

Сара исзаанхароуп аңымбұра.

О, абар уи, абар аңхәысаагара мыжда

нахылцуағ

Уи нахнаңонт ахәса сиркуа,

Аха рыбзиабара хнатом акумзар

Ох, слағыны сиир зақа истахыз

Аңәйтара лашыца иңәакыу схәазо

сцәңпазары,

Сара бзия избо, дағасәзы

Марщалқ иадамзаргы лұрчаха истар

атқыыс!

Аха ус акузаап ишениңартәу хлахынта.

Урт ирымам азин роури агу баша

Урт рлахынта, аңсра азнуқылараха

иузаанкылом.

Ергь хәа аңсабара хшыныкулалак енпш

Атәйфа гурға-цәгъяха наххагылонт.

Абар ларгы! О, бара бымцәәны бықазар

Усқан баша ажәеан зхыччо иара ахоуп.

Ман, исызхатом сара уи,

(Иағналонг Дездемонеи Емилии.)

Дездемона

Нас, сыхаара, Отелло,

Шыбыжъонтән акрыфарен

Хатыр зкуу асасцэа
Узыпхъязи тэоуп иузыпъшны.

Отелло

Аара сыйдуп!

Дездемона

Убжы хуанчоуп, учмазафымзаант?

Отелло

Ааи, абра сыхьуент. (*Илахъ инапы надкыланы илирбоит.*)

Дездемона

Хәара атахымума,

Ацэа ахъутхаз азоуп изухъуа.

Аха, нааг иөасхәап

Улахъ чаврала иаразнак ибзиахонт — сааткала
Гурызда шашәазда инаухъяп.

Отелло

Бекуатц наќ: бчавра хүчцэоуп

(*Ачавра илахъ злағаұғоу аалыртланы*

Нак адашъма инықуиришдүеит.)

Уи устыы ибзиахонт.

Баала ҳаиццап ҳызыңы.

Дездемона

Зәка агурғаду снаңазеи ас иаразнак

уахъчмазафхаз.

(*Отелло диңни діңдіт.*)

Емилия

Егъян схәргы ожәштьтак исымпытшәеит

ари ачавра,

Раңхъяза мавр напенимдахъас ипъхәыс

Илиңаз чавроуп ари,

Схада бзамықуажә, шәйнте дсыхәахъан

иззарцы.

Аха знымзар зны илкымкуа илзычхауамызт

лара уи

Игудкыло-ихыдкыло илыман еснагъ.

Уи лара ҳатыр акуцо даара наңсаны

иллыпхъязонт

Мавр ипъсы ахынзатоу ла-лзы

Дышкоу агура лиргенжытей.

Иагъистап Иаго уажәшты,

Аххъя наңыкуршаны ихыу нахыхны.

Уи назиуа анцәа идыраат, сара сакум,

Амала сара инасгзонт оуп уи ихәатәй..

(Даағналоит Иаго.)

Иаго

Бымацарапа бзықоузен ара?

Емилия

Үақутцишь нақ абыра:

Уара узы исымоуп сара сирк.

Иаго

Сара сзы сирк быману? О,
Зұзымдыруазен уи заку!

Емилия

Уара нарбану

Зызбаху ухәо?

Иаго

Алъхәйс газа лызбаху ауп исхәауа.

Емилия

Нақ уақутшь, үүшүйт! Иаха енбұп исоухәар,

Исүдозен уара абри ачавразы?

Иаго

Нарбан чавроу?

Емилия

Нарбан чавроу ба?

Отелло Дездемона илітаз,

Ачавра, еснагы

Иззарц узысхәалоз.

Иаго

Нас ибзама бара уи?

Емилия

Мап, исымжатәкъеит ара ус

Илзгуамтакуа илцәкашәан, сара

Ианызба иааштысыхынт оуп, иубо!

И а г о

О, супраз! Ахы, арахъ исытш!

Е м и л и а

Ишсоуҳәара, ари ачавра иалақоутцарц
иұтахымузен
Асқак уадпъылаха узаштыуゼн иумазарц?

И а г о

Бара уи бусс иалоузен?

(Ачавра әмкүтижәаауеит.)

Е м и л и а

Цъара даара ус дүззак азы иұтахымзар,
Иааг арахъ—сара исыт:
Рыщха лара дағхагахар, қалап
Ишылцәмызыз ангуалта.

И а г о

Бара акгъы сымбазент хәа.
Сара истахыуп уи. Ахы, уажәштә ба

(Емилиа әңдеит.)

Сара ари ачавра Кассио иуада иөнасыршәйр
Уи уа имбарцгъы залшазом.

Ахыбааракны акгъы зламкуа
Абаша аңша нағызыу акакузаргъы
Убасқак ихуартқаоит,
Аныхандааф ихъачача енпштәкъя.

Уи цъара ак шылмитри.
Мавр нара усты
Сара ашҳам иластказ датәнатәхъент зынза;
Асеипш ақазшы змоу ауаа рзы
Башаза гуфаракгъы ашҳам ирзағызыуп.

Раңхъя ипъсыгеуп, ергъхә ағъамагы
еилукааратә аеунарабонит

Аха маңк ашъя анакъыс аңыркъ хәа

Атығаша ххыренпш иабылуеит

Сара уи Ҙасанатәгъы издыруан...

Абар наргъы дахъаауа.

Адунеи дүззә

Иузаных'ум

Үара еңтәи насыпъ

Дус нумаз ихаакуакуараذا уцээ тынч
Оенпхъя иузырхынхэыша цьара хүшэйк.

(Дааталоот Отелло.)

Отелло

Ахы, сара сылжылану! Сара!

Иаго

Ахы, аинрал иазхоуп уажэшьта уи азбаху
ахэара.

Отелло

Услырцкъя нах! Сзыргуакша
Агутыха сүтент уара!
Истоубоуп, зында ужьазазар ишенийү,
Ушжьюу амач удыруазар аткыыс.

Иаго

Уи шыныку, аинрал?

Отелло

Иаласхуз сыпхэйс лыхумгара
Амфаңагашыен, лгымалреи рылацаажэара
зында?
Иагысымбацыэт сагъазхууамыэт:
Сара урт сдыргуак'уамыэт
Сыцээ тынчын сөацхя-өччо сыйкан
Кассиогы ожэраанза лыла дхызбаломыэт
Ииашоуп, ауафыттыфса ирхэу сырхэуп хээ
ихы изыпхъязом,
Агура имгакуа лабеаба.

Иаго

Аинрал

Сгу снархьует ари иухэо ахысаахая.

Отелло

О, ддирхандаз лара иртыхызар ар зегы,
Асалдатцээ азээзэала лцэа-лжыы Ѣшкэ
еимларкындаз;
Изакутэ насыпь дууз сыйтагылоз
Исзымдыруазар сара уи
Аха ожэштырнахыс шэымш аабзиахаант зегы,
Шэарт зегы, Ѣсраенында шэымш аабзиахаант

Абзиаза стынчра, абзиаза сгуышта — ду!
Шэымш аабзиахаант мтэйкэфала ильруа
сара сыр бзиаху УЛР0569420
Анамыс фырхатцароуп хэа нахьыръхъазо ЭДЭШЛР01033
аибашьракуагы
Зегы, зегы, шэымш аабзиахаант! Шэымш
аабзиахаант
Срадыкыр-кыр, абыкь бжькуа, адаул бжькуа,
Афлента бжы ицыры-цыруа исахалоз,
Ахэйнгартэ берак еилаарцыруа исеаччалоз.
Абафхатэрэракуа, анамыс хьзи-пъшиен, аибашьра
хатцара — дукха
О, шэымш аабзиахаант, шэарт еибашыгакуа
офф дызшьуа,
Преса зкум Зевс идыд мацэыс ду еипш
Зыштыбжыцэгъя адунен икуфуа!
Зегы, зегы шэымш аабзиахаант!
О, данызаант Отелло имфа дызкуз!

И а г о

Изалшару?

О т е л л о

Ахумга, уара иухутоуп
Сыңхыс лкахъпра штабыргыу
Агурасургарц

(Ихуламшээ ткааны ик'уенит.)

Мамзар истоубоуп
Уланы адунен укулар еиха ишенийыз,
Сгу атыпь итамгыло, еикуччо икоу
Атак ауталар ацкыс.

И а г о

Абар аума ахыкала!

О т е л л о

Сакуршээ сара схата избаратэы,
Ус анакумха ма убас агурасырга,
Цьара гурамгарак уафы изатцымбаратэ.
Ус аныкаумца уара узыхъян-пъкроуп!

И а г о

Сгураз, сенрал?

Отелло

О, уи актъы лхаразамкуан ацэгъа лыхзээнүү,
Цэгъахуцла сгу аяжэара уаштазар, ОЛДРСБОЖЛ
УАКУЧ АНЦЭА ИШЬЯПКРА, ЗЛЭЧЛЛЮЛЮЛ
Нак нухых унамыс, каамет енкуатцэа җата.
Убарткуа ркынтэ ицэмыаант ажээн,
Иазымбатэбарааханы
Иаахыц-хыцаант адунеи!
Цъаҳаным еилашыра итахарц
Арт иреицэоу уаха актъы узыжатом уара.

Иаго

О, сатоумтсан! Сухэоит сенкурхарц
Жээфэн икоу анцэа ду!
Ухы уазхуущь! Уара оффшыа улазами?
Уафзами?
Уаха гуатэа убрязамкуа укоума?
Анцэа уибаант! Ехъарнахыс уара
Суматцуфым сара шыд!
Ахтырьшажэ — рыцха сызхаанхараны
испъенпъышыз
Агуразра исымоу гра дуны иртъхъазартэ.
О, уара, аясабара зыфышэшэы игая!
Упъышь — упъышь, уара аясабара,
Иубома заңа ихуартам угу разны,
угу аартны уаныжкоу!
Итабуп ари аяшшэара исутаз азы.
Уажэшьтариахыс фызас
Дызустзаалак азэгъы дыштысх'ум,
Уи сара сзы еснагы ихырьшыгаха испылозар.

Отелло

Мап, уаангылишь! Издыруада уара угу
разызаргы.

Иаго

Ишпъастахыз ахшыф сымазарц:
Агуразра газароуп, уи ианакузаалак
Угуахутэй уахынагзом.

Отелло

Аясабара икуу зегъы ишрахая
Истоубоуп сыйхээс актъы лхарамзар хэа
Сгу ишаанаго,

Аха сгу иаанагоит нара ўбастәкъагы дикъам

хәа.

Сгу иаанагоит уара даара унашоуп хәа,

Аха сгу иаанагоит нара убастәкъа

Усызыңкуоит хәа кунамгала.

Изакузаалакгы акала

Енлыскаарц стахыуп сара аиша!

Диана лхы-лөрә ѡшыза еилкка ишыңкъаз енъыш

Сыңхәэс лыхъзгы күеикуенуа ипъшсан,

Аха сара схы-сөй енъиш анқуара

Ахатәуп уажештырнахыс

О, иқазар уаҳа ахызба,

Ашаха, амца, ашхам,

Уағ дызхуаेыша азы иаскуа

Исзырхаяум сара ари реиңш агульсаҳра

О, исыт ирласны агурга злахасташа

шыра акы!

И а г о

Ах, избонт, сара ахыбаара угу шиңнажәо
Ари енъиш хыбаара

Иахыңуластцеи хәа саххуны сыйкоуп,

Нас ус анакуха уара уи

Итабыргыу агурга угарц үтахыуп акуу?

О т е л л о

Агурга угар үтахыума-ба? Истахыуп

Иагъиенлыскаароуп.

И а г о

Уи улшоит; аха изла? Иарбан иутахыу?

Икалап, иутахызар лабәбатәкъя дақуқырыг
лара?

О т е л л о

Апъроуп, шэнъхызыла дымфасроуп! О!

И а г о

Сгу иаанагоит уи даара иуадағхап хәа
Уи енъшала лабәбаба рхы удырбартәй:

Мшән, урт шеңцишьтоу уағы ила набароуп

Цэымбыс ианықанташа.

Нас сара ишъяқастари?

Иуасхәарызы? Иабоузаазгари агурга злоугаша

Изалшом урт уара еидубаларц лабеаба,
Аиашах уқылызгаша
Еилкаа иуоуа азурхозар
Иустап сара урт.

О т е л л о

О, исыт сүхәонт уи лабеаба сышылпесахыз,
Агура злағаша ұзара акы.

И а г о

Аиаша уасхәап, сара уи даара исцәымбұуп
аҳәара,
Аха мыңху бзия ҳаҳъенбабо, ҳаҳъенғызызау
ақынты

Асқак саналанагала,
Иуасхәап зегзы нагжаны.
Уахык зны Кассион сарен ҳанцыштын,
Аха ахаңыц хъаа мыжда ибаапсыны исымаз,
Самырцәент шаанды еғъя зундаз,
Икоуп убас уаагурзакуак,
Ианыңзәлак ңыхызла ибарбарау
Зхамаңзакуа зәңғызура.
Хара ҳ-Кассиогы нара убастәкьюуп дышқоу
Абар абри иениңш ңыхызла ишихәозгы аасаһант
«О, соулышәйл-тышқа, Дездемона! Уағы
ихардыррым

Барен сарен ҳабзиенбабара, хгу ҳеанны
Ҳақазаант! — ихәэн снапғы рұбууаны
Иаанкыланы артәаахәа дыныңықаант:
«О, силашара сгулмәз бзинаху!» ихәэн
Убасқак дгүкны сгузра далагент
Сқышә дащаны сифарашәа;
«Шәникуагуха инықулаант адунеи бара
Мавр бизтаз алахынца—
Ихәэн иетынасыдырбұууланы сгудкыло
Дгүнкүны дтәзыуа дбырғыненуа — дуазыруа
ома қантент.

О т е л л о

Иңшыатаууп, иңшыатәс!

И а г о

Аха, мшәан,
Уи ңыхызын.

Отелло

Аан, уи ѡхызын, аха иќаз илабеабаны
Исаанарпъшует,
Агурамгара дугын ахенааует.

Иаго

Уи адагы уиала датеа гурамгакуак
аанаарпъшыргын алшонт.

Отелло

Денимчысыжәкәап уи сара маха-маха.

Иаго

Мап,

Улзымгуаан уи ускак
Харт, мшәан, макъаназ еилкааны ҳәа акгын
аабом,
Издыруада илхарамзаргы,
Ишсоуҳәара, зныкыр
Цыцындра ѡштәыла
Икуцаны иќоу чавра лкны убахъазма?

Отелло

Уи еипъш ачавра сара соуп илызта;
Уи сара рапхъя ҳаматас илысәзоуп.

Иаго

Сара уи сыйздыруамызт,
Аха нара убри ачаврала
Ехъя Кассио иөы ширбоз збент,
Уи ишиашоу сара снапы усыри'ует.

Отелло

О, наракуны иќазар...

Иаго

Аан, нара аку датеак аку, сыйздыруам аха
Уи лара лтэы акуны иќазар,
Даара бааъсыла лицә арыцәгъонт.

Отелло

О, ғынеажәа нызкъ ѡсы зылхамзей
Уи атэы хумгажә? Лыпьсы затәык далсхын тәа
Сгу сзырдом сара сишаурақны!

Уажәштәриахыс, адунен ақны икоузен

зыгуралысым болып табылған

Иаго, уааңшиш арахь:

Сбзиабара схы төкөнди сыммоу

Сатәхәзаны жәғаныңа исыштуеит

Аақах, иңеит уи уажәштә! Ашыура енкуаттә

Цыңаным енлашыра утызды

Укула адунен!

Абзиабара, хаара бзиарас узлақоу

Зегың иңәйхануцраны ишъакурғыл!

Амат шхам убрадыны

‘Ытхә-‘ытхә уцкыя-шәкъя укула

Сгу адунен!

Иаго

Уеымртынч,

Ухаттакы

Отелло

О, ашыя, Иаго, ашыя!

Иаго

Ачхара умаз: макъаназ,

Аамта умоуп угу утахуцраз.

Отелло

Мап, Иаго!

Мап, ианакузаалакым!

Понтиск азкуа ацаа енпүш ихшәашәаза икоу

Шытханыңа цара зкумкуя

Енбарлахауа иңәкүріңаны

Пәхъяка, пәхъяка Пропонтидеи

Геллеспонти ирымттарцы ици реипштәкьюуп.

Сара сыйгутаккуагы ишъаарцәзырах

Ианакузаалакым шытханыңа хъаҳәра

Рықумкуя наәхагаханы ишцауда

Цә жың ғылда тынич қубча ахъ

Акы изаанымкылауда

Шыура баапсык нахуаеаанды

Исалароуп нара убас.

Абарт сажәакуа исхәаз

Шынасыгзонала абри

Ажәған гүлдә

Сатсаңши туба зуент.

(Дишиамхнышылойт.)

И а г о

Уаангылш!

Шәарт игуенгуену ажәлар ирылуу амашымркуу ОЛЫРДАСТЫРЫЛЫП
Шахате шәкастоит

Иаго гүк-псыкала ихы, ипсы, имч илшара
Зегъ рыла зыпату ѿеу Отелло
Дицхраарц ишатахыу ала,
Амала идитсаант иара уи анагзараз
Сара исыхутаны назыспъхъазоит,
Егъя ишъаартцәйраха иказаргы
Схы шаменгзо уи аус азы.

О т е л л о

Убзиабара баша жәала акумкууны
Гүк-псыкала исыйдкыланы
Иудысныхъалоит.
Абыржәйтәкъагы схы насырхуароуп
сара уи.
Кассио уаха дықазами хәа
Хымш рифнытука исоухәароуп.

И а г о

Уи сөйза уажәштә пысык хәа дыпъхъазоуп;
Уара нугуацхаз нагжахонит,
Аха лара лъстазара далумхын.

О т е л л о

Шәипъхызы лықузаант уи акахпы о, шәипъхызы!
Хдэйкуңца уажәштә, сгу стахуцроуп.
Уи азыныш бзинаху ирласны
Цъара дхузтәаша ак лзыспъшаарцы.
Ехъарнахыс уара сара услетенантуп.

И а г о

Пысраенынза уара сутәуп
(Ицоит).

А пъшьбатәи асцена

Иара уа.

(Иаафналоит Дездемона Емилиа нас ақъачақъ.)

Дездемона. Иузымдырри, сөйза, ухаткы алентена-
нт Кассио дахынхо?

Ақъачақъ. Исыздырам уи дахынхауа. Ус схы итхәа-
ны — абраргъ-абрагъ дынхонит хәа басхәар схы зжыент оуп.

Дездемона. Иулымшари ишакухалак дахы́коу еилкаара?

Акъачақъ. Альсабара ику зегзы сраңцаалап, сзызцаауа атак исархәо — бара ибасхәалап.

Дездемона. Дахы́казаалакъ дыгъшааны ара са скынза даартэ җатса. Убасгы сизиңдә, нара ииуз датам-такуа ианаижъразы схада икны ахәара шығастаз, настың нак-нак азы аускуа еиха ибзиахап ҳәа сгүб'еент.

Акъачақъ. Ари анагзара уағы илшаратәбы икоу ак-оуп, убри ақынты сеазыск'еент инасыгзарц.

(Дионит.)

Дездемонч. Иабасцэзырз зыбгуахуа, Емилия, ари ачавра?

Емилия. Исыздырам, синиора.

Дездемона

Съараттра аңара штоу изыр, наха еиъасшыон, аха
Цабыргыун Отелло гураз
Сара сыгурга игоит,
Ахыбарагы дыргуақ'уа дамам,
Аха, егъаумхәан, уни ңыра баапъсык
Игу иаанагар алшонт.

Емилия

Миәзи, ахыбаара илаҗами нас нара?

Дездемона

Дарбан? Иароу? О, мап!
Уи ахыбаара
Ипъсадгыл амра иакуцъхоз
Илнаблаант ҳәа сгу иаанагонт.

Емилия

Абан нарғы дахъаауа.

Дездемона

Уажәштә сара таха истом
Кассио арахъ нара ишкә
Диңхъаны дааимгакуа.

(Даафналоит Отелло.)

Дездемона

Нас угуабзиара ушъякоу, сыхаара?

О т е л л о

Ожэштә сыйзиахент (*ашышыңға*)

О, зақа игуңцәрагозен
Аехырцәажәара бызғү!

(*Ибжыры рұнны.*) Бара бгуабзиара бишбақоу,
Дездемона?

Д е з д е м о н а

Хар сымам.

О т е л л о

Иааг исыркы бнапы. Зақа иқумшәышәүзен
Бнапы!

Д е з д е м о н а

Жәреи гуақрен

Амбаңт ахаан.

О т е л л о

Агуақрен агуҳалалреи роуп

Уи зызкүү.

Зақа ишоузен! Иқумшәышәні нағыцоуп нара!
О, арт реиңш анапы змоу илыхутоуп еснагы

Агуеанызаара лымазаарц.

Нас убасгыы дыччаларц,

Анцәа диашьапк'уа өалталарц,

Избан акузар, аңыныш хұчы уа иантәалоу

Ихыхра уадафрак атахзам!

Ааи, даара инап бзиноуп — ииашоу напуп.

Д е з д е м о н а

Азин умоуп уахщәажәарц ишуұхыу уара уи
Избан акузар сиапоуп иузтаз сара сгу.

О т е л л о

Ааи, иҳалалуп. Ажәйтәан

Айхәзызба лгу акун лнапы ҳзырк'уаз,

Аха уажәштә, атоурых излахәо ала,

Гуала иаҳзықазамкуа, рнапы мацароуп

иҳатәаршю.

Д е з д е м о н а

Сара сзакушаҳатым

Арт ажәакуа иуҳәаз,

Уара наха еиңүп исоухәар:
Икоутаҳьюзен ани сыйургұбыз азы?

Отелло

Иарбан бызқусыргұбыз, схыхә ңішка?

Дездемона

Кассион уарен шәеңшәажаарц
Иаагаразы уаф дсыштыт.

Отелло

Иахъя еимхә бағысык сыхын,—
Сгу ғынатқаазент. Иаагшы бчавра.

Дездемона

Абар уст

Отелло

Мап, еғиң сара напенимдахъас ибыстаз.

Дездемона

Уи ара исымазам.

Отелло

Ибымазами?

Дездемона

Исымазам.

Отелло

Уи иакумкуа ибыхът.

Сан үшін ғұхыск лықнитә уи ҳамтас илыман,
Лара дқудырғағын,

Ауаатәйесса нақ рағхъақа

Изықушәаша ралхәауан.

Сан убри ачавра ҳамтас ианлылтоз

Убасты наалхәеит:

Абри ачавра лыманат — ғұсрәенныза

Саб игу лхымшәакуа еснагы бзия дивалонт,

Аха издируада илшәйын, ма азә ҳамтас

Илтаны данықала,

Саб лара цымбъыс дқатданы

Даеаәзә бзия либо далағонт хәа.

Убри ачавра сара исылтейт сан данғысуаз

Ҳамтас зықыр слахъынта ғұхыс данылозар

Шыңғас убри ачавра лыстарцы.

Иара саргы убасцәкъя сныкуент.
 Итәахы: была агу еиңштәкъя,
 Ахатыр акутданы инықугала,
 Ма азәй ианибта — ма ианыбцәз —
 Акы еиңшымкуа митәй енкуатәа
 Быштагыло бдыруазаант.

Дездемона

Ус убахъоума?

Отелло

Ааи, сыгура га,
 Уи уаф дзырмачкуикша цъара акала ишсу,
 Уи ачавра күттаны икан
 Фышәйнтә шықусыктән — амра ахагъежъра
 Збаз Севилла лыла
 Аканч — пышыцъя зхоу ихнахынт уи азы
абырғын,
 Иара уи абырғын шәүп
 Гунахара змазамкуа ипсхъяз
 Ахәсахучкуа
 Ргу налыжжуаз ацәаакырала.

Дездемона

Сужьоит хәа сыкоуп? Ииашоума нас ари?

Отелло

Ииашоуп,
 Хатыр акутданы инықугала.

Дездемона

О, уара ухумганы баша иумхәазар,
 Иаха еиңын исымбазар иара зынза.

Отелло

А! Изахъзузен уи?

Дездемона

Изызхәоузен асқак
 Бубуала усықуцәкъара?

Отелло

Ибцәызит акуу? Изит?
 Ихәа, мишәан? Икам акуу?

Дездемона
О, анцә!

Отелло

Ихә! Иабақоу нара?

Дездемона

Мап, исцәмыйззент

Аха нааххәап, исцәзызыр?

Отелло

Ахы-ы!

Дездемона

Сара ентаусхәонт:

Уи мыззент.

Отелло

Нас нааг, исырба.

Дездемона

Ааи, иусырбар қалоит, аха истәхым акумзар,
Изузымырхүазеи үөыргызмалны ушсаңацәжәо.
Сұхәонт, сыхаара: азни иң Кассио
Уара уахъ дааратәй.

Отелло

Исыт ачавра, изаку сыздыруам,
Аха ара чен ықамшә, збонт.

Дездемона!..

Нак ушақутра!..

Уи иатқыыс еиъүү адунен ақны
Уағ дузыпшааум уара.

Отелло

Ачавра.

Дездемона!..

Сұхәонт,

Кассио избаху ҳалаңацәжәап.

Отелло

Ачавра.

Дездемона

Уи ауағ уара уңхыраарала акун
Иңсы златазаз
Уңғыен убзиен дрылахун...

Отелло

Ачавра!

Дездемона

Мап, уара уиашам, иудыррац иухутоуп.

Отелло

Быстырт!

(Дзоит.)

Емилия

Ари хыбаароуп ҳәа бгу иаанамгазон?

Дездемона

Аиаша басхәап бзантцыкты
Абастәқья дымбасызды.
Издыруада уи ачавра
Иалазаргы үзара хүшәйк уағ дхызхша?
О, заку насыпдароузен сыйтагыла,
Иахысцәйзыз сара уи!

Емилия

Шықусыкы-ғышыкүсөн рыла
Дүзеплекауам ахатда дзаку,

Ахаңә — акъамса нағызоуп,
Хара-хфатәуп. Амла иакыр,
Харфорит, рыххара реенибратданы
Нак фалъхыа ирेңхырцы
Абар Кассион схатеи ахъаауа.

(Иаағналоит Иагон Кассион.)

Иаго

Үаха үсыхуа ықам: уи илылшоит иқалтәрцы
Абар ларгы дахыбыкоу. Үнениң улыхәа.

Дездемона

Нас с-Кассион гураз, исоухәозен?
Жәабжыс икоузен?

К а с с и о

Сара сейтабзаант сбыхәарц, синиора,
Сенди быхәонт худыкутца
Сзуны убас стыңь сыкутца,
Гүк-пъсык ала хатыр ду зкустю
Ибзиабара насыпь дула
Салахунины сықазарцы,
Амала, аускую хара ибымган!
Иакум — абааңсы иқастаз асқак иоумаханы
Хъзи-пъшени лъаса исымаз,
Иахъатән агуакра сыйтагылоу
Сөағъхъа акуз, схын сыйси
Икуцданы ихура стагыланы
Ибзиабара исцэйзыз шыздымрыхынхәуа
Здыруазаргы
Ижәфан-гуашэ лъхарахон
Уи сара сзы.
Нас слахынца сатагыла
Сынасыпъажэ сазыхәаркиуа
Сынтахуаша сцарын.

Д е з д е м о н а

Ох, ох, сыхаара сұзыза стураз
Ахашшаара иузықастю
Шыда акғын наңысадам
Схатца уажәштә уаха дысхатдам;
Иказшыя аешағъсаҳыз енъиш
Ихы-иेғын аеапъсаҳыр
Сарғын дысзейлымкаар қаларын,
Уара ухашишааракуа иузықастаз реиъш
Сара анцәа исыгимыжъаант.
Сара сгу тыбынья насқааз ажәа
Исъылт арахъ имыждаха
Уара иумчұар лъсихуа умам
Исылшо аказы схы сенгзом,
Сыгурға та сара схазы иқасымтца,
Исылымшара икоузен уара узы
Аха макъаназы абри уеалагза.

И а г о

Нас аинрал, уажә дгуааны дыкоума?

Дездемона

Икала сыйзырам, аха уи абыржэыңдэйкоуп
Данца абрантэн дгуааны.

Иаго

Уи агуара илшо дыкоума?
 Уи исалдаңцәа абзарбзанхы,
 Апъшатлаку наана хуазшәа
 Иңкәа-шәәкәа ишагоз збахъан
 Сара избент митәы енкуатцәа изафы заха
 Иашы гуакъа димпүтшәааны абзарбзанхы
 дшагаз,
 Нас илшома уи агуара?
 О, ус-анакуха ара уи дыргуаашаз
 митәык қалазаап!
 Сцароуп нара нахъ; уаф ихшыф ззиштышта
 Мзык ыкамкуа зықалом ара,
 Уи асқак дангуаа.

Дездемона

Уца, ухаткы, издыруада,
 Аресpubлика иатданак'уа ускуак
 Ракузаргы қалап. (*Диңит Иаго.*)
 Мамзаргы Венециантэн нааэж жәабжъ бааңсык
 Ма абра Кипр ус хумгак нааниръышыз,
 Акухап дыргуааны деилазырышәаз
 Абри еиңш аускуа речи
 Ауағытәысса даара уафы ихшыф ззиштышта
 Ускуак рыла игу атыль тамғыло дықазаргы,
 Ибаша зоуп уск атыхуала илшонт мыңху ахтарка
 Уи еснагъ усоуп ишыкоу:
 Иаххәап, иухынт умасцаа,
 Уи ахъаа нахъяны еибгоу умаха-шыаха
 Зегы ахъаа рмоурц залшазом. Убарткуа
 Рнағсан ҳара наадыруазароуп, мшәан
 ауаатәысса, шынцәам,
 Насгы ахасцаа зыгені пръёис дааргас аены
 еиңш
 Еснагъ ишөагубзыбымхо.
 Бсацәха, Емилиа, бсацәха;
 Апъышәара зласымамыз ала
 Дәңъха-ғаччо сахымыргубзыбыз азы
 Губбән истеңт сара уи:

Аха уажашты сара избонт
Ашахатцэа шхыссыз: нара акгыи ихаразам.

Е м и л и а

Ках, анцэа ихэахгы, ара мэйэс икоу
Ареспублика ускуу
Ракухондаз, бара бахь агурамгарен
Ахыбаарен имоу ракумкуа.

Д е з д е м о н а

О, анцэа хрыцщасть!

Уи азыхээн сара скынгэ тэйтга
Имоузцыэт.

Ахыбаара злоу изы
Ари атак ибхэо такс нузырхъазом.
Зыхэсакуа ирхыбааны ишьыцуа ауаа
Аеитга рыман акум изырхыбаауа,
Урт ус цэафас ирмыоуп азоуп,
Мишээн, ахыбаара — митэуп
Уи нара ахала аясы талонт,
Ахалагы иёнонт!

Д е з д е м о н а

Жээлан икоу хаб анцэа ду дацэнхъчаант
Отелло уи енъш икоу амитэ.

Е м и л и а

Амин.

Д е з д е м о н а

Сара синьталонт. Уара, Кассио,
Макъаназы ара уаапьши.
Хучык дтынчшээ дшаазбалак енъш,
Изласылшауала, сентанхэахп,
Сашшырхыз наингзарцы.

К а с с и о

Гук-пүсекала ибцыысшьонт.

(Дездемонеи Емилии цоит.)

Б и ан к а

Хулбзиа, сыхаара.

К а с с и о

А, акыр исзаңсоу, Бианка боума!
Бгуабзиара бишъакоу? Икабтозен бара ара?

Сара абыржә, соупшәыл бышқа,
Снеирц акун исдахыз.

Бианка

Иара саргы уара уахъ снеиуан.
Ишсоухәара, ухатқы, мчыбжынақъак,
Бжъаха-бжымш, шән-хынфажәа саат
Сүмбакуа излоучхазе?

Бзиа узбон уарен саатк шәенбамбара
Шән-хынфажәенжәантә игуптәагоуп
Абжыаңы уахыкыи-енакыи
Зларғхъазо асаат атқыыс
О, игуптәагоуп уртрыпхъазара!

Кассио

Сағабымтаи, Бианка, бхатқы:
Ус дукуак сыман, сенлахан,
Аха сыгурга га, схы сакуиңны санаанкүшәа
Хахынза еибамбахью зегы жәа-қуанды
Губзыңла ихаҳартәаап.
Сыхазра, сымза бзиаху, исзықабымтари
Абри енпыш икутсаны чаврак?

(Ачавра лирк'үеит.)

Бианка

О, иабаауген уара ари?
Хәара атахұума, хамтас уара
Бзиа узбоз аззы нултент ауп.
Уажәшьта изузымдырх'уен
Уара сара сышқа умниира зыхкъаз...
Абар абри акузаапен!
Даара иқамматуп, сыхаара, даара иқамматуп!

Кассио

Бақут!

Бырқуатқ нақ ун енпыш бғаза гуфаракуа зегы
Ирзыбуазеи, ағстаса ихухаант.
Бсхыбааует бара ари дағезә лбзиабара
Ақнұтә шынаас исоу ұшыя.
Мап, Бианка, мап, истоубоуп.

Бианка

Иэтэйда нас ари?

Кассио

Сыхаара, ссыза, сара аиашаз исыздыруам уи:
Избент сара уи суадақны,
Сара уи цэгъя исгуацъхон.
Исдээргаанда, уи Жамларцгы залшадом—
Зака истахызыз исымазарц абри енъш
Икутоу чаврак, убри ақынта
Иганы исзыкатца сара сыйбыхәо.
Уажаазы, икалозар, сааныжъ са скала абра.

Бианка

Сааныжъ ба?

Изахъузен «сааныжъ»?

Кассио

Сара абра аинрал сизыпшуп.
Сара истахым насты
Икунаганы испъхъазом
Пүхэйскии сареи хандибалар.

Бианка

Избан?

Кассио

Сара бара бзна бзымбоны акум изысхәо ари-

Бианка

Аха, аиашаз, угу хьшэашәенжътен акыр
түеит азы акухар җалап
Сүхәонт, ма ңытк снаскъаг
Насты сухәонт уаха лассы хайбабарцы

Кассио

Исылшоит ңытк бнаскъазгарц,
Амала рацәак инахарамкуа,
Избан акузар сыньшызароуп сара ара;
наарласны хайбабахп.

Бианка

Егъаурым нас, нара уигъы сгу нахуоит.
Сара сразъы ишсанахәо сныкуарцы сыхутоуп.

(Диоит.)

АДЫШБАТЭИ АҚҰГЫЛАРА

Актәи асцена

Кипр, абаа ағағхъя.

(Наағналоит *Отеллои Нагои.*)

Иаго

Нас уара уажәыгъ усоума угу ишаанаго?

Отелло

Сгу иаанаагоу?

Иаго

Зынктәи маза агудқылара!

Отелло

Уи енпъш агудқылара хұмгароуп.

Иаго

Ма саатқ иадамхаргыы
Ма уғыза улыщыталарап үқынтаңза ақузаргы,
Амала ұзара гунаһарап угу итакымку?

Отелло

Ишқа! Үқынтаңза улыщыталаны
Насғы ұзара гунаһарап угу итакымкуоу?
О, ари аңыны изы имихәроуп!
Ари енпъш ақны ұзара гунаһарап згу
Итазымк'уа ауағы,
Ижъаны, ихыхны идзырыкатдо
Иара аңыныш ихата иоуп
Нас даргыы анцәа иғуампъхо ақатара налагонт.

Иаго

Хәара ҭахымуа, уи ала атыхуа Ҙұтәзазар
Үсқак ақы әхүйхәааша цәгъара збом
Аха сыйхәйс ҳамтас ачавра аныста үсқан...

О т е л л о

Иауазеи ускан?

И а г о

Ускан уи лара илхатэыцэжъахонт,
Изылтахыу илтаргы лылшонт.

О т е л л о

Аха, мшээн лынамыс илымоугты лара
илхатэүп,
Нас ус анакуха лынамыс лтиргы җалоит акуу?

И а г о

Анамыс, аинрал, уаф иимбазо акоуп —
Знызына намыс змоушэа иубо иақара
Намыс змам уаф дықазам.

Аха ачавра...

О т е л л о

Дшаҳатуп жәөан икоу анцәа ду,
Арт ажәакуа иухәаз
Сренгурьбыны ишпъасхасырштырыз
Уара иухәент...
О, уи ақуараанажә — цэгъахуц
Ағыны аршира зғналаз нахашыруа ишаҳоу
енпъш схы
Игъежы-хынхәуа итоуп изтымтца.
Уи ачавра имоуп ухәоу?

И а г о

Иауазеи нас уи?

О т е л л о

О, Иаго, уи бзиарам

И а г о

Иамоузен, ма нара ийнитә исаҳант мамзаргы
Схалацэжъя избент хәа уасхәар.
Мшээн икоуп убас уаа хумга турзгакуак
Ахәса хучкуа дара азыразны акуу,
Ма наарыштымтзакуа ирыштауазыруа
Ргушәа кны акуу,
Ишакухалакгы ұзара акала
Риапаңы инаргар,

Иамхабарбарны
Ирымхээрц залшом.

О т е л л о

Нас уи уара ус акыр уеихәама?

И а г о

Ааи, аха сгуря га, аинрал —
Уи убри енپыш сенхәент, фалъхъа дыкуны
Мап сцәникшәа.

О т е л л о

Иихәазеи уеизгъы?

И а г о

Уи ихәент... Исыздыруам,
Ишуасхәара. Ус ихәент уи...

О т е л л о

Изакузеи, изаку?

И а г о

Длыщытан...

О т е л л о

Иароу? Лара длыщытану?

И а г о

Ааи, длыщытан, иумаҳар умуазар.

О т е л л о . Длыщытан... Лара длыщытан! О, ари хум-
гароуп! Ачавра... Иёы икушаҳатхент... Ачавра! Иара шиаку
ирхәаны ҳамтасгъы дкнаҳаны дыштыәуп! Мап, зны дкнасхап,
нас иара шиаку иёы икүсыршаҳатып! Сара уи сахъазхууза
мацарагыы сшәаны сцәа стазызент... Айсабара ианакузаалак-
гъы цэгъя-мыцэгъя баағызык ҳтанаргылом, цъара цөалашәа-
ра аманоукуа... О... Шәарт айынцакуа, алымҳакуа, акыша-
куа! Изалшарыма мамзаргъы уи? Ихәа аиаша, сцәымзакуа?
Ачавра! О, ацыныш!

(Дкаҗауеит агуараҳәа деңцасуа дыхшидааны.)

И а г о

Үсөйкша!

Үсөйкша, сыхушә, зака улшо!
Абасоуп ишырк'уа

Зыхы тыпъышоу ауаа кызкуя!
Абасоуп згу разу.
Актын заразам, агра змам
Ахөсакуя рыпату шыныреуа.
Аинрал, уаасзызырымы! Синиор! Отелло иухъзен?
(Даафналонг Кассио.)

Иаго

А, Кассио уоума?

Кассио
Икалазен ара?

Иаго

Ағыртә ихъны дкаңаит.

Уажэы фынтауп ихъуенжъең:
Раңхъаза нацоуп нанихъ,

Кассио

Иаргутыстакуа рұкучы

Иаго

Мап, мап, наңахым.
Ағыртә уаңырхагамхароуп.
Мамзар ашәах иңдізуа далағонт,
Нас ус дыненеуа иқаитцо-инуа
Изымдыруа дхагахонт!
Уца нақ пытрафамтак;
Уи уажэытәкья ихала далпуеңт.
Иара дишталакъ енъш
Уарен сарен ус дук атыхуала
Ханцәажәарцы стахыуп.
Нас, уашақоу, аинрал, ухатқы?
Ухы қыдымъазаант.

(Кассио дәңди.)

Отелло

Усхыччоит акуу?

Иаго

Сухыччону? Сароу? О, мап!
Дшаҳатуп, анңа ду.

Сара истахыз хаттастәкъя иухыугарцоуп
Агурға ду иухатәаз.

О т е л л о

Атэыфа зхагылоу ахатца — дмишәануп

дагыгыгшәйгүп, Әмбебенділік мінистрлігі

И а г о

Ас атэыфа зхагыланы
Злеңзә бзноу ағыт-шәыгкуа
Ақалакъкуа рөгты ирацәоуп.

О т е л л о

Иәы иқушаҳатхент акуу?

И а г о

Хант, абааңс, ухатцами!
Угу ишъаанагон дарбаизаалакъ
Ауафытәйфса зиңатца бабаза зыкура неихъоу
Мачзак иадамхартыы иңхәйс нара иаткыыс
даниаан

Нас еснағы изалшом
Лхәэтәы хаймталарц.
Сыгурға га: миллионла икоуп убас ауаа
Уахынла зегзы ирзенішүшү
Анартқуа ианрылано, тоуба уны
Хара хада уағ дышламио хә агурға узырго.
Уара уи еиңш үтәгылам, уара уус еиҳа еиңүп.
Ишсоұхәара: ұзаханым ңәғъахуң акуу
Пұсқәаха иччаңш ңәғъахуң акуу изыңәғъахо
Ахатца иңхәйс-кахды гунаха лымам ұшыңа
Лыгурғаны дылтәгубзыңы данижъжъо?
Мап, еиҳа еиңүп иудыруазар;
Сара сзықушәаз аныздыр,
Издыруазароуп лара дзықушәараны икоугыы

О т е л л о

О, уара хшығла уцәажәөнт уи еимакрагы
атахым

И а г о

Пұытраамтак.

Абра уаавтлагыл,
Амала иумаз ачхара.
Уара уеиңш икоу
Ахатца изланкунамго ала
Агуакра иухатәаз уаөхагааханы

Иуу — икоутто узымдыруа
Абра адгыл ағ уанкаждыз,
Кассио даани дыкан абра, аха сара нақ

длэйкустен
ОБЩЕСТВО ПРИЯТЕЛЕЙ

Агыртэ иухызы мзыз бзиак азхуды
Насгы сихеент ханцэажээрц даартэ өфөхья
Иаргысаа иеент хэа синхеент.
Уара уеыцэахны
Уи уизкылпышла зақа дхаёхаччо джало умбари.
Ентеңсирхэо саналагалакь; ишъя, ианба,
Насгы закантэ үлхээси иареи рхала
Енкүшэахьоу, насгы рађхъяка
Закантэ енкүшэаараны икоу?
Аха енцаусхэонт днапъяа-шьапъю
Икантакую ула аахымырсызьзакуа
Уизылпышта. Амала,
Аннрал ачхара умаз: избан акузар
Мышху уаёхагахацэаны
Ауафытэйсса илакта уцээзуент хэа
Сгу иаанаго салагоит.

О т е л л о

Исымазаа иеент ачхара — иуахауоу, Иаго?
Омашэа иубаратэ ачхара сымазаа иеент.
Аха уажэштын азы — иуахауоу, Иаго?
Идрыны указ
Ашъя саззышо смитэе енкуатцэаха сышкало
убап.

И а г о

Нас иамоузен — уигъ цэгъям; амала
Зегы аамтак-аамтак рымоуп. Уажэзны
нақ уца!

(*Отелло днаскьюит.*)

Зээ зжыл ёштарас илымоу зегы тины
Зматэа-фытэа, зыфатэ
Атнызх'яа Бианка айхээс бзиаху
Лызбаху ала Кассио нацэажэара салагоит.
Лара лхы-лыцсы икутданы Кассио бзия
дыхлонт
Урт акахъяа ус разъи енкуатцэалоуп
ишимфальысуа.
Зин дара зегы ржжалап

Нас азэ дара ижъалап
 Кассио дышычко икъатенах ұлғаңтит,
 Уи лызбаху дәеа шыууки ианиархэо
 Абар наргы!

(Кассио даағналонт. Иаго аганахъала.)

И а г о

Зныктән уи ипъышырчара — Отелло ихы
 тнақъазап:

Уи ихыбаара газа илашәха илоу
 Кассио рыңда иғанышыларен, ихағхаччарен
 Иаразнак ұзара хышың тақ дук амоу үшша
 Гунамгара газарак инаңап.

(Кассио нахъ.) Нас алентенант,

Аускуа шыацой?

К а с с и о

Аускуа өеим,
 Аихаракгы исцәйзыз сыйхзала
 Уахсыпхъогы сту ұнажәонт.

И а г о

Сенишәа улыхәа Дездемона —
 Снапы усырк'үент ишыбзиахо
 Усқан аускуа қаматла

(Ибжымы ныңқакны.)

Бианка лнапы ианындаз уи аус
 Лассы утуахутәм уахылмгзозар үбарын.

К а с с и о

Скъатенах ұлғаңтит,
 Уи акахъы санлызхуцлакъ.

О т е л л о (Аганахъала.)

Дыччонт! Ааи, ааи уажәшьта дыччонт!

И а г о

Сдунен ахаангы десымбаңт убрі ленпүш апъхәыс
 Абасқак дилатәнаны ахатца бзия дызбо.

К а с с и о

Алахыщәгъя! Сара излазбо ала
 Ниашаны бзия сылбаңәкъозаап.

Отелло
(Аганахъала.)

Ахырцәажәара далағент,
Икшүнә аччаңышь ыкуп!

Иаго

Ақы суазтаарц

Стахын...

Отелло
(Аганахъала.)

Абар уажәштә дқылдаланы игу итоу
ахылырхәо.
Убас, Иаго убас, афырхатца, убас ауп ишатахы!

Иаго

Пүхәйсөс сиғонит хәа Бианка
Зегын иажәабжыны ирылатпен.
Ишсоухәара иишатцәкъаны
Угу итоума уи пүхәйсөс дугарцы?

Кассио

Ха-ха-ха!

Отелло (аганахъала). Угурбъоит уара, римтән ауағы,
угурбъоит уара!

Кассио. Ани зегъ еимдүрхх — сара пүхәйсөс дызгар-
цу? Ма хүчзак надамхаргы срыңдаушында, ухатқы; уст-
қастцәкъа сыйшығ тұқыданы сумъхазан. Ха-ха-ха!

Отелло (аганахъала). Убасоуп, убас! Анааира змоу
ауағы еснагы игу ттурбъаауент.

Иаго. Аиаша уасхәап, уара уи пүхәйсөс дугонт хәа
иажәабжыны ирылоуп.

Кассио. Иишатцәкъаны иүхәома уара?

Иаго

Сәабагуаху итәаант иуасхәозар сара амц.

Отелло (аганахъала). Уара усылгент. Зеппішы-
камоуп! иуулакгы.

Кассио. Уи амаамын хтыңшашажә-гаذا лхата лоун
ун енпыш ажәабжырылаңца. Лгү каршәны дыңкугуб'уа
дыкоуп сара пүхәйсөс дызго ұышын, амала сара уи уензгы-

үеизгъы пъхэйсые бызгойт хээ агура аулсыргах, Лара баша бзия сахылбо лгу ахъзырызу ажнытэ оуп.

Отелло (аганахъала). Иаго адырга сирбонт БЛЖ-ППРД-1933 икалан леңаражжэара далагарц игу итазаргъы.

Кассио. Лара абыржэ аабыкъя даанин дыкан — уа-хылмъшаара икоузен: сгу аапылтцээтэйкент, аиашазы! Абыржэ аабыкъашаа венециатэкуакын сарен апъшахдээчы ханцэажжэо ҳашгылаз, уи ахткъя дахъаанага здырх'уада аба-хээ сыхуда леңхалыжын дкуалкуало сыхуда днахьин-халт.

Отелло (аганахъала). «О, акыр исзатъсоу Кассио» — хээ сыхуда леңхалыжын дкуалкуало сыхуда днахьин-изумдырх'уен.

Кассио. Сыхуда дахьинхаланы атцаах-атцаах — хэя сгудкыло, аххэхэмхээ дсындцээнуало, скны дсыхо, стыбжаазуа уама қалтент. Ха-ха-ха!

Отелло (аганахъала). Абыржэгъы суадахь диханы дшылгоз ауп инхэю. О, цынтоуп избо, амала избом ала асас, итасыжжырц нахьыстахыз.

Кассио. Ман, хымъада сылкуатроуп уи сара.

Иаго. Абар ларты дахъаауа.

(Дааоналонт Бианка.)

Кассио. Ари апъхэс апъшза дағызоуп, амала асакун атцааңшын даргацоуп акумзар. Ибтахыузен бара, бызсыш-тоузеи?

Бианка. Душъалаант аүнүш ианъса диманы! Изыздэузеи ари ачавра исутаз? Изакутэ газароузен икаспа нахьумсхыз. Итаххент убо, абри енцүштэйкъя датеа чаврак изыкусцарц, настыы усоума, иуадакны ибашэзагы ихэах-теи, уи иуадакны изынсыжжыз дизымдырх'уашаа. Ари ачавра даеаээ бзия иибоз лыкнытэ хамтас иоуит, сара уи енцүш изкустцар акухент? Нак иганы укынця ильт. Иахьюоузаалакгы сара истахым уи саेңүшни икустцарц.

Кассио. Ус ахыъабхэо, сыхаара, Бианка? Ус ахыъабхэо?

Отелло (аганахъала). Истоубоуп ари ачавра сара стэы шакуу.

Бианка. Иутахызар крыфара унеи уаха сара скны. Уаха анакумх — унеи уара ианутахыу. (Дцоит.)

Иаго. Улыштыал, улыштыал!

Кассио. Ааи, аиашатәкъяз, сагълышталацәкъязы! избан акузар аулица агута ахәхәара далагоит.

Иаго. Уахъ лара лышқа уцома крыфара? ОМР0569420
ЗП34ПРИ0133

Кассио. Ааи, сгу итоуп.

Иаго. Ибзиуп, саргы уахъ снеир қалап! Сара даара-истахын дырфегых сеңтауацәжәэрц.

Кассио. Уинеи, ухаткы. Уиненуоу нас?

Иаго. Ибзиуп, снеиуент. Уца. (*Кассио дңоит.*)

Отелло. Тахашьас истарызын ари, Иаго?

Иаго. Иубоу агунахара иууз дشاҳыччоз?

Отелло. О, Иаго!

Иаго. Ачавра гуютоу?

Отелло. Уи сара счавра акузу?

Иаго. Уара утәоуп, абри снапы иамаңоуп. Иубоу за-ќа пату акутданы дышлыхцәжәөз утъхэйс-хшығда. Уи лоуп хамтас изта, нара ани акахъы илатәенишент.

Отелло. Заќа истахыз жә-шыкуса саанқуамтизакуа ишыра сағызыарц. Апъхэйс хазына! Апъхэйс туръяху! Апъхэйс гулымцәэх!

Иаго. Ахы, наќ иухаршт.

Отелло. О, данызаант адунеи, дбаант лыфы ашәшәы игоуа, нара уахатәкъаягы дазшахаант ұзаханым еилашыра! Ман, адунеи дыкүмзароуп. Сгу ҳашхатәарахент; снапала сту сахынкысылаз снап даара цәгъя иснархыит. О, адунеи дыкүмлацизды ари лениш икачча-капъю исиру апъхэйс. Ахәйнәтқар ихата иакузаргы лымат имукуагы зықаломызт.

Иаго. Уи уара иузалазоузеи?

Отелло. Дыкнаңазар акун илықунағоз! Сара дзеніш-роу уасхәарцоуп истахыу; анапты азы илеибу апъхэйс дзықалом, дмузика рхәафыуп, уағы ишимбацала. Лашәа ҳә-рала амшә-цъбара мбжъахъы лыбжъарын. Изакутә хшығ бзиоузеи, изаку хшығ тәрузеи илымоу...

Иаго. Уи лара еихагы илзенциоуп.

Отелло. О, зқынитә, зқынитә илзенциоуп! Насғы изакутә қашшы бзиахузеи илымоу!

Иаго. Ааи, ләказшыя бзиоуп мышху.

Отелло. Ҳәара атахуума, уара унашоуп, аха ус еғыа иказаргы. Иаго, дрыщасшыонт лара. О, Иаго! Дрыщас-шыонт, даара дрыщасшыонт, Иаго!

Иаго. Асқак лыгракуа бзина иубозар, ишыртхамы — рхам
иоушыт; уара иануулырхагамха — ҳэара атахым, — даа-
зы зынзаскгы ишырхагахом.

ОТЭЛЛО

Отелло. Деңғылтәңә-еихытәңә дыкустап Әффәлүү-9103
Атэйфа схаргылара зеңпышроу лсырбал!

Иаго. Ааи, уи илүз гумхароуп.

Отелло. Абри еңүш агумхара ус ақны сара снаң
атцақа иқаз азэй лхы илдент.

Иаго. Уи еиҳагы игумхароуп.

Отелло. Иаго, исынъшаа ашхам, цыра қамтакуа
уахатәкьагы! Сара уи уаха акты сызлахәом, избан акузар
лкаңха-каччара сту итакны исынбыз сырғыра наизаини паш-
хуатыр хээ сшөонт... Уахатәкьа, Иаго, уахатәкьа.

Иаго. Хүшэлэл думшыни; знату үйлөгөз анартаёы
лыхуда хурны дылашь.

Отелло. Даара иқайматуп, иқаймат! Сара даара сгу
нахуент ус ала лыкунага дахъакушэо. Даара иқайматуп!

Иаго. Кассио иус сара исоужь; наң-наң аускуа шыка-
лаша уаха атхыбжыон иуасхэр.

Отелло. Изаманоуп! (*Асцена ашытхъка игоит абыкъ
бжъкуа.*) Арт зыбжы го закузен?

Иаго. Иқалап Венециятэи азээр даазар. Абар ари
Лодовико адож иңитэ нааз иоуп. Үйхэйс дицны арахъдаа-
уент. (*Иаафнаолуот Лодовико, Дездемона нас аматуцәа.*)

Лодовико

Салам умоуп са скынты, афырхатца ду аннрал.

Отелло

Гук-псыкала салам устоит,
Синиор, нара саргы!

Лодовико

Хатыр ду экуу ихатыкы адожи нас
Убасгы асенаторцәен
Иузаарыштуент салам (*акъаад еилархэн
шикыу шиңтоит.*)

Отелло

Гук-псыкала дгудыскылонт
Цхаражәхәафыс наарыштыз урт
(*Акъаад еиңыртланы дајхъоит.*)

Дездемона

Сыхаара, Лодовико, икоузен ажәабжыңыцс?

Иаго

Сара даара суенгуръюнт уахымбаз, синиор.
Гүк-пұсықала иудсныңәалонт уахъааз уара абра.

Лодовико

Итабуп!

Кассио? Дабакоу нара?
Игуабзиара дышпәккөу?

Иаго

Хар имазам, синиор.

Дездемона

Схатцеи нарен

Даара бубуала ргу еизыхент,
Аха аиашаз, сгу наанагонт
Еннуралап хәа уара урт.

Отелло

Ус бгу наанагома?

Дездемона

Изакузен иухәо, сыхаара?

Отелло

(Датхъюйт.)

«Пұсыхуа зламоуала

Инагза уара ианыутахы...»

Лодовико

Уи бара бакузам дызәу соуңшәйл.

Уи асалам-шәкү ихы акурғысны датуп архъара,
Нас аинралын Кассион рыгукуа еизыхент
бхәоу?

Дездемона

Насыпъдарас иқалаз убри аупен,

Сара иқасымтара икоузен

Урт ағыңғызы реинирайлараз.

Миәзи, Кассио сыйынтыры енпұштәкъа бзина
дyzбонт.

Отелло

Цъацаным еилашыра!

Дездемона

Сыхаара?

Отелло

Бхы бакуңтыми?

Дездемона

Дгудама, миән?

Лодовико

Асалам шөкү дзыңхъаз мыңху

Деланаршәазар қалап?

Сгу наанагоит иматура Қассио итани

Нак Венецинаңа дхынхәрың априказ иоут ҳәз.

Дездемона

Ах, сара уи гук-пұсықала сенгурбъон!

Отелло

Ииашану?

Дездемона

Сыхаара...

Отелло

Сенгурбъонт бхы атыпъ нахытқьаз.

Дездемона

Сыхаара, с-Отелло, изызхәоузен

Арт иухәзакуа?

Отелло

(Ақъаад еиларжәны ишкүң ала дылғасуейт).

Ағыныш!

Дездемона

Изласатәахарыз сара абри еипш?

Лодовико

Анирал,

Абри иқалаз Венеция дызустзаалак

Азәгын ихентцомызд

Лабәба сара схататәкья

Избент хәэ сыкуны ирасхәаргы.
Синиор, уара мачк нах'урқаңаңт!
Сатабымтдан хәэ уненин улыхәэ:
Лылаңырз ләрахәәы дыкоуп, умбои.

Отелло

О, ағыныш, ағыныш, ағыныш!
Ахәса ыллаңырзаша ирәхәәы икатәауала
Адгым абаф атәымкуа изықало иқазар,
Лаңырзыщұхъаңа нахылтинаауа
Гүлшыапхар қаларын,
Нақ сыла бағырыць!

Дездемона

Сцоит сара,
Сцоит сара уаха усмыргуаарц. (*Лұыналхонит.*)

Лодовико

ЗАКАЛЛЕНШЕА БЗИОУЗЕИ!
Ах, анирал, сухәоит дхынурхәәырц лара арахъ.

Отелло

Синиора!

Дездемона

Изакузеи, сыхаара?

Отелло (*Лодовико нахъ*).

Абар дааит, иутахыз лоудәэрцы?

Лодовико

Дарбан? Сароу, синиор?

Отелло

Нас, мшәан,

Дузыхынсырхәәырц акумзи иутахыз?
О, уи дәкүүтәңүа, дцо даауа
Дыбжазарц лылшоит лара.
О, синиор, уара ишухәәз еиңш
Зленшәа бзиоу хшаратқәйоуп —
ЗАКАЛЛЕНШЕА БЗИОУЗЕИ!
Бтәңүа, бтәңүа!
Уара иухәәз, синиор...
О, зақа қазарыла еңқааны дгурфозеи!
Ағыншыңа сентахынхәразы

Априказ зну ашәкү исзааз акузар...

(Дездемона лахъ.)

Бца уажәшшәта уаф дыбызынасыштуеит!

(Лодовико лахъ.)

Асенат ирхәаз иеніфымсрыда
Инагзаны скынхәуеит сара Венециака!

(Дездемона лахъ.)

Быстырыцқа наѣт! Быстырыцқа!

(Дездемона дцоит.)

Сара Кассио истоит сматкура,
Сшымдәйт уаха крыфара шәйесдаарцы.
Абра уахызыбаз уара, синир,
Даараза сенгуръюит,
Гукала сенгуръюит
Ауымақуен амазамынкуен! (Дцоит.)

Лодовико

Абри нақуу ҳара хсенат зеибъатам
Мавр афырхата ҳәа гук-пъыскала иръхъазо?
Абри иоума згу ҳалалны
Абзиабара звымсуга;
Зыңбы цыкоу
Хца злымкю ибубуюул ҳәа иръхъазо?

Иаго

Ари ғаса иубахъаз нақудам.

Лодовико

Издыруада ихы итэымкуа

Дычмазағызар?
Ихшығ атыпъ икуқъазар?
Иара наабаң иоуп, сара уи акғы сзаххәауам.
Аха анцәа сиҳәонт ишиңахыу ала джаларцы.

Лодовико

Упъхәыс улысыр

Калома, мишән?

Иаго

Аан, аиаша уасхәап,

Уи акыр ишшәзам
Аха сара сацәшәөйт, аиашаз,
Ешшоу иуыр ҳәа даеакы.

Лодовико

Ари еснагъ ас қантсауоу,
Мамзар сысалам шәкү
Аңгъара инарқатцартэ
Игу ънажәоу?

Иаго

Иауен, ипъшами ишәсхәари,
Сыла набази нас издыруе!
Аха шәара ижәбара шәйкоуп уи!

Сара схәарадагы нара
Иказшыакуа рыла қамматтәкъаны ижәдирі:
Шәыла аахымырсызъякуа шәнишъқлашыр.

Лодовико

Зака сгу налоузен
Аскак уажәраанда дахьезентымкааз.

(Дцонг.)

Афбатәи асцена

Абаа — аудадацы.

(Иаағналонг Отеллон Емилиен.)

Отелло

Нас бара акғы бымбазент акуу?

Емилия

Мап,

Акғы сымбент,
Акымзаракғы смаҳант. Сара уи
Зынзакғы сгу наанагаратэй скамлазент.

Отелло

Усоуп, аха

Кассион ларен шенцыз бымбазацзи?

Емилия

Избахъан, ааи; аха баша еициноуп,
Баапъык ҳәа акғы ридсымбалт,
Иаархәоз зегъ ажәак имыжъкуа исаҳауан аха.

Отелло

Ишъа, зымзар зны иненәамхутхутзакуану?

Е м и л и а

Мап, ианакузаалакгы.

О т е л л о

Цъара акы азыхсан

Бца ҳәагы бахәаны быръырыгаршы
иаламгазен?

Е м и л и а

Ианакузаалакгы.

О т е л л о

Ма аԥшандага, ма асабрада азы...

Е м и л и а

Мап, аинрал, ианакузаалакгы.

О т е л л о

Исзейлкааум!

Е м и л и а

Уи акгы шылхарам ала
Сара гук-пъсыкала снапы усырк'уент
Уара дәеак угу наанамгозар —
Игу башаза ишүжөоит ауп.
Ари иоуз агурамгара

Уафы хумгак ибзоурала иуоуны уқазар,
Митэы еикуатцәа узиrtleаант жәған
Икоу хаб анцәа ду.

Аха наххәап, гук-пъсыкала дүзыкамкуа
Гунаңа рацәала итәу азә лакуны дықазар,
Үскан ари аԥсабара насырь змоу хата дыкузам.
Зегъ реиха иңкью хәа ишхъязоу аԥхәыс
Ацәглахәара еиңш дхумгазар акухонит.

О т е л л о

Блыгъха арах! (Емилла дңоит.)

Уи акыр длыдгыланы дңәажәент,

Аха ус ухәаргы ани агумха,

Ибзианы длыхңәажәент хәа лыгурा

злоугарызеи.

О, заңа, гъянгъашрыла, цәгъахуцрыла бшоузен

Амаза быжыра-быжыцәа изтәах'уа бара!

Уигъ ауаа ируа хәа дышамхныштыланы

Анцаа дихәах'уент.

Үи сара схататэ́къа избент.

(Иаафналоит Дездемонеи Емилиеи.)

Дездемона

Иутахыузен, сыхаара сах, ухатцъ?

Отелло

Баан арахь, схэйхэ пүшкэ.

Дездемона

Изакузеи?

Отелло

Бааниы бывакуа сырхыръыштей.
Сара быссаңышла.

Дездемона

Изызхэоузен, мишэн ари изкуикыз?

Отелло

(Емилия лахъ.)

Бара бца уажэштэ бускуа рапхь.

Бзна енбабо рымасцара еизныжь.

Ашэ аркы, азэ дааниушаа аныбба,

Ма беймхэаны, ма бывжыг ргана

Харт адырра хат:

Бара убарткуа рзы даара иказоу азэ боуп.

Ахы, быссырцкы!

(Емилия дцоит.)

Дездемона

О, сшамхныштыланы сухэонт икалаз заку
соухаарцы,
Хабакылнаго, настыы изызхэоузен арт иухээ
уажэакуа?

Арт уажэакуа рыла уеилашэнаны ушыкоу збоит.

Аха сара исзейкааум

Хшығ таакыс иримоу урт.

Отелло

Ихээ бывуста бара?

Дездемона

Уара сутэуп, сах, ухатцъ,
Тук-льсыкаала нузыкоу ульхэйс соуп.

Отелло

Нас бара бхала ус шаку хэа

Тоуба уны ұзынаным бытажы.
 Мамзар, мшән, ағыссаңдағы
 Бұхы-бұрыңғы ұзынаным
 Үйсүзік қак баку ұзынаным даңғашағты
 аудит.

Убри ақынты, бара бхала бұхы әрхана,
 Тоуба уны гүл-үйсүзікала бұшысықоу ала.

Дездемона

Дшаҳатуп андә аду!

Отелло

Андә дыззышақату
 Бара ұзынаным енлашыра еніш
 биштәгъяхуцу ауп.

Дездемона

Ари ззуҳә дызуста, настыңды дызхұркөзен?
 Настың сыйханақаада?

Отелло

О, Дездемона, быстырықъя, быстырықъя,
 быстырықъя нак!

Дездемона

Ox!

Изаку мшымыждоузен! Ихәа ахәхәыхәа
 узыртәуы?

Сара соума мзылс намоу иленуа улабырзкуа?
 Иқалап Венециақа иахынұхыз саб
 Ибзоуруо ұзынаным, аха идырны уқаз
 Сара ара акғын шехарам.

Отелло

О, агураға ду зетіп ирендеу сзачағарц
 Агураға қааста бааңс енбарчны икуршы
 цәгъяны,
 Исханаурц, арыщара схы аалыхәхәо
 салартәаны
 Сгуубра зегін ырзны мшымыжденкүацәала
 Сиаззаар атахызарғы ажәған лашаду,
 Сара нара убасқанғы үзікүбарқ иадамхарғы
 Исымазаауан ачхара, аха схашартәараханы
 Зеті маңә-қуқыла сеібадырбо сыйкатцара
 Ман, сара нара устың ұзынаным
 Сымшәз-смырха исхызгарын.

Аха астәкъя сыңстазара иара усгы
сызхыпсаараны исымоу,
Ма сыңсатыфра — иара усгы итабарц икоу^{ИКОУ}
Абра изырфаши иненуаз тъсраеныза ^{ЗЫСРАЕНЫЗА}
Уаха хъахэрә амамкуа сывлытыуа,
Ма иткуаткую ифарш-хәйнцәаха
Даёви-мати енлахәсымысуа ианыкала
О, усқан уара сымалыкъ — зыбраңыш хучы
Унаңшыхыкү тышца еңтакны
Цыҳаным еилашыра уеенпъштәы.

Дездемона

Уара егъаумхәэн, агубра сымоуп,
Агурга угоит хәэ —
Сара сышкьюу.

Отелло

О, усоуп хәара атахымума
Ажымит ажъабаа иахаабыцуа
Рейпъштәкъя бкуеикуенуа
Бышкьюуп бара.
О, уара зыфы лаҳалахауа
Ублакхыгаха абаскак исирха
Зыпъшзара ҳажәә тѣъаны хзыреашьо...
Адунеи дыкүмлар акумыз енха енбыйз!
Абри лепшып икоу апъхәзыба!

Дездемона

Аха аскак исымоузен исзымдыруа гунахара
дус?

Отелло

Гунахарас ибымоуу? Ари еиňш акъаад бзиаху,
Ари еиňш ашәкү сир этрыжыз
«Акахъы-хүмга» ҳәа анырттарц акузма?
Гунахарас бара ибымоуу?
О, зегъ ирзенпъшу бара акахъы!
Бара бызлашоу зегъ схәарц иакускыр
Схы-сөм зеты мәбз еишылла еибакны
Стынчра зеты щышшәтарахон,
Гунахарас ибымоуу? Гунахарас? Ибдируама,
Бус хүмгакуа рифы амахарц
Ажәған айынца еимлагуаны ишак'уа,
Амза акун аеазонт.

Альшатлаку-цэгъя
 Зегъы ззеиңшүү иштыхысаа икесуагы
 Бус хумгакуа рыйзбаху уаха.
 Иахамахаша
 Ашийтәхәэ ахай дукуа иныртапқоит!
 Бара акахлы — пъхамишь.

Дездемона
 Анцэа ибонт

Уара баша
 Акгы схаразамкуа сцэа шысхүх'я.

Отелло
 Бкахъзами, нас бара?

Дездемона
 Сара сыцкоуп — уи ниашоуп
 сара сышкырыснаныу еңпъигцэкъя.

Ухатца изыхаан
 Ухы атаямууаа ирцөйхъчаны
 Зегъы ургудыхъээлөө уеахърумтө —
 Каҳърамзар — ускан уара урхэйсгы дкахъым.

Отелло
 Бара бкахъзами? Бара?

Дездемона
 Мап, мап, сыпъсрахы унахагылаант ускан.

Отелло
 Изалшарымы?

Дездемона
 О, анцэа срыщашья, анцэа ду!

Отелло
 Сатабымцан; сара Отелло
 Пъхэйсис ищаз Венецинатэ
 Пъхэйзба сиілкъя-цэгъахушк
 Бакуны бсыпъхъазон.

(Даағналоит Емилия.)

Отелло
 Нас, сыхаара, үзъаханым этырхаша,
 Харт ҳалгент. Атыхуа пъахтәеит.

Ахы, быст бұзбаазы.
Ашә сзаарты, қыт-пүсит быхулабмыршәан
(Дзоит.)

Е м и л и а

Ах, анцәа срыңдашь! Игуташәазен?
Изакузеи нихузыз? Ахкуажә, ишәыхъзен?
Икалаазен синиора, бхатқы?

Д е з д е м о н а

Аиаша басхәап
Алъхыз салоушәоуп сышқоу.

Е м и л и а

Игуташәазен, мишән, нара?

Д е з д е м о н а

Дарбан?

Е м и л и а

Дарбаны-ба? Дарбан бымбон ани,
Сах иоуп сара сызғу.

Д е з д е м о н а

Баху? Дарбану баҳ?

Е м и л и а

Баргы аҳас ибымоу о, синиора гураз:
Бхатца иоуп сызғу.

Д е з д е м о н а

Сара хатса дсымазам!

Бсыламцәражәан, Емилиа:
Сара лајырӡашала, тәк быстон
Аха иабақоу, атәйуара сылшом акумзар
Сантақазтәи сшыаршыф сзыларшә
Уаха сиарта
Амарұя ибхамштаант! Насгым
Сбыхәоит исызиаҳәа бхатца абариза даартәй.

Е м и л и а

Иғышыншатәуп ииашаны ибхәозар. (Дзоит.)

Д е з д е м о н а

Ишъя, ишъыку абас дышсызыңуоз,
Сыңғас исәзен схата
Асқак сүгурға имgartәй?

(Исафналоит Емилии Иаго.)

И а г о

Исабұзозеи, синиора, бхатқы?
Иқалазен?

Д е з д е м о н а

Исыздырам ишуасхәара
Ахузы дзыбжъарц иакузк'уа,
Мышху димыршәароуп имаршәа кны,
Иаргы убас акун ишихутаз
Дсызыңуарц нара сарты
Мшәан, аиаша ххөззар,
Макъаназ ссабиуп сара.

И а г о

Иқалазен ускангы?

Е м и л и а

Ех, Иаго, ханирал убасқак
Синиора длацәхант
Убри убас иң тызәззәааны
Хъзы баапъыла длыхцәажәент.
Ауағ зхы пату акуэтто
Игу наазымчаратәй.

Д е з д е м о н а ,

Ишсоуҳәара, исықунагома са
Абри еиңш хъзы баапъыла дсыхцәажәартәй

И а г о

Нарбан хызықуоу, ҳатыр зкуу, синиора?

Д е з д е м о н а

Схата исзиҳәакуаз абыржә абра.

Е м и л и а

Бкаңыуп хәа лзиҳәент,
Арт реиңш икоу ажәакуа
Ағ иашу ахабжықылалатцәкъы
Иңәбзагы илеиҳәарымыэт.

И а г о

Бзыхиарқыазен нара?

Д е з д е м о н а

Исыздырам, амала-

Исенхәакуаз сышрылакам здыруеит ауп.

И а г о

Ных, назхоуп, бақутқ нақ, бымтәуаи!
Ах, изаку мшымыждоуゼи!

Е м и л и а

Абас аз акузма

Хатыр экуз ауаа ибыштың

Ман зыршәйб'уз?

Баб, бөзыцәа, бытсадгыл зегъ кажыны бзааз

Абри енпүш ажәа бзырхәарц акузма?

Ара имтәуара иқада.

Д е з д е м о н а

Усоуп ишықоу сара слахымыңца.

И а г о

Шәипъхызыла дымғасаант, инхәа закуゼи?

Асқак ихшығ тызкъазен уи нахъя?

Д е з д е м о н а

Уи анцәа идыруеит!

Е м и л и а

Сышәшни сыйнаҳаны

Уи цьара

Уағ хумгажәк тыпък иоурцы,

Ма хабжыақъалак

Ма цьара уағы шэиршәагак ибзоурамзар

ари аус

Ааи, уи ус анакумха схы хышәңәа.

И а г о

Фу, урт реиңш икоу адунеигұы

Икумен, зықалом цүушті!

Д е з д е м о н а

Ус азары

Ықазаргы —
Иәтимдааит андә ду!

Е м и л и а
Мап, иатанамдаант

Урт акнаңарты!
Цъаханым енлашыра налаблааит!
Мшәан, бхатца акахды хәэ зыхбенхәазен?
Длеиेырбозма уи мамзаргы азәэр?
Насгыя иаба? Ишпә? Ианба?
Мап, иқалап мавр джыазар уағы хумгак,
Хабжъақылак цырышәагак ила...
О, гуаъхарас иоуандаз
Жәған икоу ҳаб андә ду
Згу разу ауаа зегы қамчык-қамчык
Ндыркны итәйлүшашаны
Урт реиңш икоу «афырхатцә»
Иңиркъаса ипъхатцаны бжыра-быжытцә
рдәйкүтцара!

И а г о

Быстыхә уажәйттөкъя.

Е м и л и а
Шәниңхызыла дымфасаант уи еиңш икоу
аңғарышы!

Иара убаспәкъя хумгак
Ухы атып, итиқын
Саргыя Отелло сихнаңдааазшәа
Сгуралугомызды зны уаргы.

И а г о

Бара избо бевыст ҳәэ сыйкоуп.
Ахы назхоуп, шыта бақуп!

Д е з д е м о н а

Ишсоуңдәара сгураз, Иаго,
Иқастарызын схатца
Фағъхъа дыснаалартәү
О, сгу раз, сөзыза бзинаху, усынца иара икынза!
Дшаҳатуп жәған икоу ҳаб андә ду
Сзыхъяз шысзымдыруа ибзиабара
Сцэйзратәы сара уи,

Тоуба зуеит сшъамхышыланы:
 Знымзар зны уи абзиабара
 Сшазымнықуахъоу ала қунамгала,
 Ма ғара ишакузаалакгыс сгу
 Иштасмырша уи енпш аус,
 Ианакузаалакгыс даеазэй
 Бзина дшысымбац ала
 Гук-пъсыкала ъясаса енпштәкъа
 Бзина дшызбо нара абыржэгы
 Насгыс нақ-нақ хапъхъака
 Быстахым хәа скайжырыгы —
 О, ускан цәгъя пъсышья соуааит
 Еснагъ бзина дшызбац дсымбалозар!
 Агуаара мчы злоу акоуп
 Иара игуаара сыңстазара иалшонт салнахырц
зынза,
 Аха сыбзинабара исымоу
 Ианакузаалакгыс назырцаом!
 Акахъы! Зәка исцэйуадафузен ари енпш
ахъз ахәара
 Ари ажәа сара сцәа станарзызонт.
 Схы ацәкуанза ахъы сшалатәо здыруазаргы
 Сгу наанагом схы нацәасшып хәа
 Ари ахъз наххырто заххырто аус.

Иаго

Сбыхәонт, синиора, быебыртынчырц!
 Мшәан, уи баша игу аайлышаент ауп.
 Хәйнтқарра ускуак ддыргуамтын
 Хтынкъас бара ибидент ауп.

Дездемона

О, уи ус ақухонда?

Иаго

Сара уи ус шаку снапы бсырк'үент.
(Абыкъ бжъкъуа гоит.)

Аха ибахауу? Акрыфараз ибыпхъонт.
 Венециантәи нааз ауаа бзылшуп
 Бымтәэуан, брызца уахъ.
 Аускуа бымшәан ибниахонт!
(Дездемонеи Емилииц үолт, даафналоонт Родриго.)

Иаго. Нас икоузен Родриго?

Родриго. Сгу наанагоит, уара кунамгала
Куонт ҳәа.

Иаго. Избан. Ус угу изаанагазе?

Родриго. Избан, умбои, уара есымша аашашъяза
ұзара ак ұышхараңа нааумхұщкуа уаанхазом, ари, ұым,
сара излазбо ала агуұра исымоугы зынзак салхудоутәуент
затса сгұхтәсі сахъумыгзара. Аиша уасхәап, сара уаҳа
исызычхаам, исыздырам сгазарала ичханы иуанасыжырыц
уажәраанза сыхуда икүссхьюугы?

Иаго. Уаасзызыры, Родриго.

Родриго. Сара даара акыр сузызырекуахъент, аха
уажәа иухәо наугзазом.

Иаго. Уара башаңа кунамгала ахара сыйдүңтөнт.

Родриго. Сара кунамгаладәкъя иухарастәуент сма-
зара зегы баша иукусырзит, сбырлаш абжа, Дездемона
илыт ҳәа иустаз, Дездемона лакум анцә ртыпхә лакузар-
ты дыхнахрын. Уара агурға сургейт ильдылқылазшәа, нас-
ты наарласны аға лхәоит ҳәа сургүйт, аха макъаназ акым-
заракгы збом — меҳ сымоуп.

Иаго. Ибзиоуп ибзия, инагзала.

Родриго. Ибзиоуп инагзалааба? Сара уаҳа сылшом,
нас уи иагыньшзам абри спапы иамағоуп, уара кунамгала
ушсызынықуо, сарғы уажәштә агурға зго салагент амц
сжъара ушағу ала.

Иаго. Даараза иқаиматуп.

Родриго. Сара ихуартам ҳәа уасхәент. Дездемона
сара скалатәкъя сләзәажәент: сбырлышкуа илзынастиз
сызлышхынхәуазар, уаҳа слыштыалом, уинахыс изакуаным-
куа сахъыштыаз азы схы сшәиуент, ус анакумха идырны
үказ нас уара үкни аус шыммоу.

Иаго. Уалгама?

Родриго. Ааи, салгент амала сара иқасымтдашаз
акгы уасымхәент.

Иаго. Уажәштә издырт үказшыа зеңпышроу, нахъа
уажәраанза ишыздыруаз атқыыс абри аминүт нахыс ибзия-
ны. Иааг унапы, Родриго, уара уиашоуп сыгурамгаракны, аха
егъя умхәан, истоубоуп, сара гүк-тұсықала уус сшаштаз.

Родриго. Уи убаратәы иқам.

Иаго. Ааи, аишатқөкьазы иубаратәс иқамыт, стуралыңызда злуугаша цыара акы. Аха, Родриго, аишаңыз, сзүкүгүбүзүң ааста сара уара иулэбаараны истахы агубъра жағынан даңылдашып тара, амшәара ухә абыржәс, иуманы үказар уахатынан жаңыларло ба, ма синьни алақуа срыт мамзаргы гуакра цэгъя-мыңдатырас икоу нутахы зегъы сыйхуц адыраухатқөкьа Дездемонаны уара дутәымхозар.

Родриго. Изакузен узлацаражәо? Хышфадаррамкуа уағ иқанташа акоума нара?

Иаго. Венециатән априказ ааны икоуп Отелло итыңғаны Кассио джаларцы.

Родриго. Ус убахью? Ус анакуха Отеллои Дездемонеи Венециака ихынхөүент ауп аку нас?

Иаго. О, мап, уи Мавританика дцоит дагыгойт уахынхазына Дездемона, ара дахынзакоу цыара акы иңүрхагамхозар, уи сиңш аускуа рынагзара ибзианы убас изыманшәлахом Кассио дъырхымкуа.

Родриго. Іңүрхшыас икоуптарц угу итоузен?

Иаго. Ихы пыхха ихататәун Отелло итың агара илымшаратәс.

Родриго. Нас уи сара иқастар оума нутахы?

Иаго. Аиен, ушың уны ухы изаеніңхаша қауттарц утахызар. Уи уаха иңәйбәз дылтоуп, саргы уахы сцоит. Инара макъаназ издырзом аихабыра ду ширтаз. Уара уи уантен дхынхәни данаауда амфа изуқырц утахызар амала сара уи абас жәафа saat инадыркны saatкә ақыза-ухә, амфа дықуларта қастсоит, нас шәеникүшәэр қайматла ишутахы шәениңәжәап. Сара ааигуа скалоит сүзхрааразы, нас уи хәғыңызғы хнапаңы джалап. Ахы, узынхуа жашаузен убыбза омашәа ибаны? Усыштыл амфан сара цаяға агурға усыргап уи душшыр ңұсыхуа шықам уаргы уи ақатара ухутаны нүрхъзаратәс. Ахы, изамтоуп уажәшты, абар атхғы аахадтылонит. Ауг жап арктәу!

Родриго. Сара уи ишьра зыхсыркьаша уара үкнәтәдаса ңыт-чытқуак стахын.

Иаго. Саргы уара ишутахы снықуап.

А хъятәи асцена

(Абба ду даға уадак ағы. Наағналоит Отелло, Лодовико, Дездемона, Емилия, нес аматцуңдагы.)

Лодовико. Анирал, ухатқы, сүхәоит снаскыагаразы ухы аңыз аумырбарц.

Отелло

О, уи етъаурым! Саалеи-фейр
Сара енхагы исзенбүп.

Лодовико

Синиора, бытх аабзнахаант.
Гук-пъсыкала табуп ҳәа басхәонт.

Дездемона

Синиор, хара еснагы хуенгуръюит.

Отелло

Нас, ҳәэыкүца синиор? О, Дездемона!

Дездемона

Изакузи, сыхаара!

Отелло. Абыржэыцәкъя бцаны быцә; сара лассы
схынхәеүнт; һдәыкүца бматцуфы-пъхым — ибхамштаант.

Дездемона. Ибзиуп, сылашара. (Отелло Лодовико
нас аматцуңа цоит.)

Емилия

Нас дышыаббазон уажәй? Сара дызлазбо ала
Уажәшты уи мацк енха дгубзыт-ҳәа сыйкоуп.

Дездемона

Изаку сыйздырам, аха нара
Абыржэыцәкъя даахынхәаанза
Бара бдәыкүтсаны лассы
Сышталартә сахәзаны дцент.

Емилия

Сароу?

Дездемона

Аен, ус нара игуампхеи
Сызкушоу, сгураз, Емилия,
Сбыхәеит сышталлага цәаматәа
Насыдгаланы бцарцы нара баргы
Уи уажәшты уаҳа дахмыргуаароуп.

Емилия

Ах, шәеникүмшәарауаз наргы баргы!

Дездемона

Мап, сара уи сзакушаҳатым.

Сара убасқак сыйысы илашәкуаны

Бэна дылбонт, еңең десизгуааргы,
 Еңең бааңыс сенхәаргы...
 Абра сыздыртлениш...
 Сара сзы дыжәнгүашәлхъароуп.

Е м и л и а

Бара изыбхәз ашьаршыафкуа
 Биарта иласыршэт.

Д е з д е м о н а

Ибзиоуп

О, анцәа хрыцхашы, зақа хәзоузен знызынла!
 Емилия, сылашара, бара баңхъа сыпсуазар
 Абри ашьаршыаф ағысматәа сзалх.

Е м и л и а

Ус ахыъабхәо! Иазхоуп, назха!

Д е з д е м о н а

Сан дыман Барбараҳәа
 Матчуғъхыск, уи азә
 Бэна дылбон, аха
 Дканижът рыцхы уи лара, исгуалашәент,
 Аңылыш наххәааны жәйтә ашәак
 Лгурға алалхылгон нара.
 Убри ашәа шылхәоз лытсы лхшәент, рыцхы.
 Иара убри ашәа саргы
 Уахатәниашара схы
 Игыйжы-хынхәуа итымтуа итоуп.
 Саргы убри ашәа Барбара леиňш
 Исхәаларц зақа стахыз
 Сбыкухшоуп, бласы!

Е м и л и а

Изакуゼн? Бышталага харпъ аазгарцуу?

Д е з д е м о н а

Мап,

Абра сыздыртла... ани
 Лодовико зақа дуаң бзиоузен.

Е м и л и а

Даара уағы түшзак иоуп, аиашазы.

Д е з д е м о н а

Зақагы ажәа түшзә иөоузен!

Е м и л и а . Сара Венециа пъхынск

дыздыруеит,

Уи знызатәккүк игудкыларазы

31.10.2019 10:03

Лішапы хыркъяқъа Палестинағы дцарын.

Д е з д е м о н а (ашәа лұғоит.)

Алъстыш еиласышты игылаз ашәштыраң
Рыщхарыла дамтатәан лара
Ашәа лхәон гурфа дула лыхуда лыкуаре
Алъстыш акун изхылдәауаз нара
Иарбызуан арғаш ахъхъахәа иленуаз
Аччахәа ишәахха ицион иццак'уа, —
Алағырз ахәдәхәа иләкъаса иненуаз
Ахахә хьшәәшәа иакутәон иләкъакука.
Ари нақ ига...

О, ишәхәала, алъстыш, алъстыш,
Иаххәааны ашәа шәхәала!
Сбыхәоит уажәштың бцарцы
Уи уажәытәкъа даауеит.
О, ишәхәа ашәа алъстыш иатәа иаххәааны,
Ашэт-ркъяқъа сара сөы икалараны

иқоу ахъзала!

Шәмајын уи азы, истахым сара ахара
адыспәариц.

Ман, ус акум хәа сықоуп
Ибахауо, Емилиа, ашә азә дасуеит хәа сықоуп.
Емилиа — Апшоуп уи.

Д е з д е м о н а (ашәа лұғоит.).

Сара «апъсағы!» — хәа насхәеит сөзыза.

Исоузен атакс сара уи иқынте?

О, ишәхәала ашәа алъстыш, алъстыш, алъстыш
иаххәааны!

Сара ахәса зегын бзина избонит — избонит бара
бзина иба ахаңәа, — ихәеит.

Уажәштың бцар қалоит. Бытх аабзнахааит.

Сылакуа шъаңырғыруеи, нараби!

Ари алағырз акузами изызхәоу?

Е м и л и а

Изакузен ибхәо? Ианакузаалакгы!

Д е з д е м о н а

Сара ус рхәо акыркуа исахаҳьеит.

О, шәарт ахаңәа! Ахаңәа! Ишсабхәара,

Сызқұхшоу, Емилия,
Иқоума абасқақ құхамшырыла зхаңә
зыңсах'уа ахә^{Азаттар} әліз^{Азаттар}
Емилия
Хәара атахұмса, имачым урт.

Дездемона
Адунен зегын бара ишбоуа бұрыуазар
Бнықуарызу нара барғын убас?

Емилия
Бара ус бымнықуазоз?

Дездемона
Мап, ағысабара лаша намақоуп
Сара ианакузаалакғын уи енгіш шықасымтоз!

Емилия
Миән, лашарак сыйкүшшүанатцы,
Сарғын уи енпіш затса иқасымтца.
Уи енпіш аус хұмга ианаамтоу — уахынлоуп.

Дездемона
Адунен зегын бара ишбоуа
Бұрыуазар убасала
Бизнықуон акуу?

Емилия
Ох! адунен дүззә раңаңдоуи,
Дызуста ғыара баша гунахара
Хучық азы уи ақара згуаңыуа.

Дездемона
Мап, бақутқ нақ!
Бара ииаша бхәонт хәа сгу иианагом.

Емилия. Сара сынамыс намақоуп уи згуаңып хәа
сгу шықу, аха уажәштән аусқуа енкусыршәон. Хәара атахұмса,
маңаразкын, фбака-хъяқа аршыны аба, цәфчени енгіш
кәжәк, ма хылпәжәк ухәа убас жә-мыжәкуак рэзы сара уи
енпіш сзықатном, аха адунен дүззә шоуа здыруазар? Ишса-
бхәара, бхатца атәүға ихарғыланы ииаххәап, нас уажәштән
дышихәйнкәрхө лдыруазар? Ааи, сара уи азыхәан сыйсата-
ғы сацәшәомызд.

Дездемона. Мап, уи енъш аус хумга салакъаш
хар аткыс бжъра-бжътәа сныцахуашар наха иенъяс
шъонт.

Емилия. Акунамга — бааңсы қаутар адунеи ^{АК}
ноуп иѣхашъараны, ипатудароуп хәа нахырхъязо, аха уи
адунеи дүзза бара бىзабазы наинбоух, бзыцшәозен уи агу-
нахара икабто бара бхатә дунеи аѣноупеи нахыкало? Ус-
кан ибтакхар наразнак ихыбтар қалонт.

Дездемона

Мап, исызхатом сара абри енъш згуаъзуа
апъхәыс

Адунеи дыкүп хәа.

Емилия

Сыгурат

Закаң бѣахыугы ыкоуп урт
Адуңен зегзы казы-казуа нартәраты
Амала сара акы агура таны сыкоуп.
Иаххәап, ахәса икәртәр цыара гунахарак,
Уи эхароу еснагы ахәцә роуп.
Урт хара кунамгала нахъазныкую
Усс имкәзакуан,
Хара изхъыртәхрани ирыхутоу рыбзиабара
Дағашъоуки наиррытталак,
Ускан башаңак азы нахъыбааны
Ахтынъя харго, знызынлагы
Иаахасуа ҳапко,
Ма уи хара иҳақукартәо, ахарць,
Иара хашәалаху имаңгуты
Дырхүчәо ианалагалакъ,
Ускан ҳаргы гуатәа ҳафрамкуа ҳауқахы,
Хлеишәа бзиоуп, аха ҳаргы ҳашауыша
аадыруеит.

Ирдыруазаант урт ахәцә
Ҳарты дара реиңш ҳашуаңсу:
Ахәсагы ахәцәа реиңш рыла шаалышуа,
Агъама шымоу,
Афышәара акузар дара ишрыгым.
Дара ахай ашени шейліркәауа енъш
Ҳаргы еилахкаауеит қайматла.
Ишабхәара, мбатәыс изыкушәазен
Ҳарт ахәса хрытнырхъсаҳлартәй?
Ргу рѣкычырц аку? Икалап ус акумзарты

Ргу амцашыра дыртәарц акузар? —
Хаара адахыума, ус акухап.
Азак рыхәфа ҭымқьо рхы
Иахъазымнааниуа акузар?
Иқалап убри акузарғы.
Ахаңәә реиңш ҳарт ахәсагы хаңсыены
Хахумарр-ҳаччар ҳаззышо ҳақаҗами?
Убри ақнұтә ирыхутоуп кунагала
Ихазнықуаларц еснагы;
Мамзар ирдыруазааит,
Дара ҳышырәапшуша.

Дездемона

Бца, бца! Иа, аиңәа-ду сухәонит
Аңәгъя аңәгъяра алымхыкуа
Абзинара алхра сылшо скоуцарцы.

(Дзоит.)

АХУБАТЭИ АҚҰГЫЛАРА

Актәи асцена

Аулица

(Исафналоит Нагои Родригои).

Иаго

Абар, — абра агуашь уаадгыл;
 Уи ара дааниует уажэтыцэкъя.
 Уаҳа гураз аатъааны ахға еиңш
 Аҳаан акы уацэымшәакуа
 Еғыа иузырласуазаргы ирласны уижәла;
 Иудыруаззаант — ҳаъсреи хабзарен абра
 ишықоу,
 Заға улшо угу рхатсаны уижәла.

Родриго

Убри ақнитә уара, амарцъя, аангуга уқаз.
 Сымч икумхар қалоит.

Иаго

Сара ааигуга сқалоит, умшәакуа уаҳәа тых!
 (Дидтңы дңоит дүк инамырхаракуа.)

Родриго

Аиаша ҳәәрами, дааразатцэкъагы
 Сгу азтам ауағшыра,
 Аха дзыхсыркъашаз убри еиңшала
 Еилүкка исеихаент,
 Дсымшыргы пысихуа сымамкуа.
 Мшәан, наасты, наххәент-хәа,
 Адъыл ашыа аауама абри азәк дыпсыр?
 Ахы, уенцамхан саҳәа цырцир!
 Уи дыпсыроуп уаха акгы.
 (Агуашыа давтағылмоит.)

Иаго

Уажәштә уи аръыс иластент зақа
Стыхы агуьра;
Игуапсахы енкүччоуп дышкоу нара уи.
Кассио наку, нара наку иңсуа, ма
Зында ағыңғасы еибарпәсзаргы
Сара сзы уи фендахонт.
Амала Родриго иңсү таны данаанха,
Хаара атахыума, аңаракуен абырлашкуен
Дездемона хамтас илыссоит хәа иңәйзгаз
Зегы ырхынхәны исытхәа сик'уент өлеңхъя;
Унак зында изалшајом.
Кассио иңсү таны данаанха —
Есымша — аашаңхъаза
Анасып бзия имоу ала сара
Таха сымто схыркуакуо сахауирхонт.
Нас еиҳаракгы мавр ихата
Аускуа еиңказы сыйцагъя ихәар қалоит.
Үскан са сзы мыждароуп.
Мап, дыңсироуп ус егымкалоит,
Аха абар наргы.
Ишыап аштыбыжъкуа сахауент.

(Даағналоит Кассио.)

Родриго

Сара инықуашыала дыздыруеит: ари нара ноуп.
(Кассио дигудлоит.)
Пұстроуп икоу уара, ахумга узы!

Кассио

Ааи, хәара атахыума,
Ари енпіш ааха сахпәсаар қалон
Скуалз — иешәү агуала исымоу
Уара угу ишаанаго иңүүамзар.
Ожәштә игуастап сара
Зака иңүүую уара укуалзы
(Родриго дихуунеит.)

Родриго

О, сишият!
(Иаго ашиңрхәа дааңзыркыаны Кассио ишыапы
хуны дығаны діоит).

Кассио

Сыршыт, шэссыцхраа!
Ацэашькуа, ацэашькуа! Абрагатьцэа,
(Даафналоит Отелло.)
Отелло (аганахъала.)

Отелло (аганахъала.)

Ари — Кассио ибжьюуп. Иаго инхээз
Иажээ наингзент!

Родриго

О, сара мыжда!

Отелло

Усоуп, ѿс.

Кассио

О, шэссыцхраа!
Иаажэг арахь ацэашькуа!
Шэнбхъа аҳақым!

Отелло

Ари иара иоуп!
О, Иаго фырхатца ҝубча-гурас,
Гүкъсыкала зөйза ипату ахыърыеиз азы
Ишъя зуз, уара сыртсаф уоуп, сыртсафы!
Ишъябхэо, агуулмцаах-пъшкэ, быхаара дшүупе,
Баргы бщыхуа пъцэонт уажэшты бабакахыу.
Снениент уахь, бара акахъя бахь!
Была тъххаа, бывзиабара сыңсы танатцы
избарым шыта,
Бывзиабара-хумгарала зыфы быргаз
Бышалта шаша агургурхэа бишъякуадабаа-
хумга-енкуатцэа ылашээн
(Дцоит.)

(Иаафналоит Лодовикоц Грацианоц.)
Кассио. Уаф шэыкзами! Ма ҃ышыхуык,
мөасык.

Сыршыт, сыршыт, шэымбазон!

Грациано

Ара иакум цьара ак ҝалазар ҝалап;
Иуахауоу, ари абжы-цэгъя игауа?

Кассио

О, шэсүүхраа!

Лодовико

Абар!

Родриго

О, уара ахумга!

Лодовико

Ара сара излазбо ала
Ма фынца, ма хык ыкоуп ҳэа сыкоуп.
Ула ацээрши таңызаргы убом!
Цьара енжъярак ыкамзаант ара?
Хыдароуп ҳэа исынхъаозонт
Ари аххэабжь ахъго ашха ацара,
Хаанзакуаанза ара лытфык.

Родриго

Азэгы дыкам! Сышабент!

(Даағналоот Иаго ацэашны кны.)

Лодовико. Ишэахауу?

Грациано. Азэ даауент харпъзатды ацэашны кны бүльярла денкүүнхла.

Иаго. Уарбану? Изаку хэхэароузен икоу ара? дызустда сыршийт ҳэа иххэөз?

Лодовико

Ихаздышуам.

Иаго

Ари аххэабжь итгэш шэмхадзен?

Кассио

Арахь, шааан, арахь! Анцэа дсымани
Сышэхэоит, шэсүүхраа!

Иаго

Ишэахауу? Изыххэабжыда ана игаяа?

Грациано

Отелло илентенант иоуп ҳэа сыкоуп.

Лодовико

Аиашаз иара иоуп. Дфырхатцацэкоуп иара!

Иаго

Еи, уарбан асқак уа бжызығъала ихәхә?

Кассио

Иаго уоума? О, схуп сара,
 Уаа-хумгакуак рыла аgra
 Сыргоуп. Ах, усыщраа уласны!

Иаго

Уара уоума, алентенант?
 О, анцәа ду! Иабатәи хумгакуоу
 Урт узымъыхъашәаз?

Кассио

Зынзак дзымтысуа
 Абра ааигуа дкаждыуп хәа сымкоуп руазы.

Иаго

Ахумгакуа!

Еи, уа азэыр шәыкоума!
 Шәәшәхә арахъ! Аңырышәзакуа!
 Шәсыщраа шәаини лассы!

Родриго

О, шәсыщраа!

Кассио

Абар, абар руазәк дахыкоу.

Иаго

Аа, уара атәи хумга!
 Уара абралығы хумга!

(Родриго илаштоит шаұза.)

Родриго

О, анцәа дзыкушәиз уара!
 Адунен ианызааша,
 Ала апъынца иқылтқаз

Гублра злазам, Иаго, уара!

(Дцоит.)

Иаго

Алашыцара иалагуаны ауаа шәшүеңт акуу!
 Иабакоу егырт абралыға?
 Ақалакъ зегбы тынчза икоуп.

Абрагыңа, абрагыңа!

(Лодовикои Брабанциен рахъ.)

Ара икоу уарбану?
Шәуаа цэгъяршкуу,
Шәуаа гуразкуу?

Лодовико

Ханубалакъ
Излоутаххалакгы ала ухаңа.

Иаго

Синиор Лодовико уоума?

Лодовико

Сара соуп, синиор.

Иаго. Ах, сатоумтсан, ухаткы Қассио ара уаа-хумга-
куак дырхунт.

Грациано

Кассиоу?

Иаго

Үабашәа рхуы, сашыа?

Қассио

Сильяргуацэ тадырфталт.

Иаго

Анцэа дұхуаант! Шәааласы шәхаткы,
Сильяпты ахура өсқәеп скъятала.

(Даағналойт Бианка.)

Бианка

Икалазен?

Дызустда ара ихәхәоз?

Иаго

Ара ихәхәозу?

Бианка

Анцэа срыңашы!

О, акыр исзапъсоу, сыхаара с-Қассио!
О, Қассио! О, с-Қассио, сзыззатэу!

Иаго

Быспырыцъя нақ, бара акахъы!

Ишсоуҳзара, алентенант, ухаткы,
Азэгы угу изымфазой
Абаскак ағааста унызтаз?

Кассио
Ман.

Грациано

Зака сгу иалоузен
Уахызызбаз абас уара збра.
Сара уара сушытан.

Иаго

Җаҳзагак сышетар қамлари.
А, абас. О, ихамандаз дмыргуақкуя
Дантданы дызлазгаша цъара сакасак.

Бианка

Шәйхуағьши: иңсы маңхеит
О, Кассио! О, Кассио!

Иаго

Асимиорцәа, шәхаткы,
Сара агуғара сымоуп
Абри ахумга далақьашызыар ҳәа абри аус
(*Кассио иаҳь.*)

Ичха, сөзыза, сгураз.
Уажәшьта исшәйрбениш арахь ацәашы.
Дгуахтап егъи, иаадыруа азә иакуу иакуму?
(*Родриго дахъкаждыу днешуеит.*)

Анцәа срыщашья!
Сыуа, тураз, сыхаара, цынцык исыцалтыз!
Родриго уоума! Ааи, иара
Ихататәкъя иоуп. О, анцәа ду! Родриго!

Грациано
Ишпә, Венециатәумा?

Иаго
Ааи.

Үи уара дудыруама?

Грациано
Дудыруама ҳәа уцаах'уама?

Ааи, даара ибзнатқъаны дыздыруеңт.

И а г о

Ах, ари уара уоума, синиор?
Саңаумтан, ухатқы.
Ари уаха ашъакаршра иқалаз;
Хәара атахұума, схы ҭақъан
Угуастартәм қамлент.

Г р а ц и а н о

Сара сенгүржыонт ара уахызыбаз.

И а г о

Кассио, ухатқы, хұчық уеиңыны
Ухы умбазон? Асакаса аажәг, асакаса!

Г р а ц и а н о

Родриго уоума?

И а г о

Иара ихата иоуп, иара ихата, синиор!
(Асакаса өарғоит.)

Анцәа иңшыуп, асакасагы ааргент!
Ахы, уажәшты шәарт ауаа туразкуа,
Ашышыққа дмыргуақкуа дыжәга ари
Сара ахушәтәразы анирал даазгарц әңдт.
(Бианка лахь.) Бара, бхатқы,
Синиора, асқак бхы аңыа аблырбазан.
Аха иудыруама, уара, Кассио,
Ара ишыны ишьтоу сара сөзыза бзинаху шиаку?
Шэйзхибарқъазен наргы уаргы?

К а с с и о

Иарбанзаалакгы; акымзарракгы;
Сара уи зынзакгы дызылдыруамызт.

И а г о

(Бианка лахь.)

Ибуазен бара, асқак изыбъсаҳзен быпштә?
Шәласны дыжәга нақ ари.

(Кассиоң Родригоң րցուт.)

Асиниорцәа, шәхатқы, сшәыхәонт

шәаасзығышыры.

(Бианка лахь.)

Нас, бара, быштәс зыбыпсахゼ?
 Ижәбуома лылақуа гызмалза дышкоу.
 Ҳәара атахуума, хара уи адагы
 Итегез еилахкаара хәкоуп.
 Сшәхәонт, цкъя шәналғаңышырц
 Шәйла еихмырсызызакуа, шәлыхуаңш, шәхаткы!
 Дыжәбома?
 О, аңғъара бзыдагы аңәажәара алшоит!
 (Даағналоит Емилиа.)

Е м и л и а

Изаку бжыкуоузен ара игауа?
 Икалазен, Иаго, ара?

И а г о

Алашыцара реалакны Родриго
 Өзыңзәакуак иманы
 Кассио дижәлент. Ифызызә бналаны иңеит;
 Кассио бубуала ахура иныртцент.
 Родриго дшүп зында.

Е м и л и а

О, анцәа, хрыщашы! О, насыпъенкуатцәа,
 Кассио!

И а г о

Абар абриоуп абжысра нахылшуагы!
 Сбыхәонт, Емилиа, Кассио икны бщаны
 Уаха зәкни уқадаз хәа биазтцаарцы.
 (Бианка лахъ.) А, бшәент аку раңаа!

Бианка

Уи уаха са скни акуи дахылказ,
 Аха зыңзакты сара уи акузам
 Сцәа сыйтакыцькыцьуа

И а г о

А, бара, бкни акузма! Нас ус акузар
 арахъ пысаныс!

Е м и л и а

Әй-ы, бара анцәа дзыкүшәиз акахъы!

Бианка

Амц бҳаоит.

Бара иакум бааңыла исыхщәажәаз
Бенпъштәкъя сыйқуоп иара саргы.

Е м и л и а

Сара сенпъшу? Ах, бара ахумга!

И а г о

Уажәшты,

Хатыр зку, асииорцә, шәхатқы,
Кассио насыпъда ихура ахъәхәоу
Шәыла иашәырбәрц шәтахымхари?
(Бианка лахъ). Бхаңыны бдәыкула ҳа ҳахьцо;
Уаха бара даеа лакук ҳабхәара бықоуп.
Емилиа, бара ахыбууартा баахы
Абыржәйтәкъя бығын бцаны ара иқалаз зегы
Анирал иңхәысты наргы адирра рыт.
Хдәыкүтә, асииорцә, шәхатқы (аганахъала)
О, уахатән атих ма саланаңзуент,
Ма иқастарцы сгу итаскыз
Ишыстахытәкъю инасыгзонт!

(Диңит.)

А ф б а т ә н а с с е н а

(Аишияталарта, Дездемона дыңдоуп лиартаөм, астол
икүгүлоуп аңдашы аркны.)

(Даафналоит Отелло.)

О т е л л о

Абар, абар изыхъказ — абар сгу утыпъ утызъказ!
О, шәарт ишенишениу гунаһарада икыдбыбаала
Жәфан икыду аетәакуа!
Истахым ишәасхәарц сара уи зыхъказ
лыхъз... Абар изыхъказ!

Аха истахым икастәарц сара ари ашья;
Истахым ицәйсікъарц амсыр қыаад атқыыс
Ишкуакуоу, амармалташь ааста
Икүмшәышәу ләә-лжыс ышқа қубча бзиаху,
Аха дыңсыроуп уи уаха акгы (шаҳә күнүштейт)
Лаи — дыңсыроуп. Мамзар
Ари айсабараөс сара сенпъштәкъя
Егыртгы убас илжъоит.

Исыркытап ари ацэашы нас уа...

Ацэашы сыркытартыма?

Аха, сылашара сарбъажоә, уара ацэашы, **ОЛДЫРЫЛЫЛЫ**
Уара уркъатан уажәштән саххур, **ЗЕРГІЛІЛІК**

Исылшоит ғаپхъя уентасыркырц; аха

Бара апъсабара ахъиршәйгу еилартәа,

Бцәымзаркыраху икачча-капъхо

Изырлашо сыркыттар.

Исзышшашарыма прометеи имцабз

Үи иңацәаз бцәымзаху ентасыркырц?

Сара исылшом агуыл ұрышәэнси нас ғаپхъя

Апъсы ентахастарц! Үи канзароуп

Уаха акгы. Иешәаанза

Илаҳалаҳауа икоу афөы хаала

Иахъындастахыу егу сыртәып. (*Дедикылоит.*)

О, зыпсы анагафагара қырбычу бара!

Иара апъсцаха ихата иакузаргы

Иахъә цырцир цъя-шәкъя икунтарын

Бара затца баленмшшаз.

Дырғегых, дырғегых...

О, абас бықазаант иара бапқыслакъ анағсангы!

Сара бара бышшуент. Атыхутәаиза

бгудыскылап дағазнык!

О, зақа иқырбычны иңэттарзызагоузен бара

бгурда!

Сара сылағырз ахәхәйхәә иленуент исөйкъяса!

Зақа иңабааузен арт алағырзкуа!

Сара стурфа — жәфанды нагурроуп: уигъ бзина

Иаабо зегъы абас митәы-цәгъала икунах'уент.

А, даапъшиш!..

Дездемона

Ара икоу уарбану? Отелло, уара уоума?

Отелло

Сара соуп, Дездемона.

Дездемона

Узыштыамлозен, сылашара?

Отелло

Баныштыалоз анцәа бихәоу, Дездемона?

Дездемона

Аиен, сыхаара.

Отелло

Издыруада ибхыбымххьюу цъаракыр
Гунахарак быманы
Ибзыгуаларшәозар,
Анцә биңә бласны.

Дездемона

Ари зызхәоузен, сыхаара?

Отелло

Ахы, ахы, биашапк анцә;
Амала наазыркъяңы,
Сара саалеңенеңт макъаназ.
Истахым сара бара бишра,
Уи аңсра үкъя беазықабтаанза,
Мап, уи анцә имхәаит!
Сара истахым исшыр бара быңсы.

Дездемона

Уара аңсра азбаху аума узлаңажәо?

Отелло

Ази, аңсра азбахуоуп!

Дездемона

Ин анцә ду срыңдашы!

Отелло

Амин

Гук-пъсыкала.

Дездемона

Амин ухәеит,

Нас уара ус анакуха сушьзом?

Отелло

Йы-ы!

Дездемона

Аха сара сүцәшәонт, Отелло!
Уара ушәартоуп ас улакуа
Шакъ-шақъо уаныкоу.
Сара сыйцәшәэ акты сымазам:
Сара харак сыманы зыңзакгы схы збом,
Аха егъя схәаргы сшәонт — избонит сышшәэ.

Отелло

Ибгуаларшәә бласны агунахаракуа иқабтахъоу.

Дездемона

Уара бзия уахызыбо ауп
Сара гунахарас исымазоугы.

Отелло

Иара убри азоуп бзыпсуа бара уаха.

Дездемона

Абзиенбабара нахъаны апъра
Апъсабара иатцанаңум зынза.
Зака сүнәшәозен!

Укышә узащхауазен асқак?
Изаку сыйдыруам, аха уеилтарзыжо акы уамоуп;
Хәэра атакымума, уи митәйк назхәоуп;
Аха, егъя умхәан, сара стув'еент —
Уи йысататәйс иануа
Сара сакухарым хәа.

Отелло

Җыбымтын! Уаха ажәак бымхәан!

Дездемона

Сара уаха ҭыстуам. Ихәа сухәоит нутахыузен?

Отелло

Акыр исезапъсаз са скынты ҳамтас ибымаз
Счавра Кассио ибтент.

Дездемона

О, мап, схы-сыпъсы ирымағоуп. Уи ишисымтәә
Кассио уиаңтазаа уаф дыштыны.

Отелло

О, сыхаара, бацәшәа бтоуба
енлабго.

Мшәан, биартә бызланоу аңы бығысырц
быкоуп уаха.

Дездемона

Анцәа срыщашь!

Аха, мшәан, сушшуам уара уажәытәекъя?

Отелло

Бысшүеңт абыржәйтқәй, ахы, анңа биашылк.
Агунахаракуа ибымо рзы,
Избан акузар, гунаха сымам ҳәа
Еғыа тоуба бургы
Сара схъааду сыргужәажәо
Шамоугы
Инасмыгзакуа зықалом
Быпсыроуп бара уаха акты!

Дездемона

О, срыщаша анңа ду!

Отелло

Амин!

Дездемона

Уаргы, уаргы, срыщаша сухәонт.
Сара ианакузаалакгы цәгъара
узысымуңызд
Ус баша зегь нахљенпышы
Иаңу бзиабарак аҳасабалоуп
Сара Кассио бзия дышызбоз.
Ианакузаалакгы исымтәні
Акы имоңызд уи сара скынта.

Отелло

Дшаҳатуп анңа,

Сара уи счавра идыбалт
О, бара аңдәыс цәгъя хүц,
Сгу ҳашҳабтәрыцоуп бара бзыштыоу.
Агунаха иқалаз
Пұсаатәйс нахәныстарасы сгу зыздоу
Бара уағшырас ислырпхъазарц бәхымуп.
Кассио идыбалт сара счавра.

Дездемона

Уи сара

Икаршәни ибент оуп — сара исымтәзент.
Уағ дизышты; иңәант анаша зегъы.

Отелло

Уи инхәашаз инхәхъент.

Дездемона
Нас инхәзен?

Отелло
Иарен барен

Шәшілхъадамыз.

Дездемона
Ишиң? Кунамгалоу?

Отелло
Ааи.

Дездемона
Уи, уи енпѣш инхәом.

Отелло
Хәара атахыума,
Иәы еихаркын иабенхәах'уен.
Үрткуа зегын Иаго гураз
Инхәаз наңгейт.

Дездемона
Абри акузаарын сара сзыршәоз:
Дыпсыма нас иара?

Отелло
Ааи, дыпсит, избан акузар
Ихыңдаки ақара ғысы ихазаргы
Сара гуахуарас
Икастсон шыууракны
Акы аанымжыкуа зегын дрылсхырц.

Дездемона
О, агурға! Джьюп ари миҳәарала!
Сыкузаант, шыта сара!

Отелло
Ахы, бара акахъы!
Сара сыла ишабатцәкъю
Бихытцәйует аку уи?

Дездемона
Уахазапцәык сумшын, сухәонит,
Амала сәйылщаны скаца!

О т е л л о

Търоуп, търоуп, бара акахъы бзы!

Д е з д е м о н а

О, ианамух ма уатэы сшы.

Амала сухэонт уахазатцэйк сумшырыць!

О т е л л о

Башаза бсыхэонт!

Д е з д е м о н а

Ма саатжак надамхаргы.

О т е л л о

Мал, мал! Изатыхызен ахыръара?

Д е з д е м о н а

Ма анцэа ихэаха сыт.

О т е л л о

Иапъсам, иапъсам!

(Дихуаеует.)

Емилия (асцена ашъяхъкала.)

Синиор! Синиор! Ашэ сзаарт уласны!

О т е л л о

Икалазен уа? Дымпъсзацт макъана!

Лыпъсы ахуага тоуп!

О, рыцхашъарада слызныкуент лара,

Аха нара убасгы исылшоонт

Дрыщхашъаны ацхыраара лыстарцы.

Истахым буазыруа быкусырхарц.

Абас, абас!

Е м и л и а

Синиор! Синиор! Уласы!

О т е л л о

Дызустда уа зыбжы гауа?

Е м и л и а

Синиор, абыржэытцэйкя

Үзбарц стахыуп!

Отелло

Уажаңтәкәя. Дыңсит лара!
 Иқалап, Емилиа Кассио дышыршызы
 Салхәарц даазаргы.
 Даарагы лыбжы цәгъян!
 Дыңсит лара, анышәнтира
 Цысраха — ұзара дкуацом!
 Дыңнасыжыларым?
 Газарамхаант икастю?
 Дырғегых даакуацашәа збент.
 Мап, дымтысдең! Ишқазури?
 Лара данығала раңхаза
 Сыпхәыс дылмаңжәзәкакуанғы
 Даанхашам... Сыпхәыс, сыпхәыс?
 Дарбану сыпхәыс?
 Дсымам шытарнахыс сара тұхәыс. О, зақа
 Ихъантуюзеи! О, изаку митәи цәгъуюзеи
 Сызтагылаз! О, исызхытом сара ари!
 Сара сгу наанагонт абыржәы амреи
 Амзен атың енкүара рхатеонт,
 Хзыкутылу адгылгы
 Ихатцахыңызу налагонт ҳә...

Емилиа (*асцена ашытахъ*).

Синиор, синиор, ара сыпшыуп.
 Снашты, сухәонт уласны!

Отелло

Ари схамшти...

Бығнал, бығнал, Емилиа! Баангылшы зны!
 Уажәйтәкәя! Аңдарда снахонт зны.

(*Днеины ашә ааиртуеит.*)

(*Даағналоит Емилиа.*)

Отелло

Изакузен? Бзаазен уажә бара ара?

Емилиа

О, сенрал, гураз — бзиаху,
 Нахъхи ауағ
 Шыра митә шықалаз
 Үасхәарцы саант сара.

Отелло
Ишъя? Абыржоу?
Емилия

Ааи, абыржэытәкъя.

Отелло
Амзоуп сара' уи
Зхараны избо!
Уи ѿаса ааста адгъыл назааигуахан
Ауаатәйфса зетын араапқынит.

Емилия
Нахъхын Кассио, Родриго-хәа
Венецинатәкъ дишынит.

Отелло
Ишъя
Родриго дыршымы?

Иара Кассиогы дрымшъзен?

Емилия
Мап, Кассио ипъсы тоуп.

О, ус анакуха уаф шыра қамлазеит ара,
Аха ашъоура турбъо мшызха назхауеит.

Дездемона
О, харада сшыуп сара, харада!

Емилия
Ари экъыбжы гауа дызустда?

Отелло
Акъыбжы? Иаба?

Емилия
Аниәа срындашъя!
Ари синиора лкъыбжоуп. О, шәаан арахъ,
Шәссыцхраа, шәссыцхраа! О, синиора,
Сыхаара, синиора, ихәа, ихәа,
Дездемона ибыхъыз цъара акы!

Дездемона
Акгы схаразамкуа сырсуент сара.
Емилия
Дызустда
Бызыны?

Дездемона
Азэгы... Сара схала... Абзиаза!
Схата гураз... Атыхутәңжатән
Сысалам ит. Абзиаза! (Дырсуент)

Отелло
Изгуағырыда
Ари лишьра?
Емилия
О, налздраауазен?

Отелло
Амала

Ибмахан лара нахылхәз
Дызыны сара шсакум,

Емилия
Ааи, ниашатцәкъон:
Сара уи сакушаҳатуп.

Отелло
Дышмыщәағыз еиңш
Цъаҳаным-еиллашира еикуатцә
Дагъазцент лара; дызыны сара соуп и.

Емилия
О, ус анакуха, хәара атахыму
Гунаха змазам акоул уи лыпсата.
Уара — ишени ғынышуп.

Отелло
Уи лхы атып иткъаны,
Акахъра лхы натәалшьент.

Емилия
Амиц ухөонт!
Уара аүйныш иакум ала, уи
Баша лицә лхых'ент!

О т е л л о

Уи цәгъя хуцыршағын абырғаш еңбұштәқъя

Е м и л и а

Уи ус уаңлыхтәражә,

Уара амца қоуқыад атқысығы уеицәазоуп.

О, мал, уи ажәған агу еңбұштәқъя дыщқыан!

О т е л л о

Кассион ларен цәгъяхұрыла еимадан

Ибұхызыр бхатса биазтаа уи азбахуала.

О, аңыхтәәнза сара изкуссызы

Ибұбуазоу мзызык,

Сымамкуа инасығдарц сеаназыск,

Исықунагон ұчаһаным еилашыра еиқуатә

Атанза бжыра-бжытәа стәзарц

Уртқуа зегъы бхатса қаматла идыруеит.

Е м и л и а

Сара схатдоу?

О т е л л о

Аан, бхатса.

Е м и л и а

Уи идыруама, синиора

Ләтатхъа шейләлгәз?

О т е л л о

Аан,

Ліәйбзагы Кассио иакун.

Гүк-пұсықала дышсықатәкъоу

Здыруандаз адунен зегъы сара

Ишыстәхө здыруазарғы

Сара уи азы дсызитомызд!

Е м и л и а

Сара схатдоу?

О т е л л о

Аан уи иоуп зегъ раңхъаза изхәз:

Уи даараза згу разу

Насғы ус қьашъ-хумгак збар зциымбыу

уағуп.

Е м и л и а

Сара схатдоу?

О т е л л о

Изакузеи, мшән, сзықтабкゼи?

Бхатца иоуп ҳәа басымхәеи, бхатца!

Е м и л и а

О, рыщха, синиора,

Быбзиабара ацэгъахуцира шыяхыччионыш!

Дыпъсахфуп ҳәа сара схатца илзиҳәану?

О т е л л о

Ааи, ентабасхәоит;

Бхатца иоуп! Изакузеи, мшән, ибхәо!

Ибзенілымқаах'уашәа ари ажәа исхәо?

Бхатца, сөзыза, стураз бзиаху Иаго иоуп изхәаз.

Е м и л и а

О, уи уиенпүш ихәаны дықазар,

Есымшаашацырхъаза ифғы ашәшәы иго

Дбааны дыттаант. Пүхамшы хумгарыла

Уижьеит уи!

Лахыцәгъя лара,

Даара мыңху бзна илбон анасып,

Мыжда наалылхыз.

О т е л л о

Аа!

Е м и л и а

Үнықуа цэгъя-мыццэгъала ишыутахыу,

Упъхәыс илзууз ацэгъара

Ажәфан назаацъсоуп

Зака лара уара улзаапъсоу ақара.

О т е л л о

Ҙыбымтын, Ҙыбымтын! Бара енха ибзенъуп.

Е м и л и а

Уара иулшом абыржә сыйтагылоу

Абжақарагы агуақра сакуршәарц.

О, уара ахумга! О, уара.гутацәажәпа

Ахтыпшишажә-газа!

Амитэ шықоуце!

Уара уаха зыңзакгы саңшәзәном сара.

Жөлары зегы уәастаха рыла ухсырылап

Уи азы сыйстазара зегы шакуссто

Здыруазаргы.

О, шәссыщраа, шәссыщраа:

Дишиит мавр иңхәйс дхуатены! Ауағышъра

қалеит!

(Исағналоут Монтано, Грациано, Иаго, нас
убас егъырғызы.)

Монтано

Изаку бжыңғаузеи ара иғауа?

Иқалазеи, аинрал?

Емилия

А, Иаго уоума? Афырхатса, даара

Кайматла унықеит, шыууки ауағышъра

Иқартцаз уара ухуда икурыжыртә.

Грациано

Иқалазеи ара?

Емилия

Ухатданы, ауағ ишьа улазар,

Абри ахумга

Жөлар рылапқыхъа аргама уиғагыл.

Иңхәйс джахпүшәа наизхәаз уара

Үоупхәоуп иҳанхәо.

Сара издирүеит, уара уи еиңш ухәомызды:

Уара уасқак унамысадам. Ихәа, сұхроит:

Сгу атып ىтагылам.

Иаго

Сара сгу иаанагозоуп иасхәа

Иаргы дақушаҳатхеит.

Уаха акымзаракгы иасымхәеит.

Емилия

Аха улыпсахыит хәа иоухәама?

Иаго

Ааи, иасхәеит.

Е м и л и а

Амц ухәонт, амц, упъхамшыакуа
Цәгъя-мыцагъала амц ухәонт!
Истоубоуп, цәгъя-мыцагъала ушинықуа,
Лхатса длыпъсахрызма.
Лара Кассио изы?
Кассио ноума дыздыкулаз?

И а г о

Ааи, Кассио иоуп.
Аха бара бөзы еихабкыр
Еиха еибъуп.

Е м и л и а

Мап, сара сөзы еихаск'ум
Сцәражәалароуп сара
Синиора дышны лиарда
Дылоуп абра.

З е г ы

О, анцәа ду хрыщашы изакузеи ихаҳая!

Е м и л и а

Уара ацәгъя иуршызоуп
Ари ашъра зыхъяз.

О т е л л о

Шәызгылоузен, асинниорцәа, шәхатцкы?
Ари илхәаз нашоуп!

Г р а ц и а н о

Аома, акаамет қалеит!

М о н т а н о

Амитә қалеит!

Е м и л и а

Ацәгъаршы, ацәгъаршы!
Санузхуцлакъ қайматлатцәкъа
Еилыскааует иқалаз ара.
О, ацәгъахуцра!
Сара ускангы ус сгу иаанагеит.
Агурфа сызтагылаз ақнтытә уажәшьта
Сымшында сгуахуу сыйкоун.
О, ацәгъя-хуцра, ацәгъя хуцра!

Иаго

Изакузеи бызлоу! Бхы еилагама бара!
Ағынка бцахә басымхәе!

Емилия

О, згу разу, асиинарцәа, шәхатцкы!
Сакуитыштәэ ишәасхәарц зегъы...
Сара исыхутоуп ари ихәатәй хастарцы,
Аха уажәакум... Ааи, Иаго,
Икалап, уажәшты ағынка сыхнимхәзаргы...

Отелло. (*Анартта шылажыны*).

О, О, О!

Емилия

Аиеи, аиеи, уажәшты уа уекажыны утәйуала
Уара дтоурхент акгы зхара замкүа
Амаалықъ иеніпш ицқыза апъсабара икуз апъхәыс.

Отелло. (*Деиханы дылауда*.)

Мап, уи гунахала дәэмн!

(*Грациано шахъ*.)

Цым, уарен сарен рацәак хзенбадыруам...
Уашьша ипъха бзиаху абра дзымтысу лиартадылоуп,

Уи лыпъсы анага-фагара
Аанызкылаз ииашатцәкъаны абарт
Иубо снапкуа роуп.
Сакушаҳатуп сара ацәгъара изуз
Рыщашъарахәа акы аламкуа ипъхамшъара
дүнү
Ишәымбарцгы шзалимшо.

Грациано

Сашьша ипъха!

Насыпъенкуатцә!
Сара даара сенгурбъоит баб уажәы
Адуңеи дахъаным;
Бара бхатацияра игурға ду митәыцәгъаны
Атахмада рыща
Иненхапъаз ипъсы итаз ахуцгы
Иаразнакала ииатниаршәеит.
Абыржә ипъсы таны дықазар
Иихәо-инуа изымдыруа дағахаханы

Дызшаз дикүшәини иажәымтыла
Цәтъяңсышыа ихы назизбра дықан.

О т е л л о

Даара ихъантоуп урт зегы;
Иаго идыруеит абар
Хыпхъазара амамкуа зақантә
Пұхамшырыла енциңкуахъаз,
Уи наргы дақушаҳатхент
Ибзиенбабара ақынта ҳамтас илтент.
Рағхъаза напеимдахъас илыстаз ачавра!
Уи сара Кассио ишимаз збент:
Саб-сан илиңаз ачавра акун уи.

Е м и л и а

О, анцәа, шыарда зымчы!
О, анцәа хрыщашы!

И а г о

Еи, быстықә сымхәен!

Е м и л и а

Мап, мап!
Сара зегы схәароуп! Сара ұзыныңтырцу?
Альшатлаку
Сағызаха аанғылашыак сымамкуа зегъ схәароуп:
Ажәған, ауаатәүеса, ағстааңа ухәа зегы
Зегы митәс-еңқуатқәха исәғыларгы
Исхәароуп сара зегы...

И а г о

Бхы еиламган! Бца
Уажәйтәкъа ағныңа!

Е м и л и а

Мап, сцазом.

(Иаго дылгүйдлоит.)

Г р а ц и а н о

Фу, Иаго!

Альхәис уахәа тъааны ушъалзытысуен!

Е м и л и а

О, мавр хтыңшша!
Миңән, ачавра уара зызбаху ухәо,

Сара икаршәны избан,
Аштыхъ схата истеңт,
Избан акузар нара унақара
Иальсазамкуан изарц акыркуа
Дсықәахъан азы.

Иаго

Ахумга!

Емилия

Лара лчавра Кассио илтарцу?

Ман, ман!
Уи сара икаршәны избан —
Аштыхъ схата истеңтоуп.

Иаго

Амц бхәоит, бара, ахумга!

Емилия

Анцәа ду имағоуп амц шысымхәо!
Имцым сара исхәо, асимиорца шәхатқы!
О, хұтыпшажәрыла ауағы дызшызы уара!
Ари лейпш апъхәыс хазына уара
Дануднагала уаха иқаутап зугуахуаз.

Отелло

О, анцәа ду хыхъ жәфанды узығазоу
Удыды-маңысларц аума!
О, уара ашъажәөм-хумга!!!

*(Иаго дигүдлоит нас уи аамтазы Иаго Емилия
аҳәа лылатаны әңдеит.)*

Грациано

Дыжәбома,

Дкахауеит дыббаңы;
Хәара атахыума, ипъхәыс дишынит:

Емилия

Аан, аан уажәшъта, сыхаара, синиора
Лаангуара сыштыашота.

Грациано

Ихата дыбналт,

Ипъхәыс дышыны.

Монтано

Аұыныш-хумга!

Уст мавр имсхыз ахәа.

Ашә уаапъырагыланы имфа кы.

Дләзымыжын уи арантән

Дшәымшыр ада ңұыхуа шемоузарғы;

Сара ани, абрагъы-хумга

Сығын сильталонт.

(Монтанои, Грацианои цоит.)

Отелло

Зәқа сымч қуадахазеи...

Апъшқатцәкъя сахза сымптыцикъент!

Аха пату зсықуларыз,

Пату сара исымамзар.

Зегыы, зегыы ытабгент шыта сара сзы!

Емилия

Абар, абри акузаарын, схәыхәпъшкә,

Ари башәагы иаанагоз!

Баасзызырын ибылшоны бықазар азырфра:

Сынзәа ртыхса спырьпрыруа саабхаланы

Апъслыш, апъслыш, апъслыш хәа

Ашәа акъыхаа ишысхәо спысует.

Иудыруазаант, мавр, лара дышықъяз;

Гүмбылцъбара мавр, зәқа бзия улбоз лара.

О, сара сығыы ииашаны исенкурхондаз

Абыржәи абра исхәо шиашоу енпүштәкъя...

Ииашоуп исхәо зегыы...

Сара сыпъсует, сыпъсуга... (Дылъсует.)

Отелло

Сара исымоуп дыреғегых даға бұзарк

Цааршәйрала исзрыжәиз испаниатә ахәак...

Абар наргыы, Еи, уара,

Соушыт нақ, сәдымлтыр стахыуп.

Грациано

(ашә ашытакъала)

Сцоит хәа уеаназук идырны уқаз

Ушакушәо мышмыжда.

Иухоумырштын ушыбұзардоу уара,

Убри ақынта ақгы ахымхәаакуа

Убра ашьшыхәа иаачча.

О т е л л о

Ибзиоуп нас уғнал арахъ
Сара суацәажәари стахыуп.
Мамзар иара сшабырдоугы
Сужаларцы зыңдакгы сүщәшәазом.
(Даағналоот Грациано).

Г р а ц и а н о

Нас, иутахыузеи?

О т е л л о

Иубома абра искууп,
Убри енпүш аҳәа,
Инанкузаалакгы солдатк
Иуатәа ахьеф-хәа инкыдхало
Иаазмұрттыштацт зыңдаск.
Икан аамтак — абар абрин снап
мыңху идуум
Нас ари сахәеи сгурази рыла
Ари уара утқыыс еицәаны ибүбуаз
Дырыхага соургы ишыстахыу сымфа
Айылсх'уаз.
Аха баша изаңсоузен аөхуара?
Дызыстда злахынца ианааниуаны икоу ауағы?
Сара сиазаант. Усцәымшәан аҳаан,
Ахәа кны сышудгылоугы,
Санызаант сара сымфа сыйныз
Иара абра акухент атыхутәангы;
Аброуп сара сыздас ашхуа
Апъракуа ахъоуништуа аскьала...
Умцаан шытакъка...
Үскак умшәазан — башаңа ушәауент.
Унакысы Отелло игушыңа тәйсекала,
Нак шытакъка дышто убап.
Дабацах'уен Отелло?

(Итисны икүү Дездемона лахъ.)

Зака бейбіксахゼ, насыпъ еикуатәа бара!
Бкуафтә ибшәу еиңшітәкъа бىәышккараңа
бәлент!
О, баргы-саргы нарцәы җаненкүшәалак
Блакта жәғанытәи сыйысы хланты итанатап,
Үантәи адгъыл назаангугаахаанза

Аңыссаңа ақыпхәэ дамтасны үзәннен еилашыра
итәижүп.
Быхшәашәхент, быхшәашәхент,
сылашара, сөзә бзиаху
Абас быхшәашәаза быңғаза акун быңсы
антазгы бышқаз бара!

О, уара атә-итәхажә!
Ахы шәарт, аңынышкуа, сыйкәга
Нәк ари анцә ртыпхә тәшзаху
слыдганы!

Афыртын сыйкәтсаны
Сыбағкуа еилауытәтә!
Атыңша миң салагуаны сыйкәблү,
Сташәкуаба та-эмәзәм миңбз еишылла
нахъенлашуа!

О, Дездемона!
Быңәйт бара наңаза! О, Дездемона! О, О, О!

(Исағналоит Лодовико, Монтано,
Кассио асакаса данцаны, нас афициарцә.
Наго деңкүпхә дәрәжәнаны дрыбжъаргыланы).

Лодовико

Дабакоу ари зхы тәкъаз ауағытәйесе насығыда!

Отелло

Даңса Отелло ҳәз изыштызуз?
Абар дахыкоу

Лодовико

Дабакоу ари

Амат еңкуатцә
Дааскъаант уи ахумга арахь.

Отелло

Ишъапкуа срыхуаңшүент, аха
Ишъапхыңкуа збом;
Аха уи баша лакуп.
Анашаз, уара уағыстаатцәкъаны
Үказаргы, сара узымышыргы қалап.
(Наго дихууент).

Лодовико

Нәк имшәх наңә!
Нәк имшәх наңә!

Иаго

Сара схуп,

Аха сшьзам.

Отелло

Сара уи даара сенгуръонт.

Упсы қазароуп сара истахыу,
Избан акузар апъсра — гуръароуп.

Лодовико

О, Отелло!

Хъзыс иустарызен

Ехъауажәраанза

Афырхатца ҳәа иаҳаңхъаоз, абыржәы

Абри шәнпъхыз зкузааша

Итәирхаз уара?

Отелло

Иутаххалакгы.

Иутаххап — зхы апату ақынты

Ауағы дызшыз ҳәа сылъхъаза,

Избан акузар, сара цымбашаку акум,

Сыпату ақынтаоуп ари *зызуз.

Лодовико

Ари ахумга

Аус бааңсы инапы шалакыз ала

Агурा хиргент.

Ииашоума нареи уареи

Шәенкүшаҳатны Қассио

Дышәштырыц шәгу итан ҳәа инхәаз?

Отелло

Ааи, уи ииашоуп.

Қассио

Сара ианакузаалакгы, сгу раз, аинрал,

Усымтаңызт уи аз чытгак.

Отелло

Сара, агурा згонт уи

Насгы сухәонт сатоумцаразы

Ишәнеихәаант

Атак ани айыныш —

Схы-сыпсы, сцәа-жызы зегыы

Ашхам рылатданы изыраапкыз?

Иаго

Шэсмазтаацан зында.

Ижәдүруа устры ижәдүреит,

Шытә уаха наарбанзаалакты

Ажәакгы сөйлөххны ишаасхәом.

Лодовико

Ишпәя, анцәагы уимашьапк'уану?

Грациано

Ухархәацәар

Иумхәар уабацари.

Отелло

Аи, уара уиашоуп:

Даараذا накунагахашатәкъаз ухушит.

Лодовико

Үажәштә, синиор, сара нуасхәап,

Хәара атахыума, нузымдыруа

Дырғегых даеакы.

Абра исымоуп иршызы Родриго

Иңыбы ифны итә шәкүк;

Абар даеа шәкүкгы.

Руак ақны Кассио ишьра

Родриго их наидитцараны иқаз

Азбаху ахәонт.

Отелло

О, уара, ахумга!

Кассио

Муртатфык накумзар

Ари еиңш зылшо

Дызыстәдаз мамзаргы.

Лодовико

Егъи ашәкүаңы — нара убригъ

Актән ашәкү еиңш наабент Родриго иңыбыакны.

Уа даара дгуааны ифуеит.

Иқалап уигъ абри

Аңәйршәага — хумга изиңирц итахызтгы.

Аха нара Иаго ихата.

Дненины
Диргубзыбзаап.

О т е л л о

Ы, ағынгъаш цэгъаршы-хумга, уара
Аха, ишсоухәара, Кассио,
Иабоуднагален уара сыйхәйс лчавра?

К а с с и о

Сара уи суадаңы избент,
Абыржәйтәкъя Иаго иңи икушахатхент
Цъара иакум бағысык алыхырыны игу
Итәнди суада ишығнаиршәйз ала
Игутакгъы қамматла наңгәйт.

О т е л л о

О, ахтыпъишшажә, ахтыпъишшажә,
Ахтыпъишшажә сара!

К а с с и о

Родриго даара игу налырсны
Иаго ашәкү изиғеүент
Ақарулра сахыкүтүлаз
Дахьсейхсыз азы,
Иара убри азоуп
Изысцээзызыгты сматура.
Настыы Родриго дыңсит хәд зегъы
Хазхагылаз иңеси ааңалан
Иаха дызысырсыз Иаго шиаку ханхәент.
Иагогы дишьліт Родриго...

Л о д о в и к о

Үажәшьта

Уара, Отелло, ухашьталаны
Уаалароуп
Уматура шытоутцароуп.
Кипраңы еиҳабыс уара уцымхурас
Кассио дәртцент.

Ари ахумга иакузар —
Ргуәкра — цэгъас
Адуней аңы икоу зегъы
Ак игмыжъкуа цэгъаңсышья
Дақұхаршәөнт.
Уара убаандағызароуп

Аңғыла иууз Венециатән асенат
 Адырра рахтаанза
 Шэсшыңтал дашыманы!

О т е л л о

Шәаңгыл зны. Истахыуп
 Ишәасхәарц өбака-жәа
 Сара арестпубликазы даара
 Акыр ашъя кастәахъент
 Уи ззымдыруа уағызы шәйкам. Аха уи акум
 Сызлаңражәо сара уажәы. Сара акы еиңшымкуа
 Даара сшәыхәонт асенатахъ ианыжәфуа
 Ара икалаң арыщара.
 Ахара исыду үзара ак агмыжъкуа
 Ма нацымшакуа,
 Аиашатәкъя еиташәхәарцы.
 Ирзыжәфы урт сара абзиабара
злоу азә шсаку,
 Аха уи абзиабара мышху схы штнақъаз;
 Ирзыжәфы абзиабара сара лассы
ишизейилымкааз
 Аха ианеитыскаа — атынкылара
ишизсымдыруаз.
 Индиатә — хтыпышшажә итәйлаңы
хазыниарас
 Икоу зегъы ирыңсаз дышкаижыз еиңш,
 Дышкасыйжыз нара саргы сбырлаш
бзиаху;
 Сыла лаңырзыла цәаакыра зымбасыз
 Аравия ашәаңыңыңаң аз налыжжуа еиңшха
 Уажә ахәхәыхәә исеңкыасанауп сылаңырз
шщауа.
 Нас убарткуа зегъы рнағсан абри еиңшгы
нацышәңца:
 Зны Алепо тыркуа леңшәаңгъак
 Асенат ишакум — ажәабаңыста дахцаажәо
 Венециатәк дааисуа дышпікоз анызба,
 Сгу назымчәаст уи ала үынта икүлкъаз.
 Ихудаңа тікааны дааныскылан,
 Ахәизба ақатәыхәә иғу
 Иналхәент нара абаңтәкъя (*иляңтоит.*)

Л одовико

Шыартәйрала атыхуа ѡңдәйт.

Отелло (Дездемона лгу днықуұаусет.)

Бысгудыхәзала бышгудыскылоз
Балсхын бара быңғастазара
Иара убастәкъя бышгудыскыло
Сыңсуеит саргы баагуара.

(Дыңғуасеит.)

Кассио

Агуръара ду имаз дырны
Саргы убри акун сзыщәауаз;
Аха дабындардаз үйисшыон.

Лодовико (Иаго нахъ.)

Океан — цәкуриы, амлакра, аршра,
Ратқыс агумбылра змоу,
Уара Спартатән ала апъынта икылжыз!
Уааңыш арахы: иубома —
Ари амитә иқалаз
Уара уоуп зегъ зыхъяз.
Ах, ари аиарта алаңышра
Шұамк ишиғағызоуш.
Нақ ирласны ихыжәфа,
Грациано, уара ари афнағы

уаанхойт,

Мавр ушитынхоу енпш иудыукылароуп
Иғнра, — имазара зегы.

(Кассио нахъ.)

Уара, ухатқы, аихабы, ари
Ағстаа — ұзаһаным-енқуатцә этыпъхаша
Данушьша ұзара өхәарап алх,
Насгы шыышыас изухуща
О, еха бұзуала дыргуакны дызлоушыша
Изыпъшада ұзара акы!
Сара ахәхәйхә асгу сәтәзыуа
Сдәйқулап сыйсадғылах
Ара алахъенкуңтара ду иқалаз
Еңтасхәарцы асенатах.

(Итоит.)

В. ШЕКСПІР

О Т Е Л Л О

Трагедия в 5 действиях
(на абхазском языке)

Перевод Я. Чочуа.

Аредактор Ш. Т҃ЭЫЦЬБА

Атакредактор М. ХАХМИГЕРИ.

Акорректориә Ф. ЧИЧЕРИА, Т. ПАПБА.

Акынъхъразы анаты атаоуп 17/I-57 ш., 11 кынъхъ
бъымц ыкоуп. Азаказ № 5108. Атираж 1000.

Кыртгыллатен ахадаратэ ҭыжыртта Ақуатәи атишография,
Ленин нул. № 6.

Ах. 7 маат. 70 кап.

3. 5401

16.06.2020
606-2020-03-01